

ພາກທີ 4 ການປະເມີນຜົນຮູບການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ຫໍ່າແຮງສໍາ ລັບການພັດທະນາ

4.1 ການປະເມີນຜົນຮູບການຜະລິດການກະສິກໍາ

4.1.1 ວິທີການວິເຄາະ

(1) ພາກສະເໜີ

ການຜະລິດກະສິກໍາໃນ ສປປ ລາວແມ່ນປະເມີນບົນພື້ນຖານສອງແບບຈາກ ການສໍາຫຼວດສໍາມະໂນກະສິກໍາ (ສໍາຫຼວດສໍາມະໂນກະສິກໍາ ສົກປີ 1998-99 ແລະ ສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ 1995) ແລະ ຂໍ້ມູນສໍາຫຼວດຈາກລະບົບຂ່າວ ສານຂໍ້ມູນດ້ານພູມສາດ (GIS). ທັງສອງຂໍ້ມູນຄື: ຂໍ້ມູນສໍາຫຼວດສໍາມະໂນ ແລະ ຂໍ້ມູນ GIS (ແບບຮູບເນື້ອທີ່ຂອບເຂດໃດໜຶ່ງ, ຮູບເສັ້ນແຕ້ມ ຫຼື ຂໍ້ມູນ ລະບົບເສັ້ນເຄົ້າ) ໄດ້ມາຮວບຮວມໃນລະດັບແຂວງ ແລະ ໄດ້ວິເຄາະທັງໝົດ 141 ເມືອງ ໃນ ສປປ ລາວ. ການປະເມີນໄດ້ດໍາເນີນໄປເພື່ອການກໍານົດຈຸດ ປະສົງເງື່ອນໄຂປັດຈຸບັນຂອງວຽກງານກະສິກໍາໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍການຈັດ ປະເພດ 141 ເມືອງ ເຂົ້າເປັນຫຼາຍກຸ່ມບົນພື້ນຖານເງື່ອນໄຂ ເສດຖະກິດ-ສັງ ຄົມ-ແລະ ກະສິກໍາຢູ່ໃນແຕ່ລະເມືອງ.

ໃນຂັ້ນຕອນທີ່ໜຶ່ງ, ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນໄດ້ຮວບຮວມສໍາລັບການວິເຄາະທີ່ນໍາໃຊ້ ໂປຣແກຣມຄອມພິວເຕີ. ຂັ້ນຕອນທີສອງ, ວິເຄາະສ່ວນປະກອບພື້ນຖານ (PC) ໄດ້ດໍາເນີນພາຍຫຼັງຮວບຮວມຂໍ້ມູນ. ຂັ້ນທີສາມ, 141 ເມືອງ ໄດ້ຈັດປະເພດ ເຂົ້າກັນເປັນ 10 ກຸ່ມ ບົນພື້ນຖານຜົນຮັບຂອງການວິເຄາະ PC ໂດຍການນໍາ ໃຊ້ເຕັກນິກຂອງການວິເຄາະແບບກຸ່ມ. ໄດ້ນໍາໃຊ້ໂປຣແກຣມຄອມພິວເຕີໃນ ຂັ້ນຕອນທີສອງ ແລະ ທີ່ສາມຂອງການວິເຄາະແມ່ນ "Excel Multivariate Analysis Version 4.0" ຜົນຮັບຂອງການຈັດເປັນກຸ່ມແມ່ນໄດ້ສະເໜີເອົາ ເຂົ້າໃນໂປຣແກຣມການນໍາໃຊ້ແຜນທີ່ "Arc View GIS Version 3.2".

(2) ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການປະເມີນຜົນ

ຂໍ້ມູນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ໄດ້ຜະລິດອອກມາໂດຍຫຼາຍພາກສ່ວນນັ້ນແມ່ນໄດ້ ເກັບກໍາເພື່ອການປະເມີນຜົນ ທີ່ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນ ໃນຕາຕະລາງ 4.1 ການ ປຸງແຕ່ງຮວບຮວມຂໍ້ມູນ, ທັງໝົດຂອງຂໍ້ມູນທີ່ຢູ່ໃນແບບຟອມຕົວເລກທີ່ແທ້ຈິງ (ຕົວຢ່າງ ຈໍານວນຂອງຄອບຄົວເຮັດຟາມ) ໄດ້ຜົນແປເຂົ້າເປັນຕົວເລກທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງ (ຕົວຢ່າງ ເປີເຊັນຂອງຄອບຄົວເຮັດຟາມໂດຍຈັດເປັນກຸ່ມຂອງຈໍານວນ ລວມຄອບຄົວເຮັດຟາມ).

(3) ການວິເຄາະສ່ວນປະກອບພື້ນຖານ (PC)

ການວິເຄາະສ່ວນປະກອບພື້ນຖານແມ່ນເຕັກນິກດ້ານສະຖິຕິທີ່ໃຊ້ໄດ້ຫຼາຍແບບຫຼາຍ ຊຸດຂອງການແບບຜັ່ນເຂົ້າໄດ້ກັບຄວາມຄ້າຍຄືກັນກັບສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບເຫັນໃໝ່ ຫຼື ການໃຫ້ ຕຳແໜ່ງຂອງປັດໃຈການຜັ່ນແປເຂົ້າກັບການນຳໃຊ້ທີ່ໄດ້ພົບເຫັນວ່າມີການພົວພັນກັນ ຄືດັ່ງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງການຜັ່ນແປ ເຂົ້າກັນໄດ້. ການວິເຄາະນີ້ແມ່ນໄດ້ດຳ ເນີນໄປໂດຍນຳໃຊ້ 136 ຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ເລືອກໄດ້ ທີ່ເປັນຂໍ້ມູນມີຄວາມໝາຍສຳຄັນຈາກ ຈຳນວນຂອງຊຸດຂໍ້ມູນ. ການຄັດເລືອກຊຸດຂໍ້ມູນໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃນຮູບການໃຊ້ຄອມພິວເຕີ ແບບວິທີການຊອກຫາໂຄງສ້າງ.

ຕາຕະລາງ 4.1 ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກນຳໃຊ້ໃນການວິເຄາະ

ປະເພດຂໍ້ມູນ	ອະທິບາຍຂໍ້ມູນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	ລະດັບຂໍ້ມູນ
ຂໍ້ມູນກະສິກຳ			
ລະດັບຂີດຂໍ້ມູນຂອງບ້ານໄມ ສົກປີ 1998-99	<ul style="list-style-type: none"> ເນື້ອທີ່ສະເລ່ຍຂອງການຖີ່ສິດແລະຈຳນວນຕອນດິນ ທີ່ນຳໃຊ້ແລະເງື່ອນໄຂຂັ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ຮູບແບບການປູກພືດແລະພືດຫຼັກທີ່ປູກ ຈຸດປະສົງຂອງການຕະລິດ ການນຳໃຊ້ເພື່ອປ້ອງກັນປັດໃຈນຳເຂົ້າ ຈຳນວນສະເລ່ຍການລົງສັດດ້ວຍສັດແຕ່ລະປະ ເພດ ຈຳນວນທີ່ຖືກຳມະສິດກ່ຽວກັບການລົງສັດນັ້ນ ອື່ນໆ 	ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (MAF)	ໄຟລ໌ຖານຂໍ້ມູນ
ຂໍ້ມູນດ້ານສັງຄົມ			
ລະດັບຂີດຂໍ້ມູນຂອງເມືອງ ຈາກປີ 1995 ການສຳຫຼວດ ສຳມະໂນພົມລະເມືອງ	<ul style="list-style-type: none"> ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງພົມລະເມືອງ ເປົ້າໝາຍການກະຈາຍຂອງປະຊາກອນໂດຍແຍກເພດ ປະຊາກອນເຂດຊົນນະບົດແລະ ຕົວເມືອງ ເປົ້າໝາຍການກະຈາຍຖິ່ນກຳເນີດຂອງການເກີດ ຂະໜາດລະດັບຂອງຄອບຄົວຊົນນະບົດ ແລະຕົວ ເມືອງ ອັດຕາຮູ້ໜັງສື ແລະ ລະດັບການສຶກສາຂອງປະຊາ ຊົນ ປະຊາຊົນທີ່ມີເສດຖະກິດດີໂດຍການຈັດປະເພດອາ ຊີບ ແລະ ອັດຕາສ່ວນມີເຮັດວຽກງານຫຳ ການເກີດ ແລະ ການຕາຍ ໄຟຟ້າແລະເງື່ອນໄຂການໃຊ້ນໍ້າ ແລະຄວາມອາດ ສາມາດເປັນໄປໄດ້ ອື່ນໆ 	ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ຄະນະກຳມະການ ແຜນການແຫ່ງລັດ (SPC)	ໄຟລ໌ຖານຂໍ້ມູນ
ຂໍ້ມູນດ້ານສາຍພູມສາດ			
ຂໍ້ມູນດ້ານພູມສາດ	<ul style="list-style-type: none"> 4 ປະເພດຂອງເສັ້ນໜາງ 	ສູນສຳຫຼວດປ່າໄມ້	ຂໍ້ມູນຕາມເສັ້ນ ແຕ້ມຂອງ GIS
ເຂດທີ່ສູງ ແລະ ຄວາມຄ້ອຍ ຊັນ	<ul style="list-style-type: none"> ຕົວແບບທີ່ມີຂີດລະດັບສູງ (DEM) ຂອງ 50 ແລະ 250 ແມັດກອບຮ່າງທັງໝົດໃນລາວ ຄວາມຄ້ອຍຊັນຂອງ ລະດັບ 50 ແລະ 250 ແມັດຂອງກອບຮ່າງທັງໝົດໃນລາວ 	ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະ ສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	ຂໍ້ມູນຕາມລະບົບເສັ້ນ ເຄົ້າ ຂອງ GIS
ເຂດຊາຍແດນຂອງການປົກ ຄອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ	<ul style="list-style-type: none"> ຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງເມືອງທີ່ປະກອບດ້ວຍ 141 ເມືອງ ຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງແຂວງທີ່ປະກອບດ້ວຍ 18 ແຂວງ 	ກົມແຜນທີ່ແຫ່ງຊາດ	ຂໍ້ມູນຕາມເນື້ອທີ່ຂອບ ເຂດໃດໜຶ່ງ ຂອງ GIS

ໃນການວິເຄາະອົງປະກອບພື້ນຖານ (PC), ຫ້າຊຸດຂອງ PC ໄດ້ຊື້ໃຫ້ເຫັນທີ່ຕັ້ງຂອງການກະສິກຳປັດຈຸບັນໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ຖືກຄົ້ນພົບໃໝ່ໂດຍຜ່ານການທົດລອງໃຫ້ເຫັນໃນສາກພາບໜ້າຈໍ. ແຕ່ລະ PC ໄດ້ດຳເນີນການແປອອກມາໂດຍຄວາມໝາຍເພື່ອອ່ານໄດ້ກ່ຽວກັບການຜັນແປເຂົ້າກັນເພື່ອໃຫ້ຄະແນນຂອງການຄິດໄລ່. ຜົນຂອງການແປອອກມາໄດ້ສັງລວມລຸ່ມນີ້:

1) PC-1 ການຜະລິດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ

ຕົວແປໃນແງ່ທາງບວກຂອງແຜນກາງ	ຕົວແປໃນແງ່ທາງລົບຂອງແຜນກາງ
1. ມີຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນບໍ່ໄດ້ບຸກເບີກເນື້ອທີ່ດິນ	1. ມີຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນບຸກເບີກເນື້ອທີ່ດິນແຕ່ລະປີ;
2. ຊາວກະສິກອນເຂດທົ່ງພຽງມີຫຼາຍ;	2. ມີຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນບຸກເຂົ້າເຂດເນີນສູງ;
3. ມີການນຳໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າປັບປຸງ;	3. ບໍ່ມີການນຳໃຊ້ຜຸ່ນ;
4. ມີຜົນຜະລິດເຂົ້າສູງຕໍ່ຟາມ;	4. ມີເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳເຂດຄ້ອຍຊັນ;
5. ມີການເຮັດກະສິກຳເຂດເນື້ອທີ່ດິນພຽງ;	5. ມີລະດັບຄວາມສູງຫຼາຍ;
6. ມີການນຳໃຊ້ປຸຍເຄມີ;	6. ມີການບຸກເຂົ້າເຂດເນີນສູງຕໍ່ຟາມ
7. ມີເນື້ອທີ່ກ້ວາງຂວາງສຳລັບບຸກເຂົ້າໃນລະດູແລ້ງ;	7. ມີຜູ້ບຸກພືດຫຼາຍຊະນິດ, ຮາກ&ຫົວຫຼາຍ
8. ມີອັດຕາຮູ້ໜັງສືສູງ;	8. ມີການຕອບສະໜອງການຊົມໃຊ້ນໍ້ານ້ອຍ
9. ມີອັດຕາຂອງການເຂົ້າທີ່ດິນສູງ ແລະ	9. ມີແຕ່ຜະລິດເພື່ອການດຳລົງຊີວິດເທົ່ານັ້ນ
10. ມີຜູ້ນຳໃຊ້ບໍານໍາຊົນລະປະທານຫຼາຍ	

(a) ການອະທິບາຍໃນແງ່ທາງບວກ

ຊາວກະສິກອນຜະລິດເຂົ້າໃນເນື້ອທີ່ດິນພຽງຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງທີ່ມີການພົວພັນໃນລະດັບສູງຂອງການສຸມທຶນຮອນໃສ່. ການບຸກເຂົ້າໃນລະດູແລ້ງກໍເໝືອນກັນແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຕອບສະໜອງນໍ້າຊົນລະປະທານໃຫ້ເພື່ອບຸກ. ລະດັບການສຶກສາຂອງປະຊາຊົນແມ່ນປຽບທຽບແລ້ວສູງ ແລະ ອັດຕາການຮູ້ໜັງສື ແມ່ນດີ.

(b) ອະທິບາຍໃນແງ່ທາງລົບ

ການເຮັດໄຮ່ແມ່ນມີຢ່າງກ້ວາງຕົວຈິງແລ້ວເຮັດຢູ່ໃນເຂດເນື້ອທີ່ດິນຄ້ອຍຊັນ ບ່ອນມີລະດັບສູງຫຼາຍ. ຜົນຜະລິດຕົ້ນຕໍແມ່ນເຂົ້າໄຮ່. ການລົງທຶນໃສ່ການຜະລິດແມ່ນເຫັນວ່າຕ່ຳ. ຜົນຜະລິດແມ່ນຕົ້ນຕໍເພື່ອບໍລິໂພກສຳລັບຄອບຄົວ. ເງື່ອນໄຂຊີວິດການເປັນຢູ່ທຸກຍາກ.

(c) ການໃຫ້ຫົວຂໍ້ PC-1

PC-1 ໄດ້ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງຂອງສອງລະບົບການຜະລິດກະສິກຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນ ສປປ ລາວ ຕົວຢ່າງ ການຜະລິດກະສິກຳໃນເຂດທົ່ງພຽງແມ່ນນອນຢູ່ໃນແງ່ທາງບວກ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳໃນເຂດເນີນສູງ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນແງ່ທາງລົບ. ການ

ປຽບທຽບ ການເຮັດກະສິກຳໃນແງ່ທາງບວກແມ່ນເຫັນວ່າທັນສະໄໝ, ໃນຄະນະດຽວກັນການເຮັດກະສິກຳໃນແງ່ທາງລົບແມ່ນເຮັດແບບຄອງເດີມຕາມລະດັບທຶນຮອນທີ່ມີ ແລະ ອີງຕາມຕະລາດຂອງຜົນຜະລິດ. ລະບົບທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນນີ້ໄດ້ໃຫ້ເຫດຜົນຄື: PC-1 ທົ່ວຂໍ້ “ການຜະລິດໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ” ຊຶ່ງໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນລະດັບຂອງລະບົບການຜະລິດກະສິກຳແບບຄອງເດີມໄປສູ່ການຜິດກະສິກຳແບບທັນສະໄໝ. ລະບົບການຜະລິດທີ່ປຽບທຽບໃນຮູບແບບທີ່ທັນສະໄໝກັບຄວາມແຕກຕ່າງກັນແມ່ນໃນອັນດັບສູງກັບ ຄະແນນ PC-1, ໃນຄະນະທີ່ລະດັບການເຮັດການຜະລິດແບບຄອງເດີມຍັງມີຄະແນນໃນລະດັບຕ່ຳ.

2) PC-2 ການທັນທິດໄປສູ່ການຕະຫຼາດ

ຕົວແປໃນແງ່ທາງບວກຂອງແຜນການ	ຕົວແປໃນແງ່ທາງລົບຂອງແຜນການ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ມີຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງປະຊາກອນສູງ; 2. ມີສັດລ້ຽງ (ບໍ່ນັບງົວ) ຂອງຊາວກະສິກອນຫຼາຍ; 3. ມີຊາວກະສິກອນບໍ່ແມ່ນຜູ້ຜະລິດເຂົ້າຫຼາຍ; 4. ມີຜູ້ປູກເຂົ້າລະດູແລ້ງຫຼາຍ; 5. ມີເມືອທີ່ສຳລັບການຜະລິດພືດຜັກຫຼາຍ; 6. ໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງການຊົມໃຊ້ນ້ຳດີຂຶ້ນ; 7. ມີຜົນຜະລິດຫຼາຍສຳລັບຂາຍ; 8. ມີເຈົ້າຂອງໂຮງສີເຂົ້າຫຼາຍ; 9. ມີການນຳໃຊ້ປຸຍເຄມີສູງຫຼາຍ; 10. ມີຈຳນວນໄກ່ຕໍ່ຟາມຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ມີຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນນຳໃຊ້ແຮງງານສັດລາກແກ່; 2. ມີຄວາມເດັ່ນຊັດແຕ່ການປູກພືດລະດູຝົນ; 3. ມີການຜະລິດເຂົ້າຕໍ່ຫົວຄົນສູງ; 4. ມີຊາວກະສິກອນຜະລິດເຂົ້າຫຼາຍ; 5. ມີການຜະລິດສຳລັບບໍລິໂພກແຕ່ຄອບຄົວ; 6. ມີຄວາມເດັ່ນຊັດເຮັດການຜະລິດແບບບໍ່ແມ່ນຕິດພັນກັບລະບົບຊົນະປະທານ; 7. ມີປະຊາຊົນເຮັດວຽກກະສິກຳສູງຫຼາຍ; 8. ມີຄວາມເດັ່ນຊັດຂອງການຈັບປາຈາກທຳມະຊາດ; 9. ຊາວກະສິກອນມີການລ້ຽງງົວຫຼາຍ; 10. ມີຜູ້ໃຊ້ຝຸນອົງຄະທາດຫຼາຍ.

(a) ອະທິບາຍໃນແງ່ທາງບວກ

ຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງພົນລະເມືອງເມື່ອປຽບທຽບແລ້ວແມ່ນສູງ. ສັດສ່ວນອັນໃຫຍ່ຫຼວງຂອງຜົນຜະລິດແມ່ນຜະລິດເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງການຕະຫຼາດ. ລະດັບການນຳໃຊ້ຮູບແບບຂອງການລົງທຶນເຂົ້າໃສ່ການຜະລິດ (ຕົວຢ່າງ ປຸຍເຄມີ) ແມ່ນເຫັນວ່າມີສູງ. ການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນໃນການປຸງແຕ່ງ (ໂຮງງານປຸງແຕ່ງ) ແລະ ການຕະຫຼາດ (ການຕອບສະໜອງປັດໃຈນຳເຂົ້າການຜະລິດ) ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າ. ຊີວິດການເປັນຢູ່ສູງຂຶ້ນ.

(b) ການອະທິບາຍໃນແງ່ທາງລົບ

ການຜະລິດເຂົ້າໃນລະດູຝົນ ແມ່ນເດັ່ນຊັດ ແລະ ມີການຜະລິດແບບຕິດພັນກັບລະບົບ ຊົນລະປະທານໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕົວຈິງ. ຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນໃຊ້ ແຮງງານສັດໂຖດິນສຳລັບການປູກພືດ, ຕົ້ນຕໍແມ່ນເຂົ້າ. ຜົນຜະລິດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍລິ ໂພກສຳລັບຄອບຄົວ.

(c) ການໃຫ້ທິວຂໍ້ ຂອງ PC-2

PC-2 ໄດ້ຈຳແນກໃຫ້ເຫັນສອງລະບົບການຜະລິດກະສິກຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ລະບົບໜຶ່ງ ໃນແງ່ທາງບວກ, ການຜະລິດກະສິກຳແມ່ນຜະລິດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍສຳລັບການຕະຫຼາດ. ລະບົບໜຶ່ງໃນແງ່ທາງລົບ, ເປັນລະບົບການຜະລິດ ທີ່ໄປຕາມທິດຮັບໃຊ້ຊີວິດການເປັນ ຢູ່ເປັນສ່ວນໃຫຍ່. PC-2 ແມ່ນໄດ້ໃສ່ທິວຂໍ້ວ່າ " ການຫັນທິດໄປສູ່ການຕະຫຼາດ ຊຶ່ງຊີ້ ບອກໃຫ້ເຫັນລະດັບເປົ້າໝາຍຂອງການຜະລິດທີ່ຜະລິດອອກມາເພື່ອຂາຍ.

3). PC-3 ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນຳ

ຕົວແບບໃນແງ່ທາງບວກຂອງແຜນການ	ຕົວແບບໃນແງ່ທາງລົບຂອງແຜນການ
1. ມີເນື້ອທີ່ການຜະລິດຢ່າງກວ້າງຂວາງຕິດພັນກັບລະ ບົບຊົນລະປະທານ;	1. ມີການຜະລິດທີ່ບໍ່ແມ່ນການນຳໃຊ້ລະບົບຊົນລະປະ ທານຫຼາຍ;
2. ມີການຜະລິດສຳລັບບໍລິໂພກຄອບຄົວ	2. ມີຜູ້ປູກພືດແບບຍົນນານຕະຫຼອດໄປ;
3. ມີຜູ້ຜະລິດເຂົ້າຫຼາຍ;	3. ມີການຜະລິດໃຫ້ຫຼາຍເພື່ອຂາຍ;
4. ມີການເຫັນການປູກຝັງຢ່າງແຂງແຮງ;	4. ມີຜູ້ຜະລິດພືດທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າ;
5. ມີຊາວກະສິກອນລ້ຽງສັດຫຼາຍ;	5. ມີການຖືສິດຄອບຄອງເນື້ອທີ່ຂະໜາດກວ້າງໃຫຍ່ ຫຼາຍ;
6. ມີຄວາມເດັ່ນຊັດຂອງການປູກພືດລະດູຝົນ;	6. ມີການຜະລິດເຂົ້າໄຮ່ສູງຕໍ່ການຜະລິດ;
7. ມີການຜະລິດຕົວຈິງກ່ຽວກັບສັດນຳໃນຟາມ;	7. ມີການຜະລິດຫຼາຍໃນການປູກຝັງລະດູຝົນ;
8. ປະຊາຊົນມີການລ້ຽງສັດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ການຜະລິດ	8. ມີຜູ້ຖືກຳມະສິດເນື້ອທີ່ດິນປ່າໄມ້ຫຼາຍ;
9. ມີຜູ້ນຳໃຊ້ກິນຈັກຫຼາຍສຳລັບການປູກຝັງ	9. ການຜະລິດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນການແລກປ່ຽນສິນຄ້າ

(a) ການອະທິບາຍໃນແງ່ທາງບວກ

ລະບົບຊົນລະປະທານເມື່ອປຽບທຽບແລ້ວແມ່ນພັດທະນາໄດ້ດີ. ໂດຍການຕອບສະ ໜອງນຳຊົນລະປະທານ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ໃນຄະນະດຽວກັນເຂົ້າແມ່ນຜະລິດໃນລະດູແລ້ງ, ແຕ່ ການຜະລິດສ່ວນ ໃຫຍ່ແມ່ນສຳລັບບໍລິໂພກໃນຄອບຄົວ. ນອກຈາກຜະລິດເຂົ້າແລ້ວ, ຊາວກະສິກອນຈຳນວນໜຶ່ງຍັງໄດ້ລົງມືເຮັດຕົວຈິງໃນການລ້ຽງສັດນຳ. ຈຳນວນຊາວກະ

ສຶກອນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍທຳການລ້ຽງສັດ, ຕົ້ນຕໍແມ່ນງົວ. ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຂອງຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ກິນຈັກສຳລັບການປູກພືດ.

(b) ການອະທິບາຍໃນແງ່ທາງລົບ

ການກະສິກຳທີ່ບໍ່ແມ່ນລະບົບຊົນລະປະທານແມ່ນມີຕົວຈິງ. ນອກຈາກການປູກເຂົ້າໄຮ່ແລ້ວຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນໄດ້ປູກພືດແບບຍືນນານຕະຫຼອດໄປ ແລະ ອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນການຜະລິດເຂົ້າ. ການຜະລິດພືດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ ແລະ ໃນນີ້ຜະລິດຫຼາຍແມ່ນເພື່ອຂາຍ ແລະ/ຫຼື ແລກປ່ຽນເປັນສິນຄ້າ. ຂະໜາດຂອງການຜະລິດປຽບທຽບແລ້ວແມ່ນກວ້າງຂວາງ.

(c) ການໃສ່ຫົວຂໍ້ ຂອງ PC-3

ການຈຳແນກຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງແງ່ທາງບວກ ແລະ ທາງລົບແມ່ນລະດັບການພັດທະນາລະບົບຊົນລະປະທານ, ຜົນຜະລິດຂອງຕະຫຼາດ, ຂະໜາດຂອງການຖືກຳມະສິດເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ການນຳໃຊ້ກິນຈັກເຂົ້າໃນການຜະລິດ. ສຳລັບ PC-3, ການໃສ່ຫົວຂໍ້ແມ່ນມີຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍ. ເຖິງຢ່າໃດກໍຕາມ, ແມ່ນໄດ້ໃຫ້ຫົວຂໍ້ດັ່ງນີ້ “ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ” ທີ່ໄດ້ໃຫ້ຄະແນນສູງທັງສອງດ້ານຄືໃນທາງແງ່ບວກ ແລະ ໃນທາງແງ່ລົບຕາມຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

4) PC-4 ການເຮັດກະເສດສຸມ

ຕົວແປໃນແງ່ທາງບວກຂອງແຜນກາງ	ຕົວແປໃນແງ່ທາງລົບຂອງແຜນກາງ
1. ມີຄວາມເດັ່ນຊັດສຳລັບຊາວກະສິກອນທີ່ ເຮັດການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ;	1. ມີຂະໜາດຂອງການຖືກຳມະສິດຕໍ່ເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງຢ່າງກວ້າງຂວາງ;
2. ມີຜູ້ໃຊ້ຜຸ່ນຊີວະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ	2. ມີຜູ້ປູກພືດລະດູປີຫຼາຍ;
3. ມີຈຳນວນຄວາຍສຳລັບການຜະລິດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ;	3. ມີເນື້ອທີ່ກວ້າງຂວາງສຳລັບຜະລິດເຂົ້າ;
4. ມີຜູ້ຖືກຳມະສິດເນື້ອທີ່ນາກວ້າງຂວາງຫຼາຍຂຶ້ນ;	4. ມີເນື້ອທີ່ກວ້າງຂວາງສຳລັບຜະລິດເຂົ້າໄຮ່;
5. ມີອັດຕາສ່ວນສູງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອພະຍາດສັດ	5. ມີຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ດິນແຕ່ລະຕອນຢ່າງກວ້າງຂວາງ;
6. ມີຊາວກະສິກອນເຮັດນາເຂດທີ່ງຽບຫຼາຍ	6. ມີເນື້ອທີ່ດິນທີ່ບໍ່ແມ່ນຕິດພັນກັບລະບົບຊົນລະປະທານຢ່າງກວ້າງຂວາງ;
7. ມີຄວາມເດັ່ນຊັດສຳລັບເນື້ອທີ່ດິນພຽງ;	7. ມີການຜະລິດພືດຫຼາຍຊະນິດອື່ນໆ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ;
8. ມີການປູກພືດກະເສດສຸມຫຼາຍ;	8. ຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ດິນປະເຮັດຕໍ່ການຜະລິດມີຢ່າງກວ້າງຂວາງ;
9. ມີເນື້ອທີ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງສຳລັບປູກຕົ້ນໄມ້;	9. ມີຄວາມບໍ່ເປັນອິສລະໃນການປູກເຂົ້າໄຮ່ສູງ.
10. ມີຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນບໍ່ປູກເບີກເນື້ອທີ່.	

(a) ການອະທິບາຍໃນແງ່ທາງບວກ

ເມື່ອປຽບທຽບຂະໜາດຂອງການຜະລິດແມ່ນນ້ອຍ. ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼວງຫຼາຍ ແມ່ນນຳໃຊ້ຝຸ່ນຊີວະພາບມີຈຸດປະສົງເພື່ອເພີ່ມສະມັດຕະພາບຜົນຜະລິດ. ເງື່ອນໄຂນີ້ ແມ່ນຜະລິດຢູ່ໃນແຕ່ເຂດທີ່ງ່າຍ.

(b) ການອະທິບາຍໃນແງ່ທາງລົບ

ເມື່ອປຽບທຽບຂະໜາດຂອງການຜະລິດແມ່ນກວ້າງຂວາງ ແລະ ໃນຕົວຈິງເຮັດການຜະ ລິດຢ່າງມີຈຸດສຸມ. ການຜະລິດບໍ່ແມ່ນແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ ແລະ ເປັນການຜະລິດແບບ ປູກແຕ່ເຂົ້າຊະນິດດຽວແມ່ນເປັນການຄອບຄອງໃນໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນ.

(c) ການໃຫ້ຫົວຂໍ້ ຂອງ PC-4

PC-4 ແມ່ນການໃຫ້ຫົວຂໍ້ຄືດັ່ງນີ້ “ການເຮັດກະເສດສຸມ” ໄດ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນໃນລະດັບຜົນ ຮັບຂອງຜົນຜະລິດກະສິກຳ ສຳລັບການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເຮັດການຜະລິດ.

(5) . PC-5 ລະດັບຂອງການເຮັດກະສິກຳແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ

ຕົວແປໃນແງ່ທາງບວກຂອງແຜນການ	ຕົວແປໃນແງ່ທາງລົບຂອງແຜນການ
1. ມີຈຳນວນຕອນດິນຢ່າງກວ້າງຂວາງ	1. ມີການຜະລິດບໍລິໂພກສຳລັບຄອບຄົວຫຼາຍ
2. ມີຕູ້ປູກພືດຍົນນານຕະຫຼອດໄປຫຼາຍ	2. ມີເນື້ອທີ່ສຳລັບຜະລິດເຂົ້າຢ່າງກວ້າງຂວາງ;
3. ມີສັດສ່ວນຂອງການຜະລິດເພື່ອຂາຍຢ່າງກວ້າງຂວາງ	3. ມີການຜະລິດເຂົ້າໃນລະດູຝົນຫຼາຍ;
4. ມີເນື້ອທີ່ສຳລັບຜະລິດພືດຜັກຢ່າງກວ້າງຂວາງ;	4. ມີລະດັບການສຶກສາຕ່ຳ;
5. ມີຈຳນວນຂອງການປູກຕົ້ນໄມ້ຕໍ່ການຜະລິດຢ່າງກວ້າງຂວາງ;	5. ມີການຜະລິດເຂົ້າໄຮ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ;
6. ມີເນື້ອທີ່ສຳລັບປູກພືດເປັນສິນຄ້າຢ່າງກວ້າງຂວາງ;	6. ມີຊາວກະສິກອນລ້ຽງແບ້ຫຼາຍ;
7. ມີຕູ້ປູກພືດຜັກຫຼາຍ;	7. ມີຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງປະຊາຊົນສູງ;
8. ມີຊາວກະສິກອນເຮັດການລ້ຽງສັດຫຼາຍ;	8. ມີຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍຫຼາຍ;
9. ມີຈຳນວນງົວຕໍ່ການຜະລິດຫຼວງຫຼາຍ;	9. ມີເນື້ອທີ່ນາບໍ່ແມ່ນຕິດພັນກັບລະບົບຊົນລະ ປະທານຫຼາຍ.
10. ມີຊາວກະສິກອນຜະລິດເຂົ້າຫຼາຍ.	

(a) ການອະທິບາຍໃນແງ່ທາງບວກ

ຜົນຜະລິດຂອງການຜະລິດກະສິກຳແມ່ນມີຫຼາກຫຼາຍທັງສອງດ້ານຄື: ໃນການປູກພືດ ແລະ ການລ້ຽງສັດ ແລະ ພົວພັນກັບຈຳນວນຜົນຮັບທີ່ແມ່ນຕະຫຼາດ.

(b) ການອະທິບາຍໃນແງ່ທາງລົບ

ການຜະລິດເຂົ້າແມ່ນຄອບຄອງທັງສອງລະດູຄື: ໃນລະດູຝົນ ແລະ ລະດູແລ້ງ. ຜົນຜະ ລິດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍລິໂພກສຳລັບຄອບຄົວ.

(c) ການໃຫ້ຫົວຂໍ້ຂອງ PC-5

ໂດຍການແປຄຸນລັກຊະນະທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, PC-5 ແມ່ນໃສ່ຊື່ຫົວຂໍ້ດັ່ງນີ້: “ລະດັບຂອງການເຮັດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ” ຊຶ່ງຊື່ບອກໃຫ້ເຫັນ ການຂະຫຍາຍຂອບເຂດຂອງ ການຜະລິດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ ໃນການຜະລິດການປຸກພິດ ແລະ ການລ້ຽງສັດ.

4.1.2 ການຈັດກຸ່ມຂອງເມືອງ

ທັງໝົດ 141 ເມືອງໄດ້ຈັດເຂົ້າເປັນ 10 ກຸ່ມ ໂດຍອີງຕາມ 5 ອົງປະກອບຕົ້ນນັ້ນຕໍ່ ຄະແນນຂອງແຕ່ລະເມືອງໂດຍຜ່ານການວິໄຈແບບເປັນກຸ່ມ. ຜົນຂອງການຈັດກຸ່ມ ແມ່ນສະເໜີໃນຮູບ 4.1. ຮູບກຣາຟິກແບບຈານຣາດາ ແລະ ໃນຮູບ 4.2. ສະແດງເຖິງການເຂົ້າກັບຄະແນນຂອງ PC-5 ວ່າມີຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງກັບເງື່ອນໄຂປະຈຸບັນຂອງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ-ແລະກະສິກຳ ຂອງແຕ່ລະໝວດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການແປລະອຽດຂອງ 10 ກຸ່ມໄດ້ສະເໜີໃນຕາຕະລາງ 4.2.

ຕາຕະລາງ 4.2 ການຜະລິດກະສິກຳໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍຈັດແບ່ງເປັນກຸ່ມຂອງເມືອງ (1/4)

ກຸ່ມ	ອົງປະກອບພື້ນຖານ		ອະທິບາຍຄຸນລັກຊະນະ	ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ມີ	ເປົ້າໝາຍທີ່ຈະແຈ້ງ
	ອົງປະກອບ	ການຕີລາຄາ			
ກ-1	ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ	ຕ່ຳ	ການປະຕິບັດການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແມ່ນແຜ່ລາມຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນເນື້ອທີ່ດິນຄ້ອຍຊັນເພື່ອປູກເຂົ້າໄຮ່. ເພື່ອເປັນການເພີ່ມຜົນຜະລິດທີ່ດີກວ່າ, ການຜະລິດທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າ (ລວມມີການ ລ້ຽງສັດ ແລະ ຜົນຜະລິດດ້ານທັດຖະກຳຄອບຄົວ) ແມ່ນໄດ້ຜະລິດ ແລະ ມີຕະຫຼາດຂອບອັນແນ່ນອນ. ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຊົນລະປະທານຕົ້ນຕໍປູກເຂົ້າຢູ່ທົ່ງພຽງ ແມ່ນໃນລະດັບກາງຫາຕ່ຳ. ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແມ່ນບໍ່ທັນດີ ແລະ ຫຼຸດລົງໃນອັນດັບສູງ. ການເຮັດກະເສດສຸມແມ່ນແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບກາງຫາຕ່ຳ. ແລະ ການເຮັດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບກາງຫາສູງ.	<ol style="list-style-type: none"> (1) ອິດທິພົນຂອງການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບບໍ່ຍືນນານແມ່ນຕົ້ນເຫດຂອງການຫຼຸດນ້ອຍຖອຍລົງຂອງເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້, ດິນເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ອື່ນໆ. (2) ແມ່ນຜະລິດພືດສະບຽງໃຫ້ພຽງພໍ (3) ມີການຜະລິດພືດທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າກິນຕ່ຳເຂດ, ແມ້ວ່າສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນແມ່ນສຳຄັນສຳລັບເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບ (4) ໂຄງສ້າງພື້ນຖານການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດແມ່ນບໍ່ທັນດີ (5) ລະດັບກິນໂກການຕະຫຼາດແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ 	<ol style="list-style-type: none"> (1) ເພື່ອປ້ອງກັນການແຜ່ຂະຫຍາຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. (2) ເພື່ອພັດທະນາລະບົບການຜະລິດທີ່ເໝາະ ສຳລັບການນຳໃຊ້ດິນເຂດເນີສູງແບບຍືນນານ (3) ເພື່ອສົ່ງເສີມການປູກພືດເປັນສິນຄ້າເພື່ອສ້າງລາຍຮັບຂອງຊາວກະສິກອນໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ທັງເຂດທົ່ງພຽງ ແລະ ພູດອຍ (4) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີໂຄງສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ (5) ເພື່ອປັບປຸງການປູກເຂົ້າເຂດທົ່ງພຽງ
	ການຫັນໄປສູ່ກິນໂກ	ປານກາງ ຫາ ສູງ			
	ການຕະຫຼາດ	ປານກາງຫາຕ່ຳ			
	ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ	ປານກາງຫາຕ່ຳ			
	ການເຮັດກະເສດສຸມ	ປານກາງຫາຕ່ຳ			
	ລະດັບຂອງການຜະລິດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ	ປານກາງຫາສູງ			
ກ-2	ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ	ຕ່ຳ	ການປະຕິບັດການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ເພື່ອປູກເຂົ້າແມ່ນແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງກວ້າງຂວາງຄ້າຍຄືກັບ ກ-1. ນອກນັ້ນຍັງເຮັດນາ ໃນເນື້ອທີ່ກວ້າງຂວາງທີ່ມີລະບົບຊົນລະປະທານ. ການພັດທະນາວິທີການປູກພືດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ ແມ່ນຕ່ຳກວ່າ ກ-1. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມໄດ້ມີຕະຫຼາດທີ່ດີກວ່າ ກ-1. ການເຮັດກະເສດສຸມແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບກາງຫາສູງກວ່າ ກ-1.	<ol style="list-style-type: none"> (1) ອິດທິພົນຂອງການຖາງປ່າເຮັດແບບບໍ່ຍືນນານຊຶ່ງແມ່ນເປັນຕົ້ນເຫດຂອງການຫຼຸດນ້ອຍຖອຍລົງຂອງເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້, ດິນເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ອື່ນໆ. (2) ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງແມ່ນປູກເຂົ້າແຕ່ຢ່າງດຽວ. (3) ການຜະລິດແມ່ນບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ປະຕິບັດຕາມວິທີການເຮັດກະເສດສຸມ 	<ol style="list-style-type: none"> (1) ເພື່ອປ້ອງກັນການແຜ່ຂະຫຍາຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. (2) ເພື່ອພັດທະນາລະບົບການຜະລິດທີ່ເໝາະ ສຳລັບການນຳໃຊ້ດິນເຂດເນີສູງແບບຍືນນານ (3) ເພື່ອສົ່ງເສີມການປູກພືດເປັນສິນຄ້າເພື່ອສ້າງລາຍຮັບຂອງຊາວກະສິກອນໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນ (4) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີໂຄງສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ (5) ເພື່ອປັບປຸງການປູກເຂົ້າເຂດທົ່ງພຽງ ແລະ ສົ່ງເສີມການຜະລິດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ
	ການຫັນໄປສູ່ກິນໂກ	ປານກາງ ຫາສູງ			
	ການຕະຫຼາດ	ສູງ			
	ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ	ສູງ			
	ການເຮັດກະເສດສຸມ	ປານກາງ			
	ລະດັບຂອງການຜະລິດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ	ຕ່ຳ			

<p>ກ-3</p>	<p>ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ</p>	<p>ສູງ</p>	<p>ການປະຕິບັດການປູກເຂົ້າແມ່ນແຕ່ຂະຫຍາຍຢ່າງກວ້າງຂວາງຢູ່ໃນເຂດທົ່ງພຽງ. ການປູກເຂົ້າສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ດ້ວຍການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ທີ່ດິນກໍ່ຊົນລະປະທານ, ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍໄດ້ນຳໃຊ້ແນວທຳມະດາປັບປຸງ ແລະ ຜຸ່ນເຄມີ ສຳລັບການປູກເຂົ້າ. ມີລະບົບການປູກພືດແບບຫຼາຍ</p>	<p>(1) ການປູກພືດຕາມກົນໄກການຕະຫຼາດແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບປານການ ບາງເທື່ອຍ້ອນຕະຫຼາດພາຍໃນແຄບ (2) ການພັດທະນາຊົນລະປະທານຍັງຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ.</p>	<p>(1) ເພື່ອຊ່ວຍຊາວກະສິກອນດ້ານການຕະຫຼາດ. (2) ເພື່ອປັບປຸງຜະລິດຕະພາບຂອງພືດ ນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງການຜະລິດໃຫ້ດີຂຶ້ນ. (3) ເພື່ອປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງການຜະລິດທີ່ມີປັດຈຸບັນ ແລະ ການຕະຫຼາດ, ຖ້າຫາກມີຄວາມອາດເປັນໄປໄດ້</p>
<p>ກ-4</p>	<p>ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ</p>	<p>ສູງ</p>	<p>ການຜະລິດກະສິກຳທີ່ຄ້າຍຄືກັບ ກ-3. ຢ່າງໃດກໍ່ດີມັນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນກັບ ກ-3 ໃນຂອບເຂດການເຮັດກະສິກຳດ້ວຍລະບົບຊົນລະປະທານ ແລະ ຜະລິດຊຶ່ງທັງສອງດ້ານແມ່ນມີນ້ອຍກວ່າທີ່ມີຢູ່ໃນ G-3 . ນອກຈາກນັ້ນ, ການເຮັດກະເສດສຸມຂອງກຸ່ມນີ້ແມ່ນໃນລະດັບຕ່ຳກວ່າ</p>	<p>(1) ພັດທະນາກະສິກຳຢູ່ ໃນເມືອງດັ່ງກ່າວເພື່ອປ້ອງກັນໄພນຳຖ້ວມໃນລະດູຝົນ (2) ຍ້ອນວ່ານຳຖ້ວມແລະ ເງື່ອນໄຂພູມສັນຖານການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງນດ້ານການຜະລິດ ແລະ ຕະຫຼາດ ຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ. (3) (3) ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງການຜະລິດແມ່ນເພື່ອບໍລິໂພກໃນຄອບຄົວ ແລະ ມີແຕ່ການປູກເຂົ້າແນວດຽວກວມເປັນສ່ວນຫຼາຍ</p>	<p>(1) ເພື່ອຊ່ວຍຊາວກະສິກອນດ້ານການຕະຫຼາດ. (2) ຕ້ອງໄດ້ມີມາດຕະການສຳລັບປ້ອງກັນໄພນຳຖ້ວມເທົ່າທີ່ສາມາດອາດຈະເປັນໄປໄດ້ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ. (3) ເພື່ອປັບປຸງການປູກເຂົ້າເຂດທົ່ງພຽງ. (4) ເພື່ອສົ່ງເສີມການປູກພືດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ ໃນເຂດທີ່ມີເນື້ອທີ່ຮັບນຳຊົນລະປະທານ</p>
<p>ກ-5</p>	<p>ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ</p>	<p>ສູງ</p>	<p>ເມືອງທີ່ຂຶ້ນກັບກຸ່ມນີ້ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃກ້ກັບກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ ແລະ ການປູກພືດສຳລັບຕາມກົນໄກການຕະຫຼາດ ແມ່ນໄດ້ມີການພັດທະນາເປັນຢ່າງດີ. ການຊຸກຍູ້ການປູກພືດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ ແລະ ລະບົບຊົນລະປະທານແມ່ນໄດ້ຮັບການພັດທະນາດີເໝືອນກັນ. ຢ່າງໃດກໍ່ດີລະບົບການເຮັດກະເສດສຸມແມ່ນເຫັນວ່າຕ່ຳ. ໄພນຳຖ້ວມ</p>	<p>(1) ການສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍການປູກພືດໄປຕາມກົນໄກການຕະຫຼາດເກີດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຍ້ອນຕະຫຼາດພາຍໃນແຄບ. (2) ຄຸນນະພາບພືດເປັນສິນຄ້າແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳສຳລັບການສົ່ງອອກ.</p>	<p>(1) ເພື່ອພັດທະນາ ແລະ ສະເໜີວິທີການປູກພືດທີ່ແທດເໝາະ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີການຜະລິດເພື່ອຜະລິດພືດທີ່ມີມູນຄ່າສູງໄດ້ຕະຫຼອດປີ. (2) ເພື່ອປັບປຸງຄຸນນະພາບຜົນຜະລິດ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນເທົ່ານັ້ນ</p>

				(3) ຜົນການຜະລິດເຂົ້າແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ	(3) ເພື່ອຊ່ວຍຊາວກະສິກອນ ໃນການພັດທະນາ	
	ການຫັນໄປສູ່ກິນໄກ ການຕະຫຼາດ	ສູງ	ເກີດຂຶ້ນຢ່າງລຽບຕິດ ໃນລະດູຝົນລຽບຕາມລຳນ້ຳ ກຽມຍ້ອນເງື່ອນ ໄຂຍຸມສັນຖານ.	(4) ແມ້ວ່າຕະຫຼາດອັນກວ້າງຂວາງໄດ້ຖືກປິດລົງຍ້ອນ ມີໄພນ້ຳຖ້ວມເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນພາກຕາເວັນ ອອກຂອງກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ	ການພັດທະນາຕະຫຼາດ (4) ເພື່ອສົ່ງເສີມຜົນຜະລິດເຂົ້າໂດຍນຳໃຊ້ລະ ດັບທີ່ແທດເໝາະປັດໃຈນຳເຂົ້າຂອງຜົນຕອບແທນ ທາງດ້ານເສດຖະກິດເຂົ້າໃນການພິຈາ ລະນາ (5) ເຫັນວ່າມີຄວາມຕ້ອງການກຳນົດບາງມາດຕະການ ເພື່ອລະບົບໄພນ້ຳຖ້ວມໃນໄລຍະເວລາອັນຍາວນານ	
	ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາ ກອນນ້ຳ	ສູງ				
	ການເຮັດກະເສດສຸມ	ຕໍ່າ				
	ລະດັບຂອງການຜະລິດ ແບບຫຍາຍຮູບຫຼາຍສີ	ປານກາງ				
ກ-6	ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລ ຍະຊ້າມ່ວນ	ປານກາງຫາຕໍ່າ	ການຜະລິດກະສິກຳແມ່ນປະຕິບັດ ທັງສອງຢ່າງຄື: ໃນເຂດເນື້ອ ດິນຄ້ອຍຊັນ ແລະ ທົ່ງພຽງ. ພັດທະນາລະບົບຊົນລະປະທານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແມ່ນບໍ່ທັນມີຫຼາຍເມື່ອສົມທຽບແລ້ວ. ເຖິງວ່າການປູກເຂົ້າສຳລັບການບໍລິໂພກໃນຄອບຄົວແມ່ນຍັງບໍ່ ທັນພຽງພໍ. ທຳມະດາແລ້ວ ຊາວນາຍັງເຮັດການຜະລິດອື່ນໆທີ່ບໍ່ ແມ່ນປູກເຂົ້າກິນ ເຊັ່ນ: ງາກໄມ້ ແລະ ສັດນ້ອຍ ເພື່ອຫາລາຍໄດ້ສ້າງລາຍຕົວຈິງ	(1) ການຂະຫຍາຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ໃນເນື້ອທີ່ດິນ ຄ້ອຍຊັນ (2) ຜົນຜະລິດຂອງການຜະລິດກະສິກຳຕໍ່າທັງຢູ່ໃນ ເຂດທີ່ມີເນື້ອທີ່ດິນເຂດຄ້ອຍຊັນ ແລະ ເນື້ອທີ່ດິນ ເຂດທົ່ງພຽງ (3) ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແມ່ນໂດຍ ທີ່ວໄປແລ້ວບໍ່ມີ	(1) ເພື່ອປ້ອງການຂະຫຍາຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. (2) ເພື່ອພັດທະນາລະບົບການຜະລິດ ທີ່ເໝາະສົມສຳ ລັບການນຳໃຊ້ດິນເຂດຄ້ອຍຊັນແບບຍືນຍານ. (3) ເພື່ອສົ່ງເສີມການປູກພືດເປັນສິນຄ້າເພື່ອເພີ່ມ ລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ (4) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການຜະ ລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ (5) ເພື່ອສົ່ງເສີມຜະລິດຕະຜົນດ້ານການປູກເຂົ້າ	
		ການຫັນໄປສູ່ກິນໄກ ການຕະຫຼາດ				ປານກາງ ຫາ ສູງ
		ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາ ກອນນ້ຳ				ປານກາງ
		ການເຮັດກະເສດສຸມ				ສູງ
		ລະດັບຂອງການຜະລິດ ແບບຫຍາຍຮູບຫຼາຍສີ				ສູງ
ກ-7	ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລ ຍະຊ້າມ່ວນ	ສູງ	ເມືອງທີ່ຂຶ້ນກັບກຸ່ມນີ້ ແມ່ນມີທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດຊານເມືອງກຳ ແພງ ນະຄອນວຽງຈັນ. ພືດທີ່ຜະລິດອອກມາແມ່ນມີຄວາມທາກຫຼາຍ ແລະ ມີຕະຫຼາດທີ່ເປັນຕະຫຼາດອັນກວ້າງຂວາງຢູ່ໃນກຳແພງນະ ຄອນວຽງຈັນ. ການໃຫ້ຄວາມສະດວກດ້ານຊົນລະປະທານເມີ ທຽບແລ້ວແມ່ນມີການພັດທະນາດີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ດີການເຮັດກະ ເສດແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບ	(1) ສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍການຜະລິດພືດໄປຕາມກິນໄກ ການຕະຫຼາດແມ່ນເກີດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຍ້ອນ ວ່າຕະຫຼາດພາຍໃນແຄບ. (2) ຄຸນນະພາບຂອງພືດການຕະຫຼາດ ເພື່ອສົ່ງ ອອກແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ	(1) ເພື່ອພັດທະນາ ແລະ ສະເໜີວິທີການປູກພືດທີ່ ແທດເໝາະ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຂອງຜົນຜະລິດ ເພື່ອຜະລິດພືດໃຫ້ໄດ້ມູນຄ່າສູງຕະຫຼອດປີ. (2) ເພື່ອປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງຜົນຜະລິດເພື່ອຈະໄດ້ ເພີ່ມຄວາມສາມາດຂອງການແຈ້ງຂັ້ນຂອງເຂົ້າເຈົ້າ	
		ການຫັນໄປສູ່ກິນໄກ ການຕະຫຼາດ				ສູງ

	ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນຳ	ປານກາງທາສູງ	ປານກາງ				
	ການເຮັດກະເສດສຸມ	ປານກາງ					
	ລະດັບຂອງການຜະລິດແບບຫຍາຍຮູບຫຼາຍສີ	ສູງ					
ກ-8	ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະເວລາຜ່ານ	ຕ່ຳ	ການຜະລິດກະສິກຳຢູ່ໃນກຸ່ມນີ້ຄ້າຍກັບຂອງ ກ-1 ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມຜົນຜະລິດແມ່ນມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍແບບກ່ວາຢູ່ໃນ ກ-1. ຜົນຜະລິດສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເພື່ອການບໍລິໂພກ ແລະ ໄດ້ມີຕະຫຼາດທີ່ຍາກທີ່ສຸດ. ການເຮັດກະເສດສຸມເມື່ອສົມທຽບແລ້ວແມ່ນຕ່ຳ.	(1) ອິດທິພົນຂອງການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບບໍ່ຍືນນານຊຶ່ງເປັນສາຍເຫດ ການຫຼຸດນ້ອຍຖອຍລົງຂອງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ປົກຫຸ້ມຫຼຸດລົງ, ດິນເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ອື່ນໆ. (2) ການຜະລິດກະສິກຳເພື່ອຊີ້ວິດການເປັນຢູ່ແມ່ນເປັນກຳລັງແຮງໃນເບື້ອງຕົ້ນ (3) ຜະລິດພືດສະບຽງແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໝຽງພໍ (4) ພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ດີ (5) ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແມ່ນຍັງບໍ່ທັນດີ	(1) ເພື່ອປ້ອງການຂະຫຍາຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. (2) ເພື່ອພັດທະນາລະບົບການຜະລິດ ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການນຳໃຊ້ດິນຄ້ອຍຊັນແບບບໍ່ຍືນນານ (3) ເພື່ອສົ່ງເສີມການປູກພືດເປັນສິນຄ້າເພື່ອເພີ່ມລາຍຮັບຂອງຊາວກະສິກອນ (4) ໃຫ້ມີພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ		
	ການຫັນໄປສູ່ກິນໄກການຕະຫຼາດ	ຕ່ຳ					
	ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນຳ	ຕ່ຳ					
	ການເຮັດກະເສດສຸມ	ຕ່ຳ					
	ລະດັບຂອງການຜະລິດແບບຫຍາຍຮູບຫຼາຍສີ	ສູງ					
ກ-9	ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະເວລາຜ່ານ	ປານກາງ	ການປູກເຂົ້າແມ່ນປະຕິບັດທັງສອງແບບຄື: ເຂດດິນຄ້ອຍຊັນ ແລະ ເຂດທົ່ງພຽງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມເນື້ອທີ່ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແມ່ນມີນ້ອຍກວ່າກຸ່ມອື່ນໆ. ອີກດ້ານນຶ່ງ, ຂອບ ເຂດເນື້ອທີ່ຊົນລະປະທານຂ້ອນຂ້າງກ້ວາງຂວາງໃນກຸ່ມນີ້. ຜົນຜະລິດບໍ່ທັນໄດ້ເຮັດຫຍາຍຮູບ ຫຼາຍແບບ, ແຕ່ໄດ້ມີການຄ້າຂາຍຈຳນວນນຶ່ງ ທີ່ສາມາດແຂ່ງຂັນໃນທ້ອງຕະຫຼາດ. ການເຮັດກະເສດສຸມເມື່ອສົມທຽບແລ້ວແມ່ນຕ່ຳ	(1) ອິດທິພົນຂອງການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ໃນເນື້ອທີ່ດິນຄ້ອຍຊັນແບບບໍ່ຍືນນານ (2) ພັດໄປຕາມທິດຂອງການຕະຫຼາດແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ພັດທະນາເຕັມສ່ວນ, ເຖິງວ່າຈະມີທ່າແຮງຄວາມສາມາດບົ່ມຊ້ອນ. (3) ຜົນຜະລິດບໍ່ແມ່ນເຮັດແບບຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີ	(1) ເພື່ອປ້ອງກັນການຂະຫຍາຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. (2) ເພື່ອພັດທະນາລະບົບການຜະລິດ ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການນຳໃຊ້ດິນເຂດຄ້ອຍຊັນແບບບໍ່ຍືນນານ (3) ເພື່ອສົ່ງເສີມສືບຕໍ່ການພັດທະນາພັດໄປຕາມກິນໄກຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ຜົນຜະລິດແບບຫຼາຍຮູບ ຫຼາຍສີ		
	ການຫັນໄປສູ່ກິນໄກການຕະຫຼາດ	ປານກາງທາ ສູງ					
	ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນຳ	ສູງ					
	ການເຮັດກະເສດສຸມ	ຕ່ຳ					
	ລະດັບຂອງການຜະລິດແບບຫຍາຍຮູບຫຼາຍສີ	ຕ່ຳ					

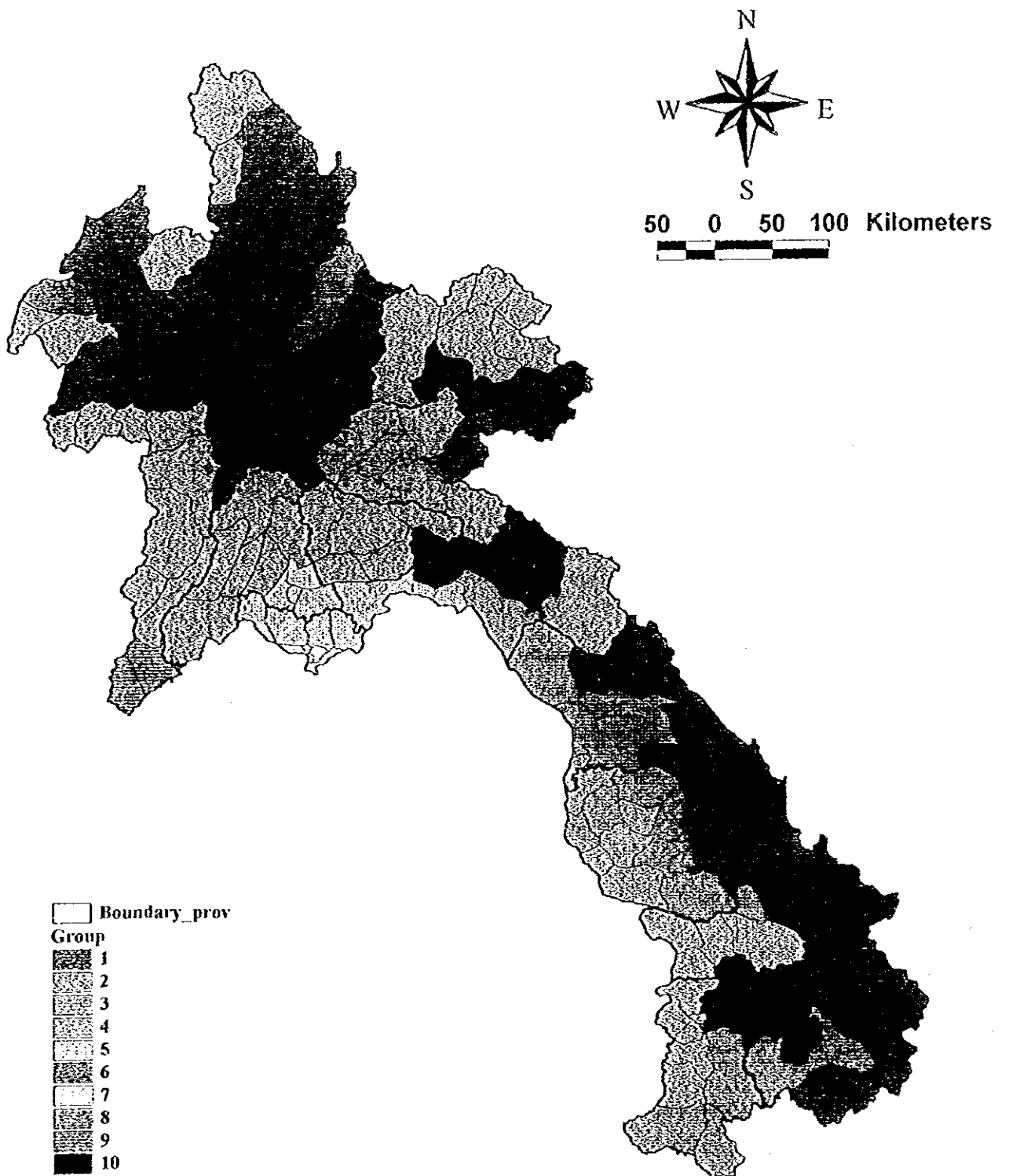
ກ-10	ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຕ່ານ	ປານກາງ	ມີພຽງແຕ່ເມືອງ ປາກຊ່ອງ ຢູ່ແຂວງຈຳປາສັກເມືອງດຽວຂຶ້ນເປັນກຸ່ມ ກ-10 ໃນເມືອງນີ້, ແມ່ນມີ ກາເຟ ແລະ ພືດຜັກເປັນສິນຄ້າທີ່ປູກເຮັດແບບກະເສດສູນຢູ່ເຂດພູພຽງ ຊຶ່ງພາຍໄດ້ເງື່ອນໄຂສ່ວນໃຫຍ່ຈາກນ້ຳຝົນ. ຊົນລະປະທານ ມີເຂດຈຳກັດ. ການເຮັດກະເສດສູນເມື່ອສົມທຽບແລ້ວແມ່ນສູງ	(1) ຜົນຜະລິດແມ່ນບໍ່ເຮັດແບບຫຍາຍຮູບຫຼາຍສີ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂຶ້ນກັບການເຄື່ອນໄຫວເໜັງຕີງຂອງຕະຫຼາດສາກົນ (2) ລະບົບການຜະລິດແມ່ນບໍ່ພົ້ນຖ່ຽງຍອ້ນຂຶ້ນ ກັບເງື່ອນໄຂຂອງນ້ຳຝົນ	(1) ເພື່ອສ້າງລະບົບ ບັດນແນ່ນອນຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນດ້ານການເງິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ. (2) ເພື່ອເປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງຜົນຜະລິດຊຶ່ງຈະໄດ້ເພີ່ມຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນໃນຕະຫຼາດສາກົນ. (3) ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງຊາວກະສິກອນສຳລັບປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງການຜະລິດ (4) ເພື່ອປັບປຸງແນວພັນພືດ
	ການຫັນໄປສູ່ກິນໄກການຕະຫຼາດ	ສູງ			
	ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ	ຕ່ຳ			
	ການເຮັດກະເສດສູນ	ສູງ			
	ລະດັບຂອງການຜະລິດແບບຫຍາຍຮູບຫຼາຍສີ	ຕ່ຳ			

ນິຍາມ: ການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຕ່ານ: ແມ່ນລະບົບການເຮັດກະສິກຳໃນໄລຍະຂ້າມຕ່ານຈາກການຜະລິດກະສິກຳແບບທຳມະຊາດໄປສູ່ການຜະລິດແບບທັນສະໄໝ.

ການຫັນໄປສູ່ກິນໄກການຕະຫຼາດ: ແມ່ນລະດັບເປົ້າໝາຍຂອງການເຮັດການຜະລິດກະສິກຳເພື່ອຂາຍເປັນສິນຄ້າ.

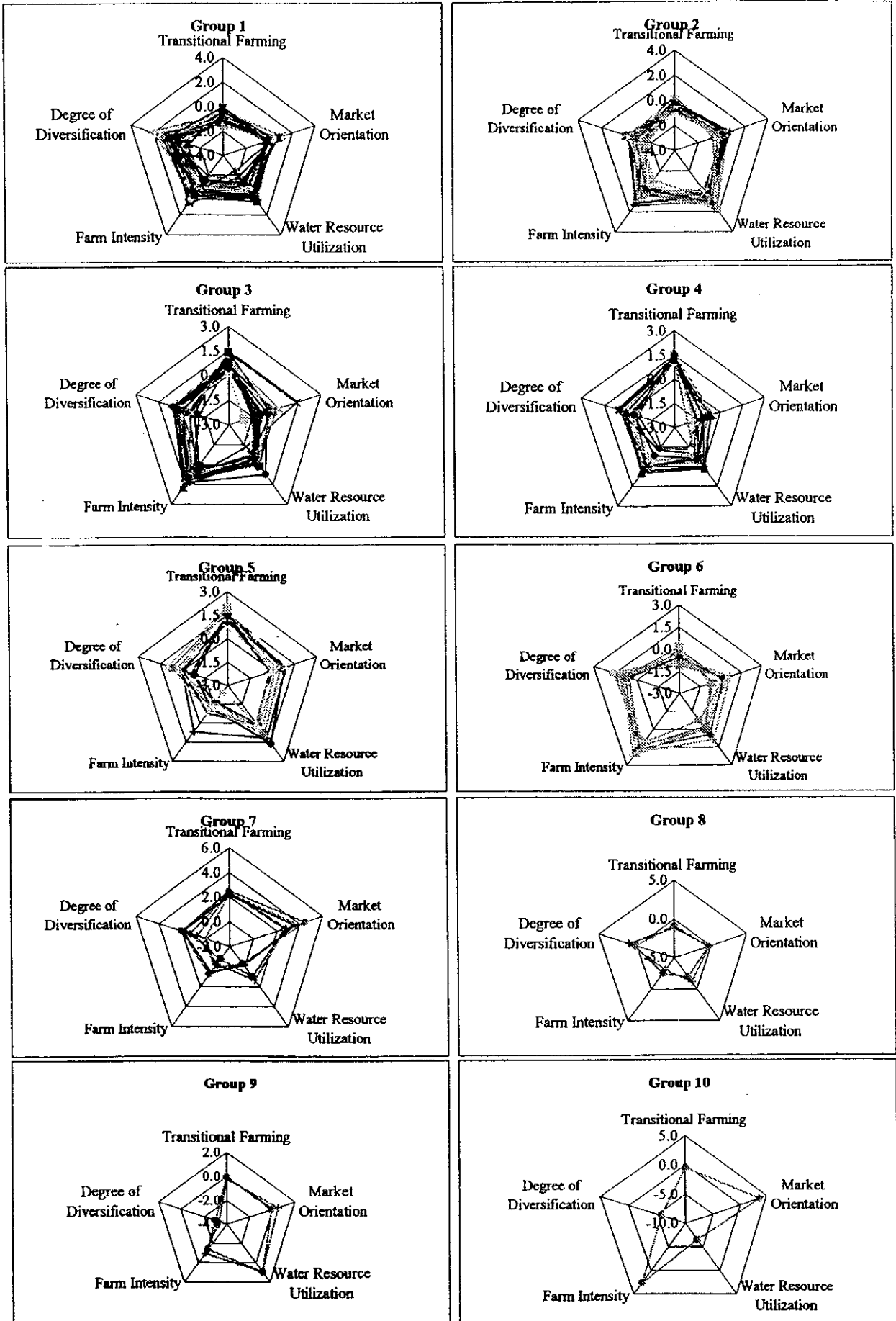
ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ: ແມ່ນລະດັບທີ່ຊັບພະຍາກອນນ້ຳທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ.

ການເຮັດກະເສດສູນ: ແມ່ນລະດັບທີ່ຊັບພະຍາກອນການເຮັດກະສິກຳທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເພື່ອເປັນຜົນຮັບຈາກການປູກພືດກະສິກຳ.

Note: The Grouping is made based on the Principal Components Analysis of the Agricultural Census Data 1999

ຮູບ 4.1 ກຸ່ມຂອງເມືອງ

ຮູບ 4.2 ເສັ້ນສະແດງຂອງແຕ່ລະກຸ່ມ

4.2 ການປະເມີນທ່າແຮງດ້ານກະສິກຳ

4.2.1 ວິທີການປະເມີນ

(1) ພາກສະເໜີ

ຈຸດປະສົງຂອງການປະເມີນຜົນດ້ານກະສິກຳແມ່ນເພື່ອກຳນົດທ່າແຮງກະສິກຳໃນ ສປປ ລາວ ໃນກອບຂອງການປູກເຂົ້າຢູ່ທົ່ວທັງ, ປູກພືດໄຮ່, ພືດຍືນຕົ້ນ ແລະ ເນື້ອທີ່ການ ລ້ຽງສັດ ໃນດັບເບື້ອງຕົ້ນ. ການປະເມີນຜົນໄດ້ດຳເນີນໄປດ້ວຍວິທີການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນລະ ບົບຕົວເລກກ່ຽວກັບ: ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ດິນ, ເງື່ອນໄຂ ອາກາດ, ເງື່ອນໄຂດ້ານພູມສັນຖານ ແລະ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO).

ໃນບາດກ້າວທີໜຶ່ງຂອງການປະເມີນຜົນ, ການນຳໃຊ້ດິນໃນປັດຈຸບັນແມ່ນໄດ້ຈັດເຂົ້າ ໃນເນື້ອທີ່ທ່າແຮງສຳລັບດິນກະສິກຳ ແລະ ດິນລ້ຽງສັດ. ບາດກ້າວທີ່ສອງເຂດເນື້ອທີ່ທ່າ ແຮງດ້ານກະສິກຳແມ່ນໄດ້ຈັດເປັນສາມເຂດທ່າແຮງຄື: ສຳລັບເຂດປູກເຂົ້າທົ່ວທັງ, ເຂດປູກພືດໄຮ່ ແລະ ເຂດປູກຕົ້ນໄມ້ຍືນຕົ້ນ ໄດ້ເອົາເຂົ້າໃນການພິຈາລະນາຂອງຂໍ້ມູນ ທີ່ດິນ, ເງື່ອນໄຂຄວາມຄ້ອຍຊັນ ແລະ ເງື່ອນໄຂດ້ານອາກາດ. ສຸດທ້າຍ ຂໍ້ມູນ UXO ແມ່ນໄດ້ມີຊຳກັນໃນເຂດທ່າແຮງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ເພື່ອວິເຄາະການພົວພັນລະ ຫວ່າງ ຄວາມສ່ຽງ UXO ແລະ ທ່າແຮງດ້ານກະສິກຳ. ສຳລັບບາດກ້າວນີ້ແມ່ນລະບົບ ຂ່າວສານຂໍ້ມູນດ້ານພູມສາດ (GIS) ນຳໃຊ້ໂປຣແກຣມຄອມພິວເຕີຂອງ “Arc View Version 3.2” ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້. ລາຍລະອຽດຂອງວິທີການນຳໃຊ້ ລວມມີ ປັດໃຈຂອງການ ຈັດອັນດັບ ແລະ ການຄົ້ນພົບ ໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ລຸ່ມນີ້.

(2) ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນການປະເມີນຜົນ

ຂໍ້ມູນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໄດ້ເກັບກຳມາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ນຳໃຊ້ເພື່ອປະເມີນ ຜົນທ່າແຮງດ້ານກະສິກຳ.

ຕາຕະລາງ 4.3 ຂໍ້ມູນ GIS ທີ່ນຳໃຊ້ສຳລັບການປະເມີນຜົນທ່າແຮງດ້ານກະສິກຳ

ປະເພດຂໍ້ມູນ	ອະທິບາຍຂໍ້ມູນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	ແບບຂອງຂໍ້ມູນ
ຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ດ້ານອຸຕຸ	ຂໍ້ມູນນຳຝົນປະຈຳເດືອນ ແລະ ປີຂອງ 42 ສະຖານີອຸຕຸນິຍົມ ແລະ 38 ສະຖານີອຸຕຸກະສາດ. ຂໍ້ມູນອຸນຫະພູມຂອງ 42 ສະຖານີອຸຕຸນິຍົມ.	ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸຕຸກະສາດ	ຈຸດຂໍ້ມູນ GIS
ລະດັບຄວາມສູງ ແລະ ຄວາມຄ້ອຍຊັນ	ຕົວແບບຕົວເລກລະດັບສູງ(DEM) ຂອງ 50 ແມັດ ແລະ 250 ແມັດ ວົງກອບໃນທົ່ວປະເທດລາວ. ຄວາມຄ້ອຍຊັນ 50 ແມັດ ແລະ 250 ແມັດ ວົງກອບໃນທົ່ວປະເທດລາວ.	ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີມສຶກສາອົງການໄຈກາ	ວົງກອບຂໍ້ມູນ GIS
ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ປົກຫຸ້ມ	ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ປົກຫຸ້ມ ນຳໃຊ້ ໃນ 30 ການຈັດຊັ້ນປະເພດ ລວມທັງການເຮັດໄຮ່ຂອງ ປີ 1993 ແລະ ປີ 1997 ການນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນ (ສູນສຳຫຼວດປ່າໄມ້) ໃນ 16 ການຈັດຊັ້ນປະເພດ ຂອງປີ 1992 ເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມປ່ຽນແປງຂອງເມືອງລະຫວ່າງປີ 1993 ແລະ 1997 (ປ່າໄມ້ປົກຫຸ້ມ, ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ, ການເຮັດໄຮ່, ທົ່ງຫຍ້າ)	ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີມສຶກສາອົງການໄຈກາ	ວົງກອບຂໍ້ມູນ GIS ຂໍ້ມູນແບບເສັ້ນ ແຕ້ມຂອງ GIS
ເຂດຊາຍແດນຂອງ ການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ	ການບັນຈຸຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງເມືອງ 141 ເມືອງ ການບັນຈຸຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງແຂວງ 18 ແຂວງ	ກົມແຜນທີ່ແຫ່ງຊາດ	ຂໍ້ມູນແບບເສັ້ນ ແຕ້ມຂອງ GIS
ແຜນທີ່ດິນ	42 ການຈັດປະເພດ ໂດຍອີງໃສ່ຕົວແປຂອງອົງການອາຫານແລະການກະເສດ ແຕ່ລະຮູບຫຼາຍກວ່າສີ່ຫຼ່ຽມມີ pH, ຫາດອາຫານ, ໂຄງປະກອບສ້າງ, ຄວາມເລິກຂອງດິນ	ສູນສຳຫຼວດດິນ	ຂໍ້ມູນແບບເສັ້ນ ແຕ້ມຂອງ GIS
ເລີດບໍ່ທັນແຕກ	ບ້ານທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ	ໂຄງການດັບກູ້ລະເບີດລາວ	ຈຸດຂໍ້ມູນ GIS

(3) ວິທີການ

(a) ການກຳນົດເນື້ອທີ່ທ່າແຮງຂອງການກະສິກຳ

ແຜນທີ່ການນຳໃຊ້ດິນ ແລະ ຄວາມປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ ໄດ້ກະກຽມໃນປີ 1997 ເພື່ອນຳໃຊ້ສຳລັບການວິເຄາະ GIS ຂອງການນຳໃຊ້ດິນໃນປັດຈຸບັນ. ການຈັດປະເພດລວມ 30 ປະເພດ ຢູ່ ໃນແຜນທີ່ແມ່ນໄດ້ຈັດປະເພດຄືນເຂົ້າໃນຫ້າຂັ້ນຄື: ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້, ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ, ເນື້ອທີ່ເຮັດໄຮ່, ທົ່ງຫຍ້າ & ຟຸ່ມ ແລະ ການນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນອື່ນໆ. ທ່າແຮງທາງດ້ານກະສິກຳສຳລັບເນື້ອທີ່ລ້ຽງສັດ ແລະ ປູກພືດແມ່ນໄດ້ກວດສອບໃນຫ້າຂັ້ນທີ່ໄດ້ກ່າວຂ້າງເທິງນັ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ມາດຖານດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- (1). ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ : ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວບໍ່ເປັນທ່າແຮງສຳລັບກະສິກຳ;
- (2). ເນື້ອທີ່ກະສິກຳ : ເນື້ອທີ່ທ່າແຮງສຳລັບການປູກພືດ;
- (3). ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ : ເນື້ອທີ່ທ່າແຮງສຳລັບການປູກພືດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມຖ້າຫາກວ່າຄວາມຄ້ອຍຊັນຫຼາຍກວ່າ 75% ແມ່ນຈະບໍ່ລວມເອົາເຂົ້າໃນເນື້ອທີ່ດັ່ງກ່າວ.

- (4). ປ່າຟຸມ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າ : ເນື້ອທີ່ທ່າແຮງສໍາລັບການລ້ຽງສັດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມຖ້າ ຫາກວ່າຄວາມຄ້ອຍຊັນຫຼາຍກວ່າ 75% ແມ່ນຈະບໍ່ລວມເອົາເນື້ອທີ່ດັ່ງກ່າວ.
- (5). ການນໍາໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນອື່ນໆ (ເນື້ອທີ່ສ້າງສາ, ເນື້ອທີ່ດິນທາມ, ນໍ້າ ແລະ ສາຍນໍ້າ ອື່ນໆ) ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວບໍ່ເປັນທ່າແຮງສໍາລັບກະສິກໍາ;
ພາຍຫຼັງການປະເມີນຂ້າງເທິງນັ້ນ, ຕົວແປດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນໄດ້ກວດສອບສໍາລັບການກໍານົດເນື້ອທີ່ທ່າແຮງ ຂອງພືດແຕ່ລະກຸ່ມ ຄື: ເຂົ້ານາເຂດທົ່ງພຽງ, ເຂົ້າໄຮ່ ແລະ ພືດຍືນຕົ້ນ.

- (1). ເງື່ອນໄຂພູມອາກາດ: ອຸນຫະພູມ ແລະ ນໍ້າຝົນປະຈຳປີ;
- (2). ເງື່ອນໄຂພູມສັນຖານ: ຄວາມຄ້ອຍຊັນ;
- (3). ດິນ : ໂຄງສ້າງຂອງໜ້າດິນ, ຄວາມເລິກຂອງດິນແລະ ຄວາມສົມຂອງດິນ pH.
ການນໍາໃຊ້ຕົວແປຂ້າງເທິງນັ້ນ, ກໍານົດມາດຖານສໍາລັບເນື້ອທີ່ທ່າແຮງຂອງກຸ່ມພືດແຕ່ລະຊະນິດທີ່ສ້າງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານການສຶກສາມາກ່ອນແລ້ວ ແລະ ພາຍຫຼັງການຄົ້ນຄວ້າສົນທະນາກັນກັບສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້.

ຕາຕະລາງ 4.4 ມາດຕະຖານຂອງການກໍານົດທ່າແຮງເນື້ອທີ່ຂອງການຈັດກຸ່ມພືດ

ລາຍການ	ເຂົ້ານາເຂດທົ່ງພຽງ	ເຂົ້າໄຮ່	ພືດຍືນຕົ້ນ
ອຸນຫະພູມ (°C)	ຫຼາຍກວ່າ 18 °C ແລະນ້ອຍກວ່າ 35 °C	<35°C	<35°C
ນໍ້າຝົນ (ມມ)	>800	>500	>500
Ph	4,5-8,0	4,5-8,5	4,5-6,5
ຜົນການສໍາຫຼວດດິນ	ເນື້ອທີ່ ເປົ່າວ່າງທີ່ຍຶດຄອງດ້ວຍຫີນຈະບໍ່ລວມເອົາເຂົ້ານໍາ.		
ຄວາມເລິກຂອງດິນ (ຊຕມ)	>30	>30	>100
ໂຄງສ້າງຂອງດິນຊັ້ນໜ້າ	ທັງໝົດນອກຈາກ LS (ດິນຊາຍແກມດາກ)	ທັງໝົດນອກຈາກ HC(ດິນໜຽວຫຼາຍ)	ທັງໝົດນອກຈາກ HC(ດິນໜຽວຫຼາຍ)
ການຈັດຊັ້ນປະເພດຄວາມຄ້ອຍຊັນ	ນ້ອຍກວ່າ 4,5 ອົງສາ (8%)	ນ້ອຍກວ່າ 16,5 ອົງສາ (30%)	ນ້ອຍກວ່າ 37 ອົງສາ (75%)

- (b) ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ
ພາກສ່ວນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໄດ້ດໍາເນີນການດ້ານຂໍ້ມູນຄວາມສ່ຽງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ. ແຜນທີ່ໄດ້ສະເໜີຄວາມສ່ຽງຂອງການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຄືດັ່ງຜົນຂອງການສໍາຫຼວດໄດ້ ມີການພົວພັນກັບຂັ້ນຕອນທີ່ໜຶ່ງ (ໂດຍທົ່ວໄປ) ແລະ ໄດ້ເກັບກໍາປະຫວັດການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດໂດຍກົມປ້ອງກັນຊາດ, ຫ້ອງການຊ່ວຍເຫຼືອມະນຸດຊາດ ແລະ ການຫາຍສາບສູນປາງສົງຄາມຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາ.

ການສຳຫຼວດຂັ້ນຕອນທີໜຶ່ງ:

ຫ້ອງການໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແມ່ນໄດ້ເຮັດຢູ່ 15 ແຂວງໃນຈຳນວນ 18 ແຂວງ ຂອງການສຳຫຼວດຂັ້ນຕອນທີໜຶ່ງ. ການສຳຫຼວດຂັ້ນຕອນທີໜຶ່ງແມ່ນບໍ່ໄດ້ເຮັດຢູ່ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ (04), ບໍ່ແກ້ວ (05) ແລະ ໄຊຍະບູລີ (08). ການສຳຫຼວດໃນຂັ້ນທີໜຶ່ງ, ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ສຳພາດແມ່ນໄດ້ເຮັດ 93 ເມືອງໃນຈຳນວນ 141 ເມືອງ. ບົນພື້ນຖານຜົນສຳເລັດຂອງການສຳຫຼວດຂັ້ນຕອນທີໜຶ່ງ, ຈຸດເລັ່ງແມ່ນໃນໄລຍະຫວ່າງຈາກບ້ານ 5 ກິໂລແມັດ ໂດຍການລາຍງານຜົນກະທົບຂອງການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ສູງ, ປານກາງ ຫຼື ຕ່ຳ) ໄດ້ມີການໃຫ້ຄ່າເປັນໜຶ່ງ (1). ຈຸດເລັ່ງອື່ນໆທັງໝົດແມ່ນໄດ້ໃຫ້ຄ່າເປັນສູນ (0).

ໜຶ່ງ (1)= ມີຜົນກະທົບຕໍ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໃນບ້ານ (ລັດສະໝີ 5 ກລມ)

ສູນ (0)= ບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໃນບ້ານ

ການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດ:

ໄດ້ຮັບການເກັບກຳຈາກປະຫວັດທີ່ເປັນມາຂອງການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນໂດຍກົມປ້ອງກັນຊາດ, ຫ້ອງການຊ່ວຍເຫຼືອມະນຸດຊາດ ແລະ ການຫາຍສາຍສູນປາງສົງຄາມຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາ. ແຜນທີ່ຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດແມ່ນໄດ້ປະກອບສ້າງຂຶ້ນຈາກຂໍ້ມູນເສັ້ນໝາຍ (ຈຸດ) ຂອງການເກັບກຳປະຫວັດຈາກສະຫະລັດອາເມລິກາ. ແຜນທີ່ຄວາມໜ້າແໜ້ນສະແດງຈຳນວນຂອງການເກັບກຳລູກລະເບີດ ຕໍ່ຕະລາງກິໂລແມັດມົນທົນ.

ໜຶ່ງ (1)= ມີຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງລູກລະເບີດທີ່ເກັບກຳໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 0,25 ລູກ ຕໍ່ກິໂລແມັດມົນທົນ

ສູນ (0)= ມີຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງລູກລະເບີດທີ່ເກັບກຳໄດ້ນ້ອຍກວ່າ 0,25 ລູກ ຕໍ່ກິໂລແມັດມົນທົນ

ສອງຄ່ານີ້ໄດ້ເອົາຮວມເຂົ້າກັນ ເພື່ອຜະລິດແຜນທີ່ແຫ່ງຊາດຂອງຄວາມສ່ຽງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ. ຄວາມສ່ຽງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໃຫ້ເຫັນໃນຂະໜາດສູນ (0) ສາສອງ (2)ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງ 4.5 ປະເພດສ່ຽງໄພຕໍ່ລະເບີດຍັງບໍ່ທັນແຕກ (UXO)

		ຜົນການສະຫຼວດລະດັບທີ 1	
		0	1
ການບັນທຶກການຖິ້ມລະເບີດ	0	ສ່ຽງໄພນ້ອຍ	ອາດມີຄວາມສ່ຽງໄພ
	1	ອາດມີຄວາມສ່ຽງໄພ	ສ່ຽງໄພສູງ

4.2.2 ຜົນຮັບຂອງການປະເມີນຜົນສຳລັບທຳແຮງກະສິກຳ

ບົນພື້ນຖານຄວາມຄົບຖ້ວນທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ແຜນທີ່ທຳແຮງດ້ານກະສິກຳກັບຄວາມສ່ຽງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກສຳລັບການປູກເຂົ້ານາ, ພືດໄຮ່, ພືດຍືນຕົ້ນ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ໃນແຜນທີ່ 4.3, 4.4, 4.5 ແລະ 4.6. ເນື້ອທີ່ອານາເຂດຂອງແຕ່ລະທຳແຮງ ແລະ ຄວາມສ່ຽງແມ່ນໄດ້ສັງລວມດັ່ງລຸ່ມນີ້:

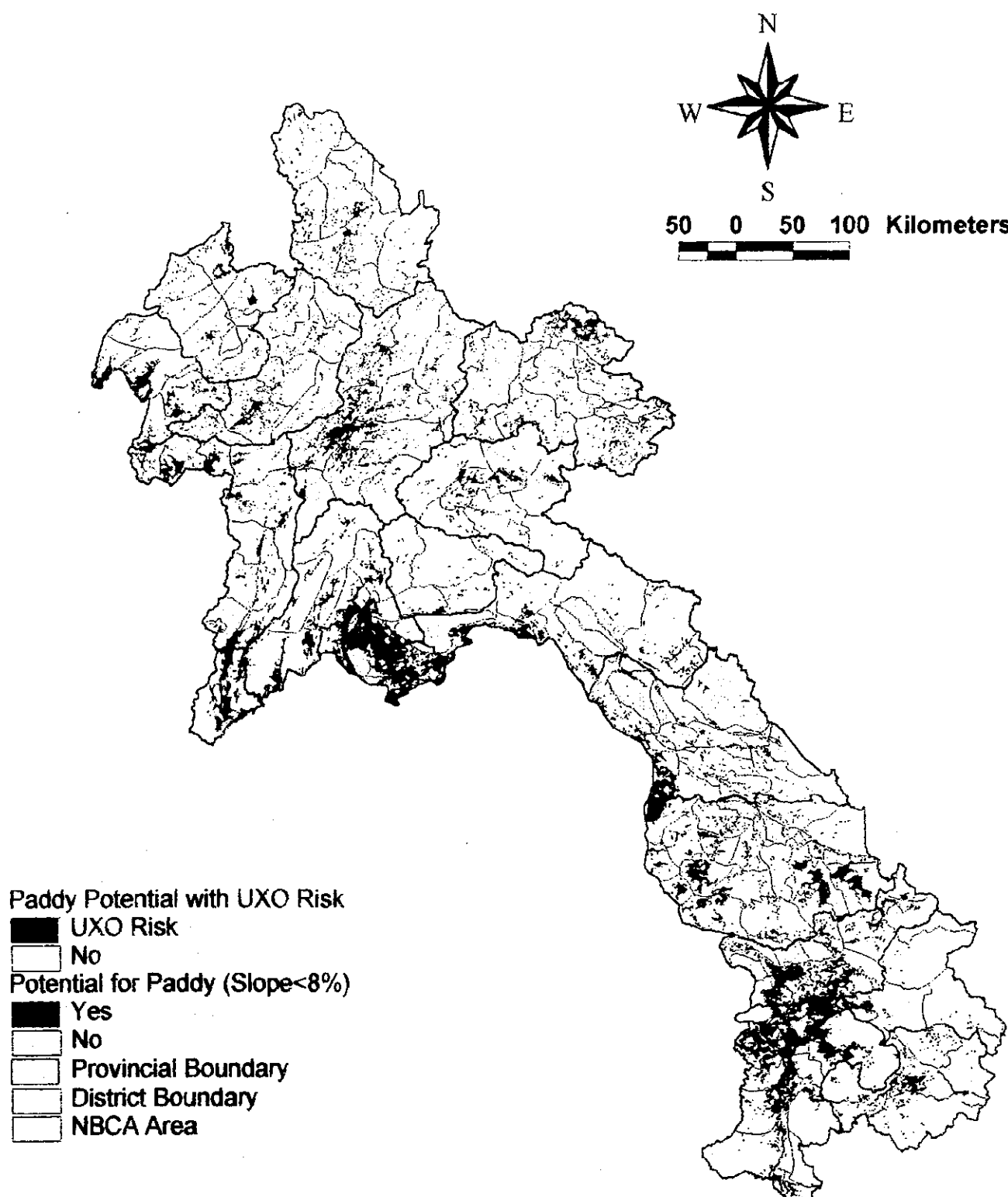
ຕາຕະລາງ 4.6 ຂອບເຂດຂອງເນື້ອທີ່ທຳແຮງດ້ານກະສິກຳສຳລັບກຸ່ມຂອງພືດແຕ່ລະກຸ່ມ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ

	ເນື້ອທີ່ ('000)	ສັດສ່ວນ (%)
ເນື້ອທີ່ທຳແຮງສຳລັບພືດ	3.120	13,2%
- ສຳລັບເຂົ້ານາ & ພືດໄຮ່ & ພືດຍືນຕົ້ນ	1.583	6,7%
- ສຳລັບເຂົ້ານາ & ພືດໄຮ່	360	1,5%
- ສຳລັບເຂົ້ານາ & ພືດຍືນຕົ້ນ	695	2,9%
- ສຳລັບເຂົ້ານາສະເພາະ	92	0,4%
- ສຳລັບພືດໄຮ່ສະເພາະ	195	0,8%
- ສຳລັບພືດຍືນຕົ້ນສະເພາະ	195	0,8%
ເນື້ອທີ່ທຳແຮງສຳລັບທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ	1.093	4,6%
ເນື້ອທີ່ທຳແຮງດ້ານການກະສິກຳມີນ້ອຍ	19.467	82,2%
ລວມ:	23.680	100,0%

ຕາຕະລາງ 4.7 ຂອບເຂດຂອງເນື້ອທີ່ຄວາມສ່ຽງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

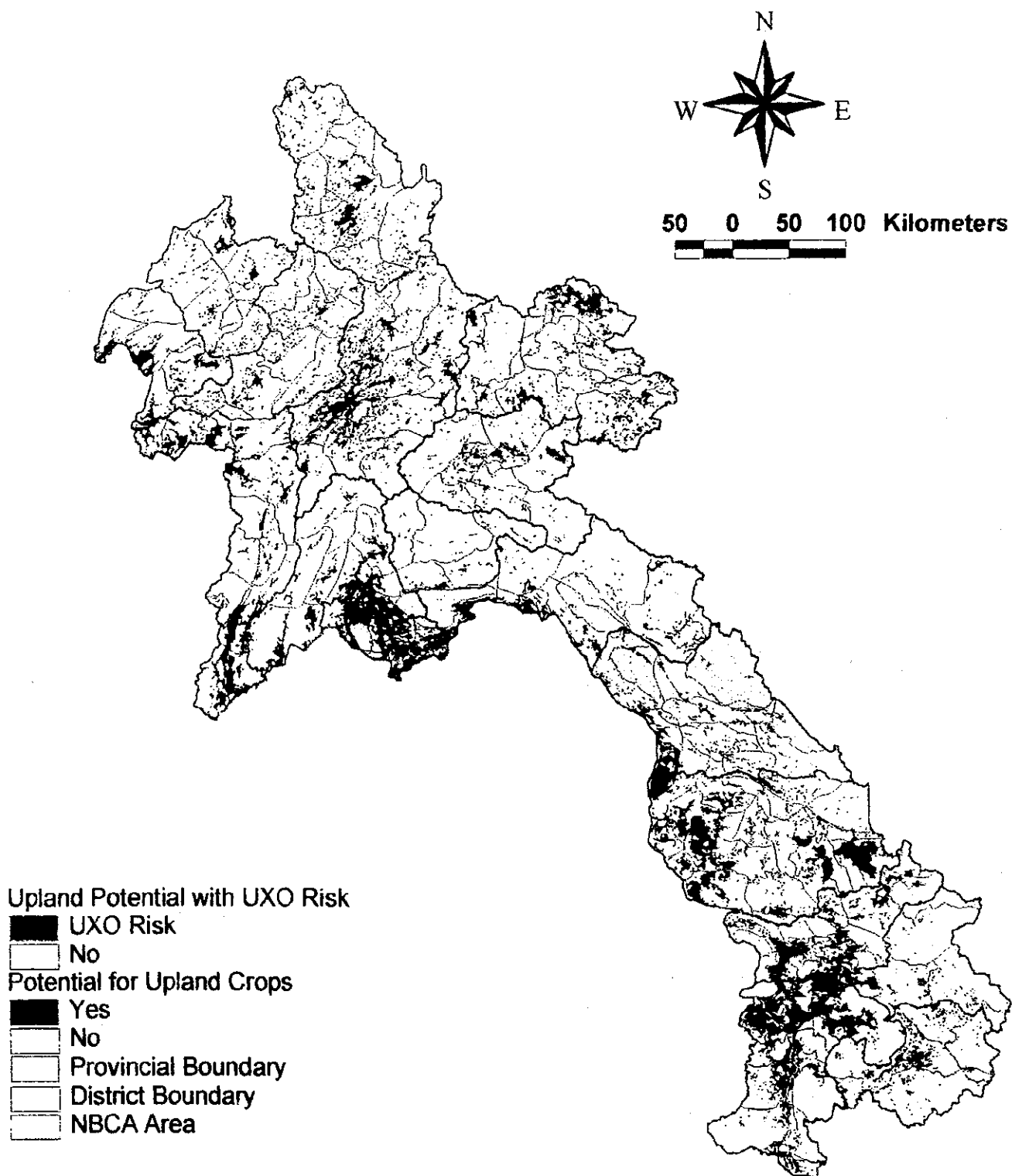
ຄວາມສ່ຽງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ	ເນື້ອທີ່ ('000)	ສັດສ່ວນ (%)
ສູງ	630	2,7%
ອາດເປັນໄປໄດ້	3.260	13,8%
ມີໜ້ອຍ	19.790	83,6%
ລວມ:	23.680	100,0%

ຕາຕະລາງຂ້າງເທິງນັ້ນສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເນື້ອທີ່ທຳແຮງລວມ ສຳລັບພືດແບບຍືນນານ ແລະ ພືດລະດູປີ ແມ່ນມີປະມານ 3,1 ລ້ານ ເຮັກຕາ ເມື່ອສົມທຽບໃສ່ກັບເນື້ອທີ່ກະສິກຳໃນປັດຈຸບັນເທົ່າກັບ 1,0 ລ້ານເຮັກຕາດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນປຶ້ມສະຖິຕິກະສິກຳຂອງ ລາວ 1997-2000. ມັນແມ່ນເປັນການຕັດສິນວ່າການຂະຫຍາຍໃນຕໍ່ໜ້າ 2,1 ລ້ານເຮັກຕາ ແມ່ນສາມາດເປັນໄປໄດ້ໃນກໍລະນີຂອງການປູກພືດແບບຍືນນານ ແລະ ພືດລະດູປີ. ມັນແມ່ນຈະໄດ້ຈິດຈຳໄວ້ວ່າການຈັດຊັ້ນປະເພດຄວາມຄ້ອຍຊັ້ນແມ່ນເປັນການນຳໃຊ້ໃນລະດັບເບື້ອງຕົ້ນທີ່ສຸດຂອງ 250 ແມັດ ຂອງຂໍ້ມູນລະບົບເຄົ້າ ແລະ ອ້າງອີງເຖິງລະດັບເຂດສູງຫຼາຍທີ່ຈະບໍ່ສາມາດກຳນົດໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ສະນັ້ນເນື້ອທີ່ທຳແຮງຂອງການປູກເຂົ້ານາ ອາດຈະກາຍການຄາດຄະເນໄວ້ ໃນເມື່ອເຂົ້ານາບໍ່ສາມາດປູກໄດ້ໃນລະດັບທີ່ມີຄວາມສູງຫຼາຍ.

Data Source: National Agriculture and Forest Research Institute
Lao National UXO Programme

ຮູບ 4.3 ທ່າແຮງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການປູກເຂົ້າ

Upland Potential with UXO Risk

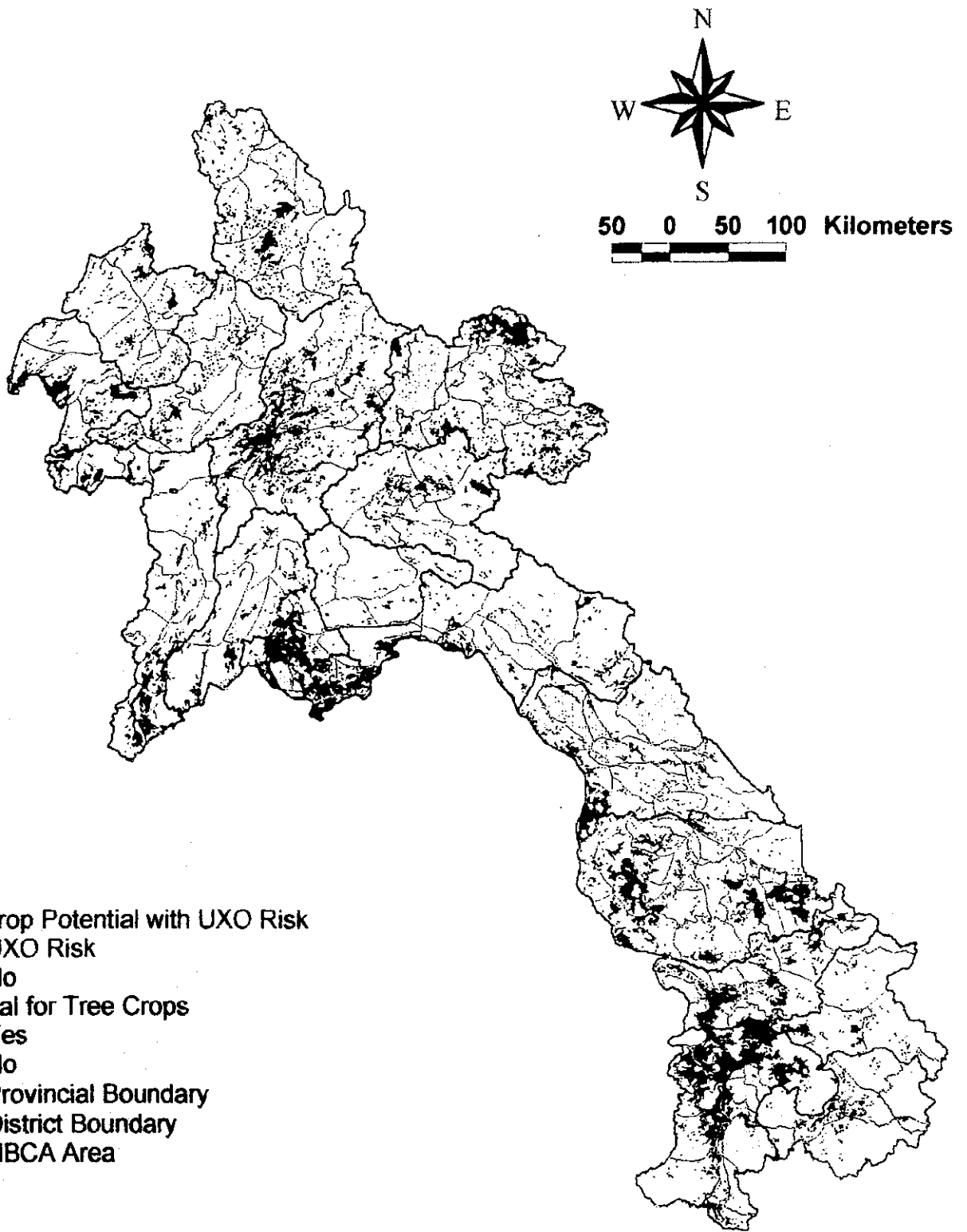
- UXO Risk
- No

Potential for Upland Crops

- Yes
- No
- Provincial Boundary
- District Boundary
- NBCA Area

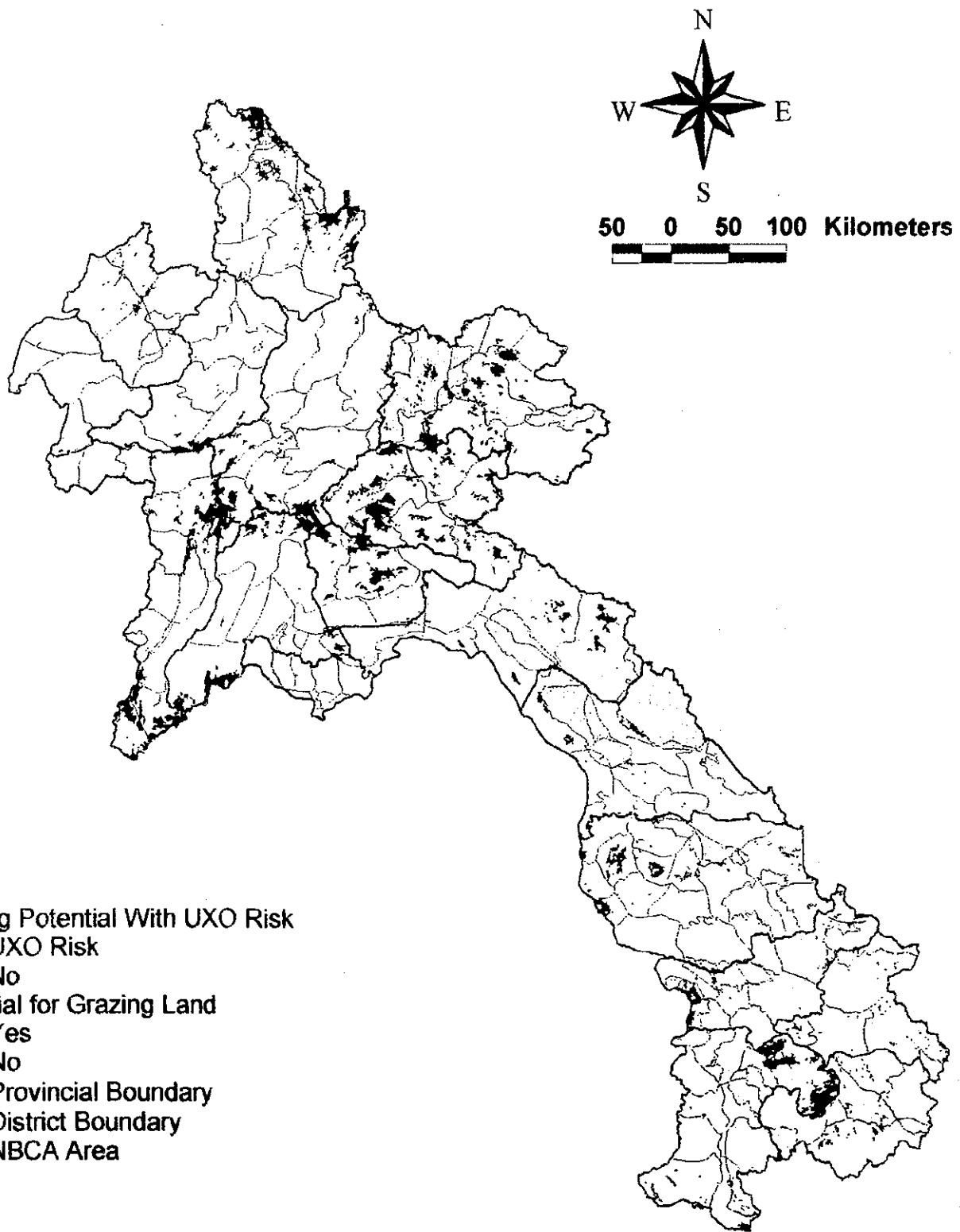
Data Source: National Agriculture and Forest Research Institute
Lao National UXO Programme

ຮູບ 4.4 ທ່າແຮງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການບຸກພືດເນີນສູງ

Data Source: National Agriculture and Forest Research Institute
Lao National UXO Programme

ຮູບ 4.5 ທ່າແຮງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການປູກພືດຍືນຕົ້ນ

Grazing Potential With UXO Risk

■ UXO Risk

□ No

Potential for Grazing Land

■ Yes

□ No

□ Provincial Boundary

□ District Boundary

□ NBCA Area

Data Source: National Agriculture and Forest Research Institute
Lao National UXO Programme

ຮູບ 4.6 ທ່າແຮງ ແລະ ເຂດທີ່ງຫ້ຍາຫີມີຢູ່

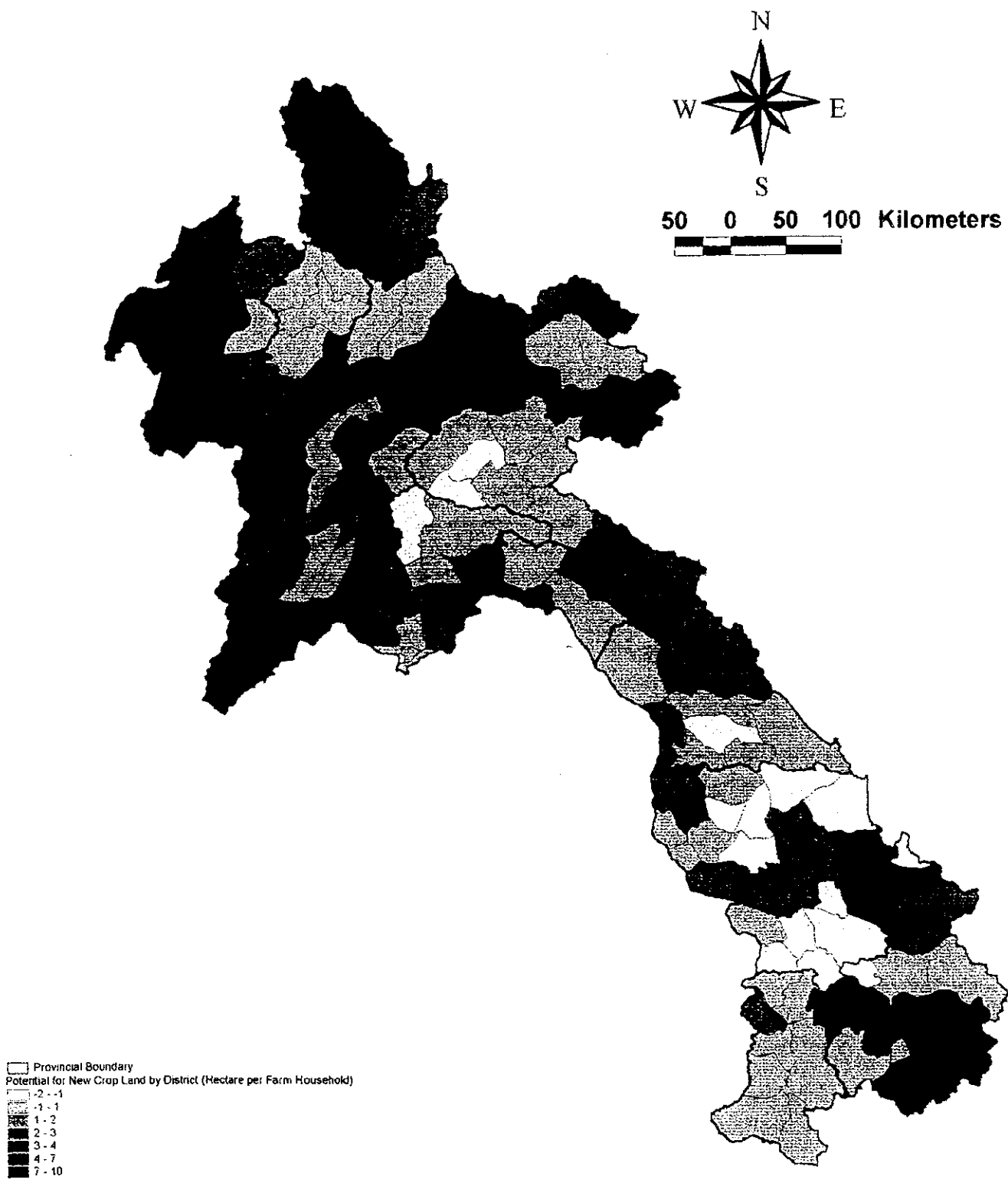

4.3 ຄວາມຮັ່ງມີ –ແລະ ທ່າແຮງຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ກະສິກຳໃໝ່ –ແລະ ການຈັດບຸລິມະສິດ ເພື່ອເກັບກູ້ລະເບີດ (UXO)

ນອກຈາກການວິເຄາະ ສະພາບດ້ານກະສິກຳ ແລະ ທ່າແຮງດ້ານກະສິກຳແລ້ວຍັງໄດ້ມີ ການວິເຄາະເພີ່ມເຕີມສອງດ້ານເພື່ອຈຳແນກເງື່ອນໄຂການພັດທະນາລະດັບເມືອງ. ການ ວິເຄາະເພີ່ມເຕີມປະກອບດ້ວຍ: (I) ຄວາມຮັ່ງມີ –ແລະ ທ່າແຮງເນື້ອທີ່ກະສິກຳໃໝ່ໃຫ້ແກ່ ຄົວເຮືອນແຕ່ລະຄົວຕໍ່ເມືອງ, ແລະ (II) ການຈັດບຸລິມະສິດເພື່ອເກັບກູ້ລະເບີດ (UXO) – ໃນແຕ່ລະເມືອງ. ການວິເຄາະທຳອິດນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ຄຳແຈ້ງຕໍ່ລະດັບຜົນກະທົບຂອງ ປະຊາກອນຕໍ່ດິນກະສິກຳໃນແຕ່ລະເມືອງ. ິດສະດີການປະຕິບັດທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນການວິ ເຄາະໄດ້ຖືກຊີ້ແຈງດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

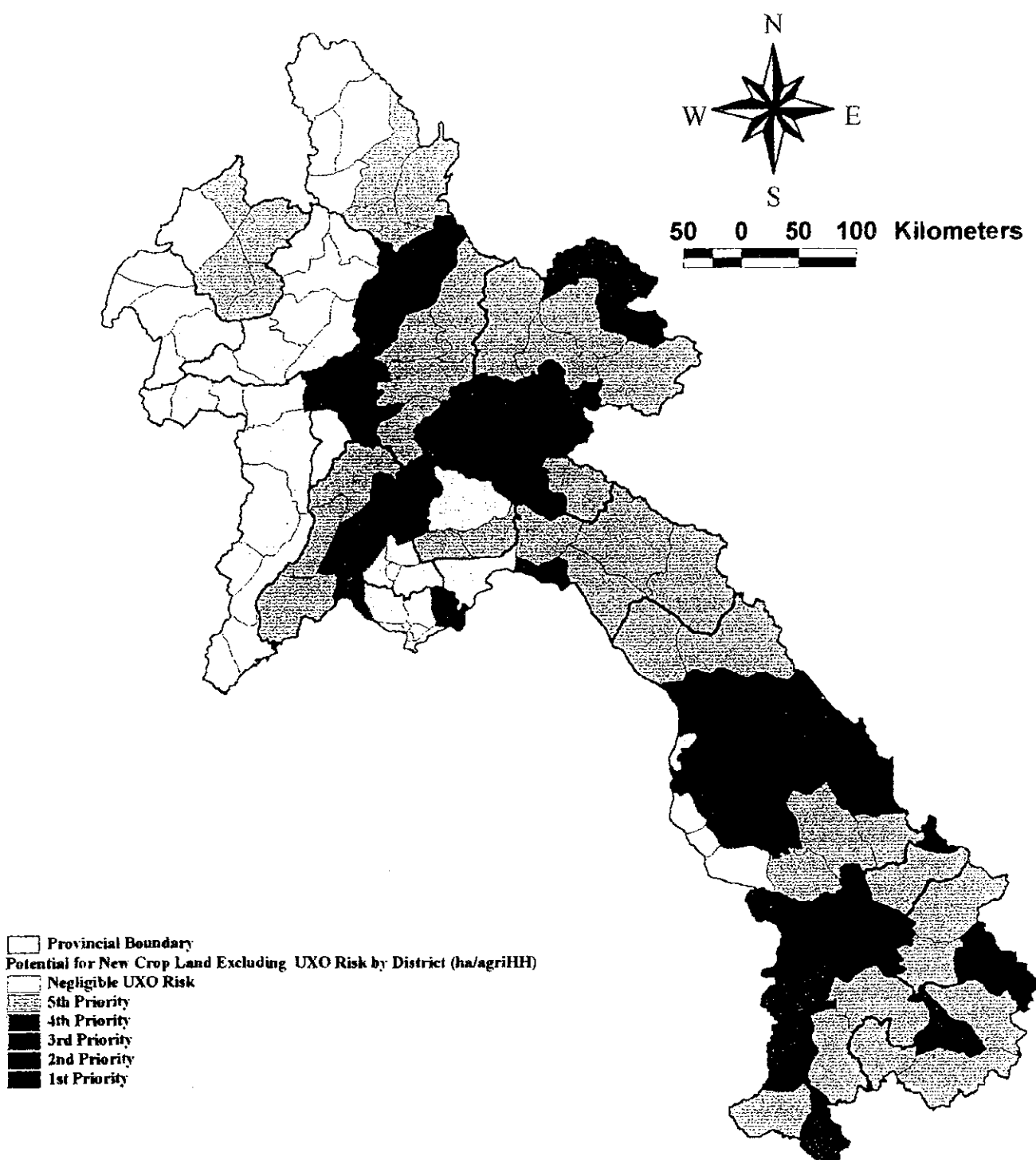
<p>ຮູບ 4.7 ທ່າແຮງເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ໃໝ່ທີ່ມີສຳລັບຕໍ່ຄອບຄົວ ຊາວກະສິກອນ.</p>	<p>ທ່າແຮງທາງດ້ານເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳໃໝ່ ຕໍ່ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນໂດຍນຳໃຊ້ສູດ ດັ່ງນີ້ Uxo) / Fhd</p> <p>Afh = ທ່າແຮງທາງດ້ານເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳໃໝ່ຕໍ່ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ Apl = ທ່າແຮງດິນກະສິກຳທັງໝົດ ຮວມທັງດິນກະສິກຳມີໃນປັດຈຸບັນ Fal = ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳໃນປັດຈຸບັນ Uxo = ທ່າແຮງດິນກະສິກຳດ້ວຍຄວາມສ່ຽງລະເບີດບໍ່ສັນເຕກ Fhd = ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ</p>
<p>ຮູບ 4.8 ບັນດາເມືອງບຸລິມະສິດເມື່ອ ເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ສັນເຕກ.</p>	<p>ລະດັບບຸລິມະສິດຂອງແຕ່ລະເມືອງ ເພື່ອເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ສັນເຕກ ແມ່ນໄດ້ປະເມີນບົນພື້ນຖານ ການໃຫ້ຄະແນນ, ທີ່ບັນລຸໄດ້ຈາກການປະເມີນທີ່ເຮັດຂຶ້ນຂອງກຸ່ມຂໍ້ມູນໂດຍອີງຕາມບັນທຶກຖານ ດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ເມືອງທີ່ບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງ = ຄະແນນ 0. - ເມືອງທີ່ມີຄວາມສ່ຽງດ້ານ Uxo ຕໍ່ທ່າແຮງເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳຈຳນວນນຶ່ງ = ຄະແນນ 1. - ເມືອງທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ Uxo ແລະຫຼາຍກວ່າ 18ຄົນ/Km² = ຄະແນນ 1 - ເມືອງທີ່ມີ 0.5 - 0.5 ຂອງການຄອບຄອງໂດຍສະເລ່ຍຂອງທ່າແຮງເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳທີ່ເນື້ອທີ່ Uxo ເອົາອອກ = ຄະແນນ 1 - ເມືອງທີ່ມີຄອບຄົວຄອງດິນສະເລ່ຍໜ້ອຍກວ່າ 0.0 ha ຂອງທ່າແຮງເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ຫຼັງຈາກ ເອົາເນື້ອທີ່ຄວາມສ່ຽງ Uxo ອອກ = ຄະແນນ 3 (ຄະແນນສູງສຸດແມ່ນ 5 , ແລະ ຄະແນນຕໍ່າສຸດແມ່ນ 0).

ຜົນຂອງການວິເຄາະໄດ້ສະເໜີໃນແຜນວາດ 4.7 –ແລະ 4.8 ຕາມງຸ່ມ ຕາຕະລາງ 4.6 ສະ ແດງຜົນຮັບເປັນຕົວເລກຈາກການວິເຄາະສະພາບຕໍ່ຄວາມຮັ່ງມີ –ແລະ ທ່າແຮງຂອງເນື້ອທີ່ກະ ສະກຳໃໝ່ຕໍ່ຄົວເຮືອນໃນແຕ່ລະເມືອງ, ສະແດງໄວ້ໃນແຜນວາດ 4.7.

Data Source: National Agriculture and Forest Research Institute
 Lao National UXO Programme
 1998/99 Population Census

ຮູບ 4.7 ສະເລ່ຍເຂດເນື້ອທີ່ໃໝ່ສາມາດເຮັດກະສິກຳໄດ້ຕໍ່ຄົວເຮືອນ

Data Source: National Agriculture and Forest Research Institute
 Lao National UXO Programme
 1998/99 Population Census

ຮູບ 4.8 ປະເມີນລະດັບຄວາມສ່ຽງໄພລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

ຕາຕະລາງ 4.8 ບັນດາເມືອງທີ່ມີຄວາມກົດດັນພົນລະເມືອງສູງ ຕໍ່ດິນກະສິກໍາ

ແຂວງ	ໝວດ	D.I.D	ເມືອງ
ເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູດອຍ			
1. ຫຼວງນ້ຳທາ	G1	46	ນາແລ
2. ອຸດົມໄຊ	G1 G1 G1 G1	60	ແບ່ງລາ ນາໝໍ້ ໄຊ
		62	
		63	
		66	
3. ຫຼວງພະບາງ	G1 G1 G1 G1 G1	51	ນ້ຳບາກ ຫຼວງພະບາງ ງອຍ ນາມ ພູຄູນ
		50	
		53	
		52	
		57	
4. ຫົວພັນ	G2 G2	31	ວຽງໄຊ ຊຳເໜືອ
		32	
5. ຊຽງຂວາງ	G2 G2 G2 G2 G8 G2 G2	125	ແປກ ຄຳ ຄູ ໝອກໃໝ່ ໜອງແຮດ ຜາໄຊ ພູກູດ
		121	
		122	
		123	
		124	
		126	
		127	
6. ວຽງຈັນ	G2 G2	98	ຫີນເຫີບ ເໜືອງ
		97	
7. ໄຊສົມບູນ	G2 G2 G2 G2	129	ລ້ອງຊານ ພູນ ທ່າໂທມ ໄຊສົມບູນ
		130	
		131	
		132	
8. ບໍລິຄຳໄຊ	G1 G2	11	ບໍລິຄຳໄຊ ປາກກະດິງ
		13	
9. ຄຳມ່ວນ	G6 G6	35	ບົວລະໜາ ໄຊບົວທອງ
		42	
10. ສະຫວັນ ນະເຂດ	G6 G2	92	ວິລະບູລີ ເຊໂປນ
		95	
11. ສາລະວັນ	G1	77	ສະມ້ວຍ
12. ເຊກອງ	G1 G1	117	ດັກລິງ ລະມາມ
		119	

ແຂວງ	ໝວດ	D.I.D	ເມືອງ
ພື້ນທີ່ທົ່ງພຽງ ແລະ ເຂດຄ້ອຍຊັນ			
1. ຄຳມ່ວນ	G3 G3 G3 G3	37	ຫີນບູນ ຍົມມະສາດ ມະຫາໄຊ ເຊບັ້ງໄຟ
		36	
		38	
		43	
2. ສະຫວັນ ນະເຂດ	G3 G3 G3 G4 G4 G4 G4	83	ອາດສະໝອນ ຄັນທະບູລີ ພະລານໄຊ ຊົນບູລີ ອາດສະພັງທອງ ຈຳພອນ ໄຊພູທອງ
		85	
		88	
		96	
		82	
		84	
3. ສາລະວັນ	G3 G4 G4 G4 G4	80	ຕຸ້ມລານ ຄົງເຊໂດນ ລະຄອນເຜິ້ງ ສາລະວັນ ວາປີ
		74	
		75	
		78	
		81	
4. ຈຳປາສັກ	G3 G3 G3 G3 G4 G4 G4	21	ປາກເຊ ປະຫຼມໝອນ ມຸນລະປະໂມກ ໂຂງ ຊະນະສົມບູນ ຈຳປາສັກ ສຸກຂຸມມາ
		23	
		20	
		19	
		26	
		18	
25			
5. ອັດຕະປື	G3	3	ສະໜາມໄຊ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄະນະສຶກສາຂອງ JICA.

ພາກທີ 5.ທິດທາງ ແລະ ແນວຄວາມຕິດພັນຕາມສຳລັບແຜນດຳເນີນງານ.

5.1 ຈຸດປະສົງ ແລະ ຍຸດທະສາດພັດທະນາ ສຳລັບແຜນດຳເນີນງານ.

ຈຸດປະສົງ ສູງສຸດຂອງການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ທົ່ວທຸກຂະແໜງການ ແມ່ນກ້າວອອກ ຈາກກຸ່ມປະເທດດ້ອຍພັດທະນາເທື່ອລະກ້າວ ໃນປີ2020. ລາຍຮັບດ້ານຜະລິດຕະພັນ ໃນຕໍ່ຫົວຄົນ ໃຫ້ບັນລຸໄດ້ 885 ໂດລາ ໃນມູນຄ່າຄົງທີ່ປີ 2000 ໃນປີ 2020, ຊຶ່ງໄດ້ກຳ ນົດໂດຍ DAC. ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວນີ້ ຕ້ອງໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນແງ່ແບບຍືນຍານ ແລະ ຍຸດຕິທຳ, ແລະ ພາຍໃຕ້ການຫັນປ່ຽນ ຈາກເສດຖະກິດແບບຄວບຄຸມມາເປັນ ເສດຖະກິດການຕະຫຼາດ.

ເສດຖະກິດຂອງລາວ ແມ່ນຖືກຍູ້ຫມູນດ້ວຍຂະແໜງການກະສິກຳ, ຊຶ່ງແມ່ນສ່ວນປະ ກອບຫຼັກອັນສຳຄັນ ຂອງຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ກວມເອົາປະມານ 53%. ຂະ ແໜງການກະສິກຳ ຍັງສືບຕໍ່ ມີໜ້າລະບົດບາດອັນສຳຄັນ ໃນການພັດທະນາເສດຖະ ກິດ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ສ່ວນແບ່ງຈະລົດລົງເທື່ອລະນ້ອຍຈົນເຖິງປະມານ 30% ໃນໄລຍະ 20 ປີ ກໍຍ້ອນການເຕີບໂຕໄວຂອງຂະແໜງການ ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ບໍລິການ. ຍ້ອນ ແນວນັ້ນ ວຽກງານການພັດທະນາຂອງຂະແໜງການກະສິກຳ ຈຶ່ງເປັນຂໍ້ກຸນແຈສຳຄັນ ກ້າວເຂົ້າເຖິງຜົນສຳເລັດ ໃນການບັນລຸຈຸດປະສົງ ການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ລັດຖະ ບານມີຈຸດປະສົງ. ໃນການພັດທະນາຮອດປີ 2020 ອັນທີ່ສັດເຈນ: (i) ຮັບປະກັນທາງ ດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ກຸ້ມຕົນເອງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານຢ່າງພຽງພໍ; (ii) ສົ່ງ ເສີມການຜະລິດ ກະສິກຳເປັນສິນຄ້າເພື່ອສົ່ງອອກ; ແລະ (iii) ຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດ ໄຮ່ເລື້ອນລອຍ. ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວໄດ້ລວບລວມໄວ້ໃນວິໄສທັດ 2020 ຂອງກະຊວງກະ ສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຮ່າງຂຶ້ນໃນປີ 1997, ແລະ ໄດ້ຮັບຮອງຢ່າງເປັນທາງການ ເປັນ “ຍຸດ ທະສາດວິໄສທັດຂອງລັດຖະບານ ສຳລັບຂະແໜງການກະສິກຳ” (ຍຸດທະສາດວິໄສ ທັດ) ໃນປີ 1999. ຍຸດທະສາດວິໄສທັດ ໄດ້ສະເໜີແນວຄິດລິເລີ່ມ ໃນການພັດທະນາ ສອງຢ່າງແຕກຕ່າງກັນ; ອັນໜຶ່ງແມ່ນສຳລັບທັງພຽງລຽບຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ອີກ ອັນໜຶ່ງ ແມ່ນເຂດດິນຄ້ອຍຊັນ. ຂະແໜງການກະສິກຳ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງເປັນຮູບແບບນະໂຍ ບາຍເສດຖະກິດ ການຕະຫຼາດ, ດ້ວຍການພັດທະນາ ເຂດພື້ນທີ່ຮາບພຽງໃຫ້ເປັນໄປ ຕາມແຮງຂອງຕະຫຼາດ ໂດຍທີ່ວ່າ ອາດ ເປັນໄປໄດ້ໃນການກ້າວເຂົ້າສູ່ເຂດຄ້ອຍຊັນ ບ່ອນທີ່ມີສະພາບຄວາມທຸກຈົນ ແລະ ພື້ນເດັ່ນດ້ວຍການກະສິກຳ ພໍແຕ່ລ້ຽງກຸ້ມຕົນ ເອງ. ຜ່ານຈາກການປຶກສາຫາລືກັບພະນັກງານທັງພາຍໃນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຈາກການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ເອກະສານອ້າງອີງທີ່ໄດ້ລວບລວມມາ, ຄະນະສຶກ ສາສະຫຼຸບໄດ້ວ່າບໍ່ມີຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງ ທິດທາງໃນການພັດທະນາທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ໃນ

ຍຸດທະສາດວິໄສທັດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ນະໂຍບາຍ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ. ແຕ່ກໍມີຄວາມແຕກຕ່າງທັດສະນະ ດ້ານບາດກ້າວຂອງການພັດທະນາ ແລະ ລະດັບທີ່ລັດຖະບານເຂົ້າແຊກແຊງດ້ານການ ຕະຫຼາດ. ດ້ວຍກະແສຟອງຂອງໂລກາວິວັດ ໃນຂົງເຂດ ແລະ ທົ່ວໂລກ ທີ່ເຮັດໃຫ້ ສ ປ ປ ລາວ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ເປີດກ້ວາງ ຂ້າມຜ່ານສູ່ເສດຖະກິດ ການຕະຫຼາດ, ຍຸດທະສາດ ວິໄສທັດ ໄດ້ໃຫ້ໂຄງສ້າງຂອງ ການພັດທະນາ ທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຈະແຈ້ງ ສຳລັບຂະ ແໜງການກະສິກຳ.

ພາຍໃຕ້ຂອງໂຄງສ້າງ ແລະ ຍຸດທະສາດ ຂອງການພັດທະນາຂ້າງເທິງ, ການສຶກສາໄດ້ ພະຍາຍາມ ສ້າງແຜນປະຕິບັດການ ຂອງການພັດທະນາກະສິກຳຮອດປີ 2020 ແລະ ສ້າງແຜນງານ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາສະເພາະທີ່ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍລັດ ຖະບານ ໃນອີກ 20 ປີຕໍ່ໜ້າ. ແຜນປະຕິບັດການ ແມ່ນຢູ່ບົນພື້ນຖານ ການສະສາງບາງ ບັນຫາທີ່ສຳຄັນ ສຳຄັນຢ່າງຈະແຈ້ງໄປຕາມບັນຫາຂອງເສດຖະກິດຕະຫຼາດ. ມີຄືດັ່ງນີ້:

- (i) ບົດບາດຂະແໜງການຂອງລັດ ໃນແຜນປະຕິບັດການ ແມ່ນຈຳກັດໃນການສ້າງ ຄວາມສະດວກ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບ ໃຫ້ແກ່ກິດຈະກຳຕ່າງໆແກ່ພາກສ່ວນເອກະ ຊົນ. (ii) ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອຊ່ວຍ ຂ້າມຜ່ານ ສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ; ແລະ (iii) ກິດຈະກຳໃນແຜນປະຕິບັດ ການແມ່ນເລັ່ງໃສ່ຂະ ໜາດຂອງການຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ GDP ເພີ່ມຂຶ້ນ.

5.2 ເສດຖະກິດການຕະຫຼາດ

(1) ບົດບາດຂອງລັດຖະບານ.

ໂຄງສ້າງຂອງແນວຄວາມຄິດ ທີ່ຢູ່ໃນແຜນປະຕິບັດ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນນະໂຍບາຍຫຼັກ ຂອງລັດຖະບານ ທີ່ເລັ່ງໃສ່ກ້າວເຂົ້າສູ່ເສດຖະກິດການຕະຫຼາດຕັ້ງແຕ່ປີ 1998. ສືບ ເນື່ອງຈາກກົນໄກເສດຖະກິດໃໝ່ໃນປີ 1986, ເສດຖະກິດໄດ້ຍ້າຍອອກຈາກການລົງ ຫິນ ແລະ ກິດຈະກຳການຜະລິດຂອງພາກລັດ; ແລະ ການຈັດວາງ ແລະ ກວດກາເສດ ຖະກິດ ໄປຫາການແບບມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍຂຶ້ນຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໃນກິດຈະ ກຳການຜະລິດເສດຖະກິດຕ່າງໆ. ບໍລິສັດ ຂອງລັດເກືອບທັງໝົດໄດ້ຫັນໄປເປັນເອກະ ຊົນ ແລະ ລັດທຳການກວດກາຄຸ້ມຄອງ ດ້ານການລົງທຶນ ແລະ ດ້ານລາຄາກໍຄ່ອຍໆ ຖືກຍົກເລີກ. ການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນ, ຮວມທັງການລົງທຶນຈາກພາກເອກະຊົນຕ່າງ ປະເທດ ໄດ້ເພີ່ມໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງ. ການກ້າວເຂົ້າສູ່ເສດຖະກິດການຕະຫຼາດ, ການ ສັນຍານທາງດ້ານການຕະຫຼາດ ກາຍເປັນສັນຍານທີ່ສຳຄັນຂຶ້ນ ໃນການຊຸກຍູ້ການຕັດ

ສິນໃຈການລົງທຶນ, ການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກ. ຕະຫຼາດສຳລັບການລົງທຶນ ແລະ ການຜະລິດແມ່ນຖືກຂັດຂວາງດ້ວຍການສັນຍານຫາງດ້ານສາຄາ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫ້ງຂອງກຳໄລ. ຂໍ້ກຸນແຈທີ່ສຳຄັນຂອງອົງປະກອບເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ແມ່ນວ່າລັດຖະບານ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ຫາງສະພາບແວດລ້ອມ ສຳລັບຂະແໜງການເອກະຊົນ ແລະ ຍົກເລີກບາງຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບ ແລະ ການຄວບຄຸມ ກໍເພື່ອອະນຸຍາດໃຫ້ຄວາມແຮງຂອງຕະຫຼາດເຄື່ອນໄຫວໄດ້ຢ່າງເສລີ ໃນການຜະລິດ ແລະ ບໍລິໂພກສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ. ພາຍໃຕ້ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ພາກສ່ວນລັດບໍ່ໄດ້ກ່ຽວພັນດ້ວຍດ້ານຕົນເອງ ໃນການຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ. ລັດຖະບານມີບົດບາດອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການພັດທະນາກະສິກຳ ສ່ວນຕູ້ຜະລິດ (ຊາວກະສິກອນ), ພາກສ່ວນທຸລະກິດກະສິກຳ ແລະ ຕູ້ຊົມໃຊ້ ເຮັດການລົງທຶນ, ຕັດສິນໃຈຜະລິດ ແລະ ຊົມໃຊ້. ເວົ້າຕື່ມອີກໄດ້ວ່າ: ລັດຖະບານຄາດຄະເນ ເພື່ອດັດສົມຕະຫຼາດ ໃນສະພາບການບ່ອນທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດແກ່ລັດເຊັ່ນການກວດກາຊົນ ຫຼື ຂໍ້ກຳນົດການຜະລິດ ແລະ ຂາຍຜົນຜະລິດດ້ານອາຫານ ຫຼື ຜູກຂາດວຽກການຄ້າ.

(2) ການລົ້ມສະລາຍຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ພາຍນອກ.

ແຜນປະຕິບັດການ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນຈາກການປຶກສາຫາລືກັບພະນັກງານກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຕາມຫຼັກການຕ່າງໆ. ໃນບາງສະພາບການ ມີການຍົກເວັ້ນຕໍ່ກໍລະນີຂ້າງເຖິງເຊັ່ນ ໃນເມື່ອສ່ວນຕົວຊາວນາທັງໆເລງ ຫຼື ຊັກຊ້າ ໃນການປັບປຸງເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່. ໃນສະພາບເຊັ່ນນີ້ ມີກໍລະນີພາຍໃຕ້ການວິເຄາະ “ອຸດສາຫະກຳໝຸ່ມນ້ອຍ” ສຳລັບລັດຖະບານເພື່ອເຂົ້າແຊກແຊງດ້ວຍວິທີການ “ທັງຮຽນທັງເຮັດ” ຫຼື ໂຄງການສາທິດ. ການເຂົ້າແຊກແຊງຂອງລັດກໍຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ ຖ້າຫາກເຫັນວ່າ ຊາວນາບໍ່ປັບເຂົ້າເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ ແຕ່ວ່າລັດຖະບານ ຕ້ອງຖອນຕົວໂດຍບໍ່ລໍຊ້າ ໃນເມື່ອເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຮັບເອົາຈາກຊາວນາ ໄດ້ຢ່າງກ້ວາງຂວາງແລ້ວ. ແຜນດຳເນີນການ ຮວມທັງໂຄງການທັງໝົດ ສຳລັບຊຸກຍູ້ເຊັ່ນການຮັບເອົາເຕັກໂນໂລຊີເປັນຕົ້ນ ການຊຸກຍູ້ນຳໃຊ້ ແນວທັນພຶດ ແລະ ລູກປາພັນປັບປຸງ. ອັນທີ່ສອງ, ລັດຖະບານເຂົ້າແຊກແຊງຜ່ານໂຄງການໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນບ່ອນທີ່ເປັນຫຼັກຖານອັນຈະແຈ້ງຂອງ “ຕະຫຼາດລົ້ມລະລາຍ” ໃນເມື່ອການແຂ່ງຂັນດ້ານຕະຫຼາດຂອງເອກະຊົນ ບໍ່ຄ່ອຍເຮັດການຜະລິດ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຕຽມການຢ່າງພຽງພໍ. ໃນກໍລະນີ ຈຸດທີ່ບ້ານຫ່າງໄກ ແລະ ສອກຫຼີກ ພໍ້ຕຳບໍ່ອາດຂາຍຜົນຜະລິດ ແລະ ຂາເຂົ້າອື່ນໆທີ່ມີໃນປະລິມານພຽງພໍ ແລະ ຕາມເວລາ ຍ້ອນຂາດການກະຕຸກຊຸກຍູ້ຂອງກຳໄລ. ອັນນີ້ມັກເປັນຍ້ອນ ຂາເຂົ້າທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຈາກຊາວບ້ານ ບໍ່ມີບໍລິມາດເສດຖະກິດ ຫຼື ຄ່າການຂົນສົ່ງກໍສູງ. ຂໍ້ທີ່ສາມ, ໃນກໍລະນີມີຄວາມຈຳເປັນ ຂອງລັດໃນການແຊກແຊງ ດ້ວຍໂຄງການ ຍ້ອນການກະທົບຕໍ່ພາຍນອກເຊັ່ນ ການຮັກສາດິນ ຫຼື ສຸກຂະພາບ

ຂອງສັດ ບ່ອນທີ່ການກະທຳຂອງຊາວນາຜູ້ນຶ່ງ ທີ່ບໍ່ມີມາດຕະການປ້ອງກັນ ທີ່ສາມາດມີ ຜົນກະທົບຕໍ່ຊາວນາ ຫຼື ສັງຄົມໂດຍທົ່ວໄປ.

ໂດຍທົ່ວໄປແຜນປະຕິບັດການ ສ້າງຂຶ້ນໃຫ້ເປັນໂຄງການຂອງລັດເບື້ອງຕົ້ນ ເພື່ອອຳນວຍ ແລະ/ຫຼື ວາງລະບຽບກິດຈະກຳ ການຜະລິດຢູ່ໃນຂະແໜງການທີ່ສົນໃຈຂອງຜູ້ຜະລິດ ແລະຜູ້ຊົມໃຊ້. ໂຄງການດັ່ງກ່າວນີ້ມີຫຼາຍ ແລະ ຫຼາຍຫຼາກເຊັ່ນ: ການກວດກາຂຶ້ນ ຫຼື ການຄັດຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ແລະ ລະບົບການຈັດສຳດັບ. ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ໂຄງລ່າງຊົນນະບົດ ແລະ ການຊຸກຍູ້ການບໍລິການກະສິກຳ. ແຜນປະຕິບັດການ ກໍໄດ້ພິຈາລະນາຄວາມຕ້ອງການສຳລັບໂຄງການຕ່າງໆ ເພື່ອແນະນຳເຕັກນິກການປູກຝັງໃໝ່. ແຜນແມ່ບົດກໍໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນບັນດາໂຄງການ ຍ້ອນຕະຫຼາດລົ້ມສະລາຍ ແລະ ສຳລັບຜົນກະທົບຕໍ່ພາຍນອກເຊັ່ນ ການຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ຫຼື ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕງ ແລະ ໂຄງການ ການປູກຝັງປ່າໄມ້, ໃນເສດຖະກິດຕະຫຼາດ, ການຄຸ້ມຄອງລາຄາ ແລະ ຊົດເຊີຍຂາເຂົ້າ ຫຼື ຜົນຮັບແມ່ນໄດ້ລືບລ້າງໄປເທື່ອລະໜ້ອຍ. ການຄວບຄຸມ ຫຼື ວາງລະບຽບຕໍ່ລາຄາແມ່ນໃຫ້ສັນຍານໃນທາງຕິດ ຕໍ່ຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ ນຳພາໃຫ້ການຜະລິດລົ້ມ ຫຼື ການຜະລິດບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ກໍຄືກັນກັບການນຳໃຊ້ ຕໍ່ການບໍລິໂພກ. ຄາດຄະເນວ່າບໍລິສັດເອກະຊົນ ເຮັດການບໍລິການຂາເຂົ້າກະສິກຳ ທັງໝົດພ້ອມດ້ວຍເຮັດການຜະລິດ, ການຕະຫຼາດ ແລະ ການປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກຳທັງໝົດ, ພ້ອມດ້ວຍການບໍລິການ ກະສິກຳອື່ນໆ. ການປຸງແຕ່ງກະສິກຳ ແມ່ນກິດຈະກຳຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ. ດ້ານການຄ້າ, ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ກໍໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການຄ້າເສລີຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າຢູ່ທັງພາຍໃນ ແລະ ນອກເຂດສາຍແດນ. ການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກ AFTA ແລະ ແນວຄິດລິເລີ່ມຂອງລັດຖະບານ ໃນມຸ່ງມານີ້ ການລົດອັດຕາພາສີ ແມ່ນມີຜົນໃນທາງບວກໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວນີ້.

5.3 ໂຄງສ້າງຂອງການພັດທະນາກະສິກຳ.

5.3.1 ໂຄງສ້າງທາງດ້ານປະຊາກອນ.

ຈຸດປະສົງຂອງການພັດທະນາແມ່ນການເຊື່ອມໂຍງຢ່າງໃຫ້ສົດ ກັບໂຄງສ້າງຂອງປະຊາກອນ ຊຶ່ງມີເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນ 885 ໂດລາສະຫະລັດ (ລາຄາຄົງທີ່ຂອງປີ 2000) ຮອດປີ 2020 ແມ່ນຂຶ້ນກັບອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນສູງກ່ວາ 1.0% ໝາຍຄວາມວ່າ GDP ໃນລະດັບຄົງທີ່ຂອງປີ 2000 ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ 137 ຕື້ກີບ ຫຼື 16.7 ລ້ານໂດລາ ຕໍ່ປີ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວລະດັບ ດັ່ງກ່າວນີ້ຈະສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂຶ້ນໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນປີ 2020

(1) ພາບການເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນ.

ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດໄດ້ຄາດຄະເນການເຕີບໂຕຂອງຜົນລະເມືອງໄວ້ສາມແບບຮອດປີ 2020 ຄືດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງ 5.1 ການປະເມີນການເຕີບໂຕຜົນລະເມືອງ.

	2000	2005	2010	2015	2020
ພາກທີ 1	5.200	5.900	6.800	7.700	8.700
ພາກທີ 2	5.100	5.800	6.400	7.100	7.700
ພາກທີ 3	5.233	5.921	6.650	7.415	8.206

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ = ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ.

ພາບທີ 1 ສົມມຸດວ່າການສືບຕໍ່ລະດັບການເກີດ ແລະ ການຕາຍໃນປັດຈຸບັນ. ໃນ
 ພາບທີ 2 ການເກີດໄດ້ລົດລົງໜ້ອຍໜຶ່ງ ແລະ ມີການປັບປຸງ ໃນອັດຕາການຕາຍ
 ໂດຍສົມມຸດການເຕີບໂຕຂອງຜົນລະເມືອງຈຶ່ງລົດລົງຢ່າງໄວວາ. ພາບທີ 3
 ແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງກາງຂອງພາບທີ 1 ແລະ ພາບທີສອງ ແລະ ສົມມຸດວ່າ ອັດຕາ
 ການເຕີບໂຕ ຂອງຜົນລະເມືອງລົດລົງຈາກປັດຈຸບັນ 2,60% ລົງເປັນ 2.35%
 ຮອດປີ 2010 ແລະ 2.05% ຮອດປີ 2020.

(2) ພາບຂອງຜົນລະເມືອງຊົນນະບົດ, ຕົວເມືອງ.

ການຄາດຄະເນໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນອັດຕາການເຕີບໂຕ ຂອງຜົນລະເມືອງໃນຕົວ
 ເມືອງທົ່ວປະເທດ ຍ້ອນການຍົກຍ້າຍ ຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າຕົວເມືອງ. ບໍ່ຄືກັນກັບການ
 ຍົກຍ້າຍຫຼັກແຫຼ່ງໃນການປົນເປກັນ ຂອງຜົນລະເມືອງ ແລະ ຄາດຄະເນວ່າພາກສ່ວນ
 ຊົນນະບົດຈະກວມເອົາ 80% ຂອງຜົນລະເມືອງທັງໝົດ ໃນປີ 2020 ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງ 5.2 ຊົນນະບົດ, ຕົວເມືອງ ແລະ ການຄາດຄະເນຜົນລະເມືອງທັງໝົດຮອດປີ 2020.

	1995	2000	2008	2010	2015	2020
ຊົນນະບົດ	3.832	4.344	4.891	5.456	6.018	6.571
ຕົວເມືອງ	0.782	0.889	1.030	1.194	1.397	1.635
ລວມ	4.612	5.233	5.921	6.650	7.415	8.206

ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄະນະ ສຶກສາຂອງໂຈກາຄາດຄະເນພື້ນຖານ 30% ຂອງການເຕີບ
 ໂຕຂອງຕົວເມືອງ ຮອດປີ 2010 ແລະ 3.2% ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 2011 ຫາ 2020.

ຕາຕະລາງ 5.3 ການຄາດຄະເນການພົວພັນສ່ວນແບ່ງຂອງຜົນລະເມືອງ ໃນຕົວເມືອງ-ຊົນນະບົດ.

	1995	2000	2005	2010	2015	2020
ຊົນນະບົດ	83.1	83.0	82.6	82.0	81.1	80.0
ຕົວເມືອງ	16.9	17.0	17.4	18.0	18.9	20.0
ລວມ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ຄິດໄລ່ມາຈາກຕາຕະລາງຂ້າງເທິງ.

ຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງ ຂອງເຂດລະຫວ່າງ ເຂດດິນຄ້ອຍຊັນ ແລະ ເຂດທີ່ງຽບ ແລະ ການກຳນົດຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ບຸລິມະສິດ ເພື່ອເລັ່ງການຮວມເອົາເຂດຄ້ອຍຊັນ ເຂົ້າໃນ ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ຂະນະ ທີ່ ບັບປຸງ ບາດກ້າວການເຕີບໂຕເສດຖະກິດຕະຫຼາດລຽບຕາມລຳນຳຂອງ. ບຸລິມະສິດ ຫຼັກສຳຄັນ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ ບາດກ້າວຂອງນ້ຳໜັກທາງເສດຖະກິດ ລຽບຕາມລຳແມ່ນຳ ຂອງມີຄວາມໝັກແໜ້ນ, ພ້ອມນັ້ນກໍຂະຫຍາຍ ຂະບວນການພັດທະນາສູ່ເຂດດິນຄ້ອຍ ຊັນ.

ມີຄວາມຕ້ອງການ ໃນການວິເຄາະ ໃນເຂດດິນຄ້ອຍຊັນ ສຳລັດຖະບານໃນການຊຸກຍູ້ ເພື່ອກຳຈັດ ການລົ້ມສະລາຍຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ພາຍນອກ ທີ່ຂັດຂວາງ ການເຕີບໂຕ ແລະ ການພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດ.

5.3.2 ໂຄງປະກອບດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ.

(1) ແນວຄວາມຄິດພື້ນຖານ.

ແນວຄວາມຄິດພື້ນຖານຄືວ່າ ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ ມີຄວາມ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງຈັດຕັ້ງເປົ້າໝາຍ ໃນການພັດທະນາ ແລະ ການພັດທະນາ ຈະຕ້ອງໄດ້ ເຮັດໃນທຸກໆຂະແໜງການ ເສດຖະກິດ ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງແຕ່ລະ ຂະແໜງການ ຈະບໍ່ສະມຳສະເໝີກໍຕາມ. ເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍຂອງປະເທດສຳລັບເສດຖະ ກິດຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ, ໃນປະລິມານ, ໃຫ້ເຕີບໂຕໃນອັດຕາ ເຖິງເປົ້າໝາຍ 885 ໂດລາ ຕໍ່ຄົນຕໍ່ປີ ໃນອັດຕາລາຄາຄົງທີ່ຂອງປີ 2000ໃນປີ 2020. ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນ ຂຶ້ນກັບບໍ່ພຽງແຕ່ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງຂະແໜງການໃດ ນຶ່ງເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ກໍຂຶ້ນກັບອັດ ຕາການເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນເໝືອນກັນ. ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນຂຶ້ນ ເທົ່າໃດ ສາມາດກະທົບໃນທາງທາງລົບ ຕໍ່ຜົນສຳເລັດໃນການບັນລຸຄາດໝາຍທົ່ວ ທັງປະເທດ. ຂະແໜງການກະສິກຳກວມເອົາ GDP ແຫ່ງຊາດເກີນກ່ວາເຄິ່ງ ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນຈຶ່ງເປັນສ່ວນຊຸກຍູ້ຢ່າງຈະແຈ້ງໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງ GDP ນີ້.

(2) ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ.

ຂໍ້ມູນ GDP ທີ່ໄດ້ພິມເຜີຍແຜ່ທາງການ ແມ່ນບົນພື້ນຖານລາຄາຂອງປີ 1990. ມາເຖິງ ປັດຈຸບັນນີ້ມີການປ່ຽນແປງຫຼາຍຢ່າງ ໃນລະດັບລາຄາທົ່ວໄປຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາ, ກໍຄືມີການ ປ່ຽນແປງອັດຕາເທົ່າທຽມກັນ ໃນສ່ວນຕ່າງໆ. ຕໍ່ຈຸດປະສົງໃນການວິເຄາະ ແຜນປະຕິ

ບັດການນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃນການປ່ຽນພື້ນຖານລາຄາປີ 1990 ມາເປັນລາຄາຄົງທີ່ປີ 1999 ໂດຍນຳໃຊ້ຕົວສະເລ່ຍຂອງພື້ນຖານຂະແໜງການ ສຳລັບແຕ່ລະປີ ແຕ່ 1991-1999. ການຄາດຄະເນກໍຄື ຕົວສະເລ່ຍທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ແມ່ນໄດ້ສະເໜີໃນເອກະສານຊ້ອນຫ້າຍ 2.

(3) ພາບການເຕີບໂຕຂອງ GDP.

ພາບທີ 1.

ດັ່ງເປົ້າໝາຍລວມທີ່ພົວພັນກັບ ການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດ, ຈຶ່ງເປັນການເລີ່ມຕົ້ນທີ່ຈຳເປັນ ໃນການຕີລາຄາວ່າ ເປົ້າໝາຍການເຕີບໂຕແຫ່ງຊາດພົວພັນກັບການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດ ໃນປັດຈຸບັນຄືແນວໃດ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ ໃນພາບທີນີ້ ຈຶ່ງພະຍາຍາມສ້າງຂຶ້ນວ່າ ແມ່ນຫຍັງຄືຜົນຮັບໃນການພົວພັນ ເຖິງເປົ້າໝາຍປີ 2020 ຖ້າຫາກວ່າເສດຖະກິດຫາກສືບຕໍ່ເປັນຄື 5 ປີຕໍ່ມາ. ສົມມຸດໄດ້ວ່າ ອັດຕາການເຕີບໂຕສຳລັບ 5 ປີ 1994-99 ສຳລັບຂະແໜງການໄຫຍ່ຈະສືບຕໍ່ໄປຈົນເຖິງປີ 2020 ແລະ ອັດຕາການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງພົນລະເມືອງນັ້ນກໍສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເໝືອນກັນ. ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງສາມຂະແໜງໄຫຍ່ ກະສິກຳ, ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ບໍລິການ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 5 ປີຄື: 4.8%, 11.0%, 7.7% ຕາມລຳດັບ ແລະ ອັດຕາເຕີບໂຕ ຂອງປະຊາກອນແມ່ນ 2.6%. ການເຕີບໂຕສະເລ່ຍ ຂອງເສດຖະກິດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 5 ປີ ໃນມູນຄ່າຄົງທີ່ປີ 1999 ແມ່ນ 4.8% ອັດຕາການເຕີບໂຕນີ້ໄດ້ໃຊ້ໃນພາບທີ 1.

ພາບທີ 1 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນຈະໄດ້ພຽງແຕ່ 707 ໂດລາ ໃນມູນຄ່າຄົງທີ່ປີ 1999 ແລະ ໃນອັດຕາແລກປ່ຽນໃນປັດຈຸບັນ, ຫຼື ຂາດປະມານ 25% ຖ້າຫາກວ່າອັດຕາເຕີບໂຕໃນປັດຈຸບັນ ຍັງສືບຕໍ່ໄປໃນອານາຄົດ. ການນຳໃຊ້ອັນນີ້ເຫັນວ່າ ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມອັດຕາການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ຫຼາຍກວ່ານີ້ ສຳລັບ 20 ປີຕໍ່ໜ້າ ເພື່ອຢາກໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ. ໃນເມື່ອຂະແໜງກະສິກຳ ເປັນຂະແໜງການໄຫຍ່, ອັນນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ອັດຕາການເຕີບໂຕ ຂອງກະຊວງກະສິກຳໃນຊ່ວງໄລຍະຕໍ່ມາ ໃນປີ 1994-99 ແມ່ນ 4.6% ຕໍ່ປີ ກໍຍັງຕ້ອງການຍົກຂຶ້ນເໝືອນກັນ.

ຕາຕະລາງ 5.4 ພາບທີ 1: GDP ຕາມຂະແໜງການໃຫຍ່.

ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ອັດຕາເຕີບໂຕ	2000	2005	2010	2015	2020
ກະສິກໍາ	48%	5,807,545	7,341,741	9,281,228	11,733,075	14,832,634
ອຸດສາຫະກໍາ	11.0%	2,589,640	4,364,694	7,353,078	12,390,364	20,878,484
ບໍລິການ	7.7%	2,608,455	3,779,740	5,476,971	7,936,316	11,499,990
ພາສີຂາເຂົ້າ	0.73%	80,341	113,042	161,412	234,036	344,641
ລວມ GDP		11,085,982	15,598,46	22,272,689	32,293,791	47,555,791
ພົນລະເມືອງ (ລ້ານ)		5,193	5,916	6,752	7,694	8,738
GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ (ກີບ)		2,134,793	2,636,615	3,298,680	4,197,269	5,442,407
GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ (ໂດລາ)		227	342	482	545	707

- ສົມມຸດຕາມ ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງ GDP ແມ່ນສະເລ່ຍມາຈາກແຕ່ລະຂະແໜງການຍ່ອຍ ສຳລັບ 1994-99 ໃນລາຄາປີ 1999.
- ສົມມຸດຕາມສຳລັບພົນລະເມືອງ ແມ່ນການສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວຕາມອັດຕາປັດຈຸບັນຮອດປີ 2020.
- ອັດຕາແລກປ່ຽນ ໂດລາ = 8,220 ກີບ, ອັດຕາປີ 2001 ເດືອນ 12.

ພາບທີ 2

ພາບຕໍ່ໄປໄດ້ກຳນົດວ່າ ອັດຕາການເຕີບໂຕໃດທີ່ຕ້ອງການ ສຳລັບແຕ່ລະຂະແໜງການໃຫຍ່ໆ ແລະ ເສດຖະກິດ ແມ່ນເປົ້າໝາຍຂອງຜົນສຳເລັດລວມທັງໝົດຄື: 885 ໂດລາ ຕໍ່ຫົວຄົນ ໃນປີ 2020 ໃນລາຄາຄົງທີ່ຂອງປີ 2000. ໄດ້ສົມມຸດໄວ້ວ່າ ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງພົນລະເມືອງຈະລົດລົງໜ້ອຍໜຶ່ງ ຈາກປັດຈຸບັນ 2.6% ເປັນ 2.35% ໃນປີ 2010 ແລະ 2.05% ໃນປີ 2020 ດັ່ງທີ່ໄດ້ຄາດຄະເນໄວ້ຈາກສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ.

ຈາກຜົນໄດ້ຮັບດັ່ງກ່າວສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ GDP ຂອງປະເທດໂດຍທົ່ວໄປ ຕ້ອງເພີ່ມຂຶ້ນໃນອັດຕາເຕີບໂຕສະເລ່ຍຂອງປີ 8.9% ຮອດປີ 2020. ອັດຕາດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນອັດຕາທີ່ສູງຫຼາຍ ໃນຊຸມປີມໍ່ໆມານີ້ ຍ້ງບໍ່ທັນບັນລຸໄດ້ຄາດໝາຍດັ່ງກ່າວ. ອັດຕາການເຕີບໂຕສະເລ່ຍໃນຊ່ວງໄລຍະ 1994-99 ໃນລາຄາຄົງທີ່ປີ 1999 ມີໜຶ່ງແຕ່ 4.6% ຕໍ່ປີ. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າອັດຕາການເຕີບໂຕ ຂອງເສດຖະກິດໂດຍທັງໝົດ ຈະຕ້ອງເປັນສອງເທົ່າ ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄດ້ໃນລະຫວ່າງຊ່ວງໄລຍະ ເມື່ອການຜະລິດເຂົ້າເປັນລາຍການຕົ້ນຕໍຂອງການເຕີບໂຕ ທີ່ເປັນແກ່ນສານ. ໝາກຜົນຂອງພາບນີ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຂະແໜງກະສິກໍາ ທີ່ກວມເອົາເກີນກ່ວາເຄິ່ງຂອງ GDP ແຫ່ງຊາດ, ຈະຕ້ອງເຕີບໂຕ ໃນອັດຕາໄວກ່ວາ ລະດັບສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ 8,9%, ຈົນກ່ວາຂະແໜງອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການບໍລິການເຕີບໂຕຂຶ້ນຢ່າງກົມກຽວກັນ.

ຕາຕະລາງ 5.5 ພາບ 2: ການຄາດຄະເນ GDP ດ້ວຍຂະແໜງການຫຼັກໄດ້ 885 ໂດລາ/ປີ ໃນປີ 2020.

	2000	2005	2010	2015	2020
ກະສິກໍາ	3,909,230	5,641,898	8,875,084	13,878,840	21,493,246
ອຸດສາຫະກໍາ	4,452,179	6,425,495	10,107,735	15,806,457	24,478,419
ບໍລິຫານ	2,497,564	3,605,546	5,670,192	8,867,036	13,731,796
ພາສີຂາເຂົ້າ	78,074	116,577	172,815	254,341	371,564
GDP ລວມ	10,858,973	15,671,940	24,653,013	38,552,334	59,703,463
ພົນລະເມືອງ (ລ້ານ)	5.234	5.921	6.650	7.415	8.207
GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ (ກີບ)	2,074,699	2,648,840	3,707,220	5,195,190	7,274,700
GDP ຕໍ່ຄົນ (ໂດລາ)	252	322	451	632	885

- ອັດຕາແລກປ່ຽນ 1 ໂດລາ = 8,220 ກີບ, ອັດຕາໃນເດືອນມັງກອນ 2001.

(4) ພາບການລົງທຶນຂອງລັດ.

ປັດຈຸບັນ, ເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານ ສໍາລັບການລົງທຶນຂະແໜງການຂອງລັດ ຢູ່ບົນພື້ນຖານ ຂອງໂຕຊີ້ບອກເສດຖະກິດມະຫາພາກ ບົນພື້ນຖານການເຕີບໂຕຂອງ GDP. ບົນພື້ນຖານດັ່ງກ່າວນີ້ ກໍໄດ້ນໍາໃຊ້ສ່ວນແບ່ງ GDP ຂອງລັດ ໃນການລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງການຕ່າງໆຂອງລັດ, ແລະ ຄາດຄະເນແມ່ນເຮັດໄປຕາມ ການລົງທຶນຂອງຂະແໜງການລັດ ຫຼື ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີ ພາຍໃຕ້ທີ່ ແຜນປະຕິບັດການໄດ້ສະເໜີ ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ການສະເໜີແຜນການ ການລົງທຶນຂອງລັດ ສໍາລັບກະສິກໍາ ໄດ້ຄາດຄະເນສໍາລັບແຕ່ລະ 5 ປີຮອດປີ 2020 ບົນພື້ນຖານການສົມມຸດຖານວ່າ ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງ GDP ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດຕາມເປົ້າໝາຍ 885 ໂດລາ ຕໍ່ຄົນ ໃນປີ 2020 ດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງ 5.6 ຄາດຄະເນຊັບພະຍາກອນທີ່ມີສໍາລັບແຜນປະຕິບັດການສໍາລັບກະສິກໍາ 2000-2020.

	2000	2005	2010	2015	2020
GDP (ລ້ານກີບ)	10,858,973	15,671,940	24,653,010	38,552,334	59,703,463
ລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນ	2,074,699	2,648,840	3,707,220	5,195,190	7,274,700
ລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນ (ໂດລາ)	252	322	451	632	885
ແຜນການລົງທຶນຂອງລັດ(PIP) (ລ້ານກີບ)	1,303,077	1,880,633	2,958,362	4,626,280	7,164,416
ສ່ວນແບ່ງກະສິກໍາໃນ (PIP)(ລວມທັງປ່າໄມ້)(ລ້ານກີບ)	234,554	338,514	532,505	832,730	1,289,595
ລັດໃຫ້ສໍາລັບປ່າໄມ້ (ລ້ານກີບ)	3,753	5,416	8,520	13,324	20,634
ສ່ວນແບ່ງການລົງທຶນເຂົ້າກະສິກໍາ (ລ້ານກີບ)	23,801	333,098	523,985	819,407	1,268,961
ສະເໜີງົບປະມານສໍາລັບກະສິກໍາ	184,641	166,549	261,922	409,703	634,481
ສະເໜີງົບປະມານເພີ່ມຕື່ມສໍາລັບກະສິກໍາ	46,160	166,549	261,992	409,703	634,418

ສົມມຸດຖານ:- GDP ລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນ ບັນລຸໄດ້ 885 ໂດລາ ໃນລາຄາຄົງທີ່ 2000 ໃນປີ 2020

- ການລົງທຶນຂອງລັດ 12% ຂອງ GDP
- ສ່ວນແບ່ງການລົງທຶນຂອງລັດເຂົ້າໃນກະສິກໍາແມ່ນ 18%
- ສ່ວນແບ່ງລາຍຈ່າຍສິນ 80% ໃນປີ 2000 ແລະ ລົດເຖິງ 50% ຫຼັງຈາກປີ 2005

ທັງໝົດມີສະແດງເຖິງ ລາຄາຄົງທີ່ໃນປີ 1999.

ບົນພື້ນຖານການສົມມຸດຖານວ່າ ຄາດໝາຍຈະໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນປີ 2020, ແຜນການລົງທຶນຂອງລັດ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ (ນອກຈາກຂະແໜງການຍ່ອຍປ່າໄມ້) ໄດ້ຄາດຄະເນລາຄາຄົງທີ່ໃນປີ 2000 ແລະ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 231 ລ້ານກີບ ໃນປີ 2020. ການລົງທຶນຂອງລັດຕົວຈິງແຕ່ປີ 1995-96 ຫາ 1999-2000 ແລະ ແຜນການລົງທຶນຂອງລັດ ສຳລັບ 2001-02 ແລະ 2002-03 ກໍໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ ເໝືອນກັນ ສຳລັບການສົນທິສູນໃຫ້ງ່າຍຂຶ້ນ. ເປັນທີ່ສັງເກດໄດ້ວ່າ ການລົງທຶນຂອງລັດຕົວຈິງ ສຳລັບຂະແໜງກະສິກຳໃນສົກປີ 1999-2000 ຈຳນວນ 213 ຕື້ກີບ ແມ່ນໃກ້ຄຽງກັບເປົ້າໝາຍການຄິດໄລ່ ຈາກການຄາດຄະເນ ດັ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້.

ຕາຕະລາງ 5.7 ຕົວຈິງ ແລະ ແຜນການລົງທຶນຂອງລັດລວມທັງໝົດແລະຂະແໜງກະສິກຳ 1995/96-2002/ 03.

	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
ຖານະ	ຕົວຈິງ	ຕົວຈິງ	ຕົວຈິງ	ຕົວຈິງ	ຕົວຈິງ	ແຜນ	ແຜນ	ແຜນ
PIP ລວມທັງໝົດ	205.4	264.4	589.6	908	1,701	2,005	2,500	2,800
ກະສິກຳ	23.4	34.0	128.9	120	213	470	475	504
ກະສິກຳ %	11.39%	12.86%	21.86%	13.2%	12.5%	23.4%	19.0%	18.0%

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການລາຍງານຂອງລັດກ່ອງປະຊຸມໂຕະມິນຄັ້ງທີ 7, ເດືອນສິງຫາ 2000

ການກະຕຽງລ່ວງໜ້າກໍໄດ້ຄິດເປົ້າໝາຍການລົງທຶນຂອງລັດ ສຳລັບກະສິກຳເໝືອນກັບວ່າ ຈະສາມາດສຳເລັດເປົ້າໝາຍໃຫ້ຜົນຜະລິດແຫ່ງຊາດຕໍ່ຫົວຄົນເທົ່າ 855 –ໂລລາໃນປີ 2020.

ຕາຕະລາງ 5.8 ຄວາມຕ້ອງການ ການລົງທຶນຂອງລັດສຳລັບກະສິກຳ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ 885 ໂດລາ, ເປົ້າໝາຍການລົງທຶນເຂົ້າກະສິກຳປະຈຳປີແຕ່ 2002 ຫາ 2010 (ນອກຈາກປ່າໄມ້)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ລ້ານໂດລາ	26.7	28.7	30.9	33.3	36.4	39.9	43.7	37.8	52.4
ຕື້ກີບ	220	236	254	274	300	328	359	393	431

ໝາຍເຫດ : ຕາມລາຄາຄົງທີ່ ປີ 2000

5.3.3 ໂຄງສ້າງນະໂຍບາຍ.

ໃນເມື່ອຄວາມກ້າວໜ້າໄດ້ເຮັດສຳເລັດຫຼາຍດ້ານແຕ່ປີ 1986 ໃນການກ້າວເຂົ້າສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ, ສະພາບແວດລ້ອມຂອງຄວາມອາດສາມາດ ເພື່ອພັດທະນາກະສິກຳຍັງມີ ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ປັບປຸງ. ໂຄງສ້າງທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ຕ້ອງໄດ້ຫັນປ່ຽນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໂຄງສ້າງການດຶງດູດໃຫ້ກ້າວອອກຈາກກະສິກຳແບບກຸ້ມຕົນເອງ (ທຳມະຊາດ) ໄປສູ່ກະສິກຳຕະຫຼາດ.

(1) ຢຸດເຊົາການແຊກແຊງຈາກຂະແໜງການຂອງລັດ.

ການຈຳກັດການຄ້າພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ການເຂົ້າແຊກແຊງຂອງລັດ ຍັງບໍ່ທັນສ່ອງແສງໃຫ້ເຫັນໝົດໃນຕະຫຼາດ ຂາເຂົ້າກະສິກຳ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຝຸ່ນ, ແນວພັນພືດ ແລະ ສິນເຊື້ອຊົນນະບົດ. ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການຂໍອະນຸຍາດຫຼາຍສິ່ງຫຼາຍແນວ, ການອະນຸຍາດ, ການຄວບຄຸມ ແລະ ຂັ້ນຕອນໃນການແລກປ່ຽນຄ້າຂາຍ. ນະໂຍບາຍທາງດ້ານຫີດິນກໍຍັງບໍ່ແຈ້ງ, ຍັງມີການຜູກຂາດຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງລັດໃນບໍລິສັດການຜະລິດ. (ປ່າໄມ້) ແລະ ບໍລິສັດການສະໜອງ (ວັກແຊງສັດ ແລະ ແນວພັນພືດ) ແລະ ຂາດການທັນເປັນເອກະຊົນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຂອງບາງບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດ. ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ບໍ່ເປັນການຊຸກຍູ້ການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນ ເພາະວ່າການແຂ່ງຂັນກັນບໍ່ສະມ່ຳສະເໝີ. ຂັ້ນຕອນການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດປະກົດວ່າມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ໃຊ້ເວລາດົນ ແລະ ສັບສົນເລື້ອຍໆ.

(2) ລົບລ້າງການປັ່ນປວນຕໍ່ຕະຫຼາດ ໃນຕະຫຼາດສິນເຊື້ອ.

ການປັ່ນປວນຕະຫຼາດສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຕະຫຼາດສິນເຊື້ອຊົນນະບົດ. ພຽງແຕ່ 11% ຂອງຊາວນາໄດ້ຮັບສິນເຊື້ອຈາກສະຖາບັນທຶນ. ທະນາຄານສົ່ງເສີມກະສິກຳປ່ອຍເງິນສິນເຊື້ອດ້ວຍການອຸດໜູນ, ເງື່ອນໄຂໃນການທົດແທນຄືນແບບຜ່ອນຜັນ ແລະ ການອຸດໜູນການຈັດຊື້ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ມີການປັ່ນປວນຕໍ່ທັງໝົດ ໃນການໃຫ້ກູ້ຢືມແກ່ການກະສິກຳ ແລະ ຕະຫຼາດຂາເຂົ້າ ແລະ ເກີດມີລັກສະນະ: ບໍ່ເປັນການຊຸກຍູ້ຕໍ່ກິດຈະກຳຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ. ທະນາຄານສົ່ງເສີມກະສິກຳ ນຳເຂົ້າຝຸ່ນ, ລິດໄຖນາຢ່າງຕາມ ແລະ ອຸປະກອນການກະເສດຕ່າງໆ.

(3) ນະໂຍບາຍການກຸ້ມຕົນເອງທາງດ້ານເຂົ້າກິນ.

ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານຕໍ່ການກຸ້ມຕົນເອງທາງດ້ານເຂົ້າກິນ ແມ່ນເປັນການສົ່ນເປືອງ (ແພງ) ຫຼາຍຕໍ່ປະເທດ ແລະ ມີຄວາມຕ້ອງການອຸດໜູນທາງດ້ານງົບປະມານຢ່າງໜັກໜ່ວງຕໍ່ຊົນລະປະທານ ແລະ ສິນເຊື້ອ. ການຜະລິດເຂົ້າໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດດ້ວຍການອຸດໜູນ ຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜົນຕອບແທນຕໍ່ຂອງຊາວນາ ແມ່ນເປັນສິ່ງແກ່ດຶງອອກຈາກທ່າແຮງການປູກພືດທີ່ມີສາລາ ແລະ ພືດເພື່ອສົ່ງອອກ

(4) ຕະຫຼາດທີ່ດິນຫຳໜ້າທີ່ບໍ່ດີ.

ຂາດການຫຳໜ້າທີ່ດີຂອງຕະຫຼາດທີ່ດິນ. ນະໂຍບາຍການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ຈຳກັດການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນໃນຂະແໜງການຊົນນະບົດ. ຄວາມປອດໄພຂອງການເປັນ

ເຈົ້າຂອງແມ່ນຍັງສ່ຽງຕໍ່ການລົງທຶນ ແຕ່ວ່າດິນທັງໝົດເປັນຂອງຕົນເອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ໂດຍລັດ ແຕ່ໃຫ້ຍືມແກ່ຊາວນາ. ຂາດລະບົບຈົດທະບຽນທີ່ດິນໃນທົ່ວປະເທດ ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນການ ບໍ່ເປັນການກະຕຸກຊຸກຍູ້ຕໍ່ການປັບປຸງດິນ, ໂດຍສະເພາະທຶນ ສຳລັບກະສິ ກຳ.

(5) ຂາດການກົມກຽວບໍ່ເຂົ້າກັນໃນໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງຕ່າງປະເທດ.

ການປະສານສົມທົບບໍ່ໄດ້ດີ ຂອງໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດຈຶ່ງເປັນເຫດໃຫ້ ຂັດກັບ ນະໂຍບາຍ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນຢູ່ຕາມເມືອງ ແລະ ແຂວງ. ຝຸ່ນ ແລະ ແນວພັນມີ ໃຫ້ແກ່ຊາວນາຕາມໂຄງການທີ່ ແຕກຕ່າງກັນດ້ວຍລະດັບການອຸດໜູນ ທາງດ້ານລາຄາ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນຂະແໜງການເອກະຊົນ ກໍເປັນຜູ້ຂາຍແຂງຂັນກັບ ຕະຫຼາດ ຄິດວ່າໃນລາຄາທີ່ສູງກ່ວາ. ອັນນີ້ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ການໃຫ້ສັນຍານທີ່ຜິດພາດ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ກໍຂ້າແນວຄິດລິເລີ່ມຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນເໝືອນກັນ. ມີຄວາມຈຳເປັນ ອັນຮີບດ່ວນ ໃນການປະສານສົມທົບນະໂຍບາຍການສະໜອງຂາເຂົ້າ ແລະ ຜົມໄດ້ຮັບ ແລະ ດ້ານລາຄາ ຂອງໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ. ອັນນີ້ສາມາດເຮັດໄດ້ດ້ວຍການທົບ ທວນຄືນຄູ່ມື ສຳລັບໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ເຄິ່ງຄັດໃຫ້ນຳໃຊ້ຄູ່ມື ເຫຼົ່ານີ້.

5.3.4 ບົດບາດຂອງຂະແໜງການເອກະຊົນ ໃນແຜນດຳເນີນງານ.

ການຫັນປ່ຽນເຂົ້າສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດໝາຍຄວາມໝາຍວ່າ: ຂະແໜງການເອກະຊົນ ຈະຕ້ອງຫຼິ້ນບົດບາດເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກ່ວາເກົ່າ, ລັດຖະບານກໍຖອນອອກຈາກກິດຈະກຳ ເສດຖະກິດເທື່ອລະໜ້ອຍ ຊຶ່ງກ່ອນໜ້ານີ້ ໄດ້ທຳການສະໜອງຂາເຂົ້າ ແລະ ບໍລິການ ກະສິກຳ; ດ້ານການຕະຫຼາດຂອງຜົມຜະລິດ ແລະ ດ້ານ ກິດຈະກຳການປຸງແຕ່ງກະສິ ກຳ. ບົດບາດຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນນີ້ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນເລື່ອງຂອງເປົ້າໝາຍ ສູງສຸດ ຂອງການເພີ່ມມູນຄ່າເພີ່ມ ກໍຄືກິດຈະກຳທັງໝົດ ຈາກປາກສາງ ຫາຜູ້ຊົມໃຊ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍນີ້ໄດ້. ເພື່ອຢາກເຮັດໃຫ້ຕະຫຼາດມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເຮັດ ໃຫ້ມີສັນຍານຖືກຕ້ອງແກ່ຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ຜູ້ຜະລິດເຮັດກະສິກຳ, ຈຶ່ງຕ້ອງ ສ້າງບັນຍາກາດ ຄວາມສາມາດອັນເປັນແກ່ສານໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນເອກະຊົນ. ອັນນີ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບ ໃນການບໍລິການຈະແຈ້ງ ແລະ ຕາມຄວາມປາຖະ ນາ ແບບສ້າງສັນ ແລະ ໃນເຊິ່ງປະຕິບັດອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການບໍລິການ.

ຫວັງວ່າຜູ້ດຳເນີນການເອກະຊົນຫຼິ້ນບົດບາດອັນສຳຄັນ ໃນການສະໜອງຂາເຂົ້າໂດຍ ສະເພາະແນວພັນປັບປຸງ, ຝຸ່ນ ແລະ ເຄມີກະສິກຳກໍຄືການບໍລິການສົນເຊື່ອຊົນນະບົດ.

ຜູ້ດຳເນີນການເອກະຊົນ ກໍ່ມີບົດບາດສຳຄັນ ເໝືອນກັນໃນການຊີ້ແຈ້ງຜະລິດ ແລະ ການຂົນສົ່ງຈາກຊາວນາ, ການເກັບມ້ຽນຮັກສາ ແລະ ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ທຸກໆລະດັບ ຂອງກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໃນການເຄື່ອນຍ້າຍຜົນຜະລິດຈາກຊາວນາຫາຜູ້ຊົມໃຊ້ ທັງຕະຫຼາດພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງອອກ. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າລັດຖະບານມີບົດບາດສຳຄັນໃນການ ຫັນປ່ຽນໄປສູ່ ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ເພື່ອສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ສະພາບແວດລ້ອມ ສຳລັບການຕັດສິນໃຈໃນການລົງທຶນເຂົ້າ ໃນທຸກກິດຈະກຳການກະສິກຳ. ການປະຕິບັດ ການຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ເວທີ ລະດັບຕ່າງໆ ໃນສະໜາມ ປາສະ ຈາກການອຸດທູນ ແຂງຂັນຈາກພາກລັດ, ໂດຍສະເພາະ ການຈັດຫາຂາເຂົ້າກະສິກຳ, ຮວມທັງສົນເຊື່ອກິດຈະກຳການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການດັດສົມລາຄາຊື້ຂາຍ.

ບົດບາດຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ສາມາດຂະຫຍາຍໄດ້ນອກຈາກສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍສະ ເພາະຂົງເຂດການສຶກສາແກ່ຊາວນາ. ໃນທົ່ວປະເທດ, ບໍລິສັດເອກະຊົນໂດຍສະ ເພາະບໍລິສັດແນວພັນ ແລະ ເຄມີກະສິກຳ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ໃນການໃຫ້ການສຶກ ສາແກ່ຊາວນາຕໍ່ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີຕໍ່ການຜະລິດຢ່າງເໝາະສົມ ສຳລັບການໃຊ້ ແນວພັນປັບປຸງ, ໃຊ້ຝຸ່ນ ແລະ ເຄມີ ແລະ ເຮັດສະມາຄົມລະບົບຟາມ. ເບິ່ງແລ້ວ ຄືວ່າ ຈະກຳພັນທີ່ໄດ້ ໃນສປປລາວ ຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ ມີສະພາບແວດລ້ອມ ດ້ານຄວາມອາດ ສາມາດ ເກີດຂຶ້ນ.

5.4 ວິທີທາງ ຂອງແຜນງານ/ໂຄງການໃນແຜນປະຕິບັດການ.

ໃນແນວຄວາມຄິດຂອງໂຄງສ້າງເສດຖະກິດຕະຫຼາດທັງໝົດນີ້, ແຜນປະຕິບັດການກໍ ໄດ້ເຮັດໄປຕາມທາງວິທີການ (i) ແກ້ໄຂ ບາງການລົງທຶນຂອງລັດທີ່ບໍ່ສົມສ່ວນທີ່ສັງ ເກດເຫັນໃນຊຸມປີຕ່າງໆ; ແລະ(ii) ແກ້ໄຂບາງຂໍ້ບົກພ່ອງພື້ນຖານຄວາມອາດສາມາດ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼື ໃຫ້ຮັບຮູ້ບຸລິມະສິດຢ່າງຈະແຈ້ງ ເພື່ອບັນລຸລະດັບສູງກ່ວາ ເກົ່າ ຕໍ່ຜົນຕອບແທນ ໃນການລົງທຶນ. ຂໍ້ແນະນຳດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້ ແມ່ນການສ້າງແຜນປະ ຕິບັດການ.

ໄລຍະຂອງການລົງທຶນ.

ໂຄງການ ແລະ ແຜນງານການລົງທຶນໄດ້ວາງເປັນໄລຍະ 19 ປີຂອງແຜນປະຕິບັດ ການ. ວຽກດັ່ງກ່າວນີ້ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ທົບທວນປັດໃຈທັງໝົດເຊັ່ນ ພື້ນຖານຊັບພະຍາ ກອນຫຳມະຊາດ ແລະ ມະນຸດ, ຄວາມຕຽມພ້ອມຂອງຂະແໜງການຍ່ອຍກະສິກຳ ສຳ ລັບການປ່ຽນແປງ, ພະນັກງານທີ່ມີຄວາມຮູ້ ການເວລາ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະ ເທດ ແລະ ປັດໃຈອື່ນໆທີ່ພົວພັນ. ເວລາການທົດແທນຄືນຕໍ່ການລົງທຶນໃສ່ແຜນງານ

ແລະ ໂຄງການ ສາມາດມີຫຼາຍຮູບແບບ ສຳລັບໂຄງການນຶ່ງ ຕໍ່ໂຄງການອື່ນ. ໃນໂຄງການ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ເສັ້ນສະແດງເວລາການສຶກສາ ແລະ ຊ່ວງໄລຍະແມ່ນ ການກຳນົດທີ່ສຳຄັນຂອງກະແສ ຂອງຜົນຕອບແທນ. ບັນດາໂຄງການທີ່ພົວພັນ ຊ່ວງໄລຍະການກຳສ້າງ, ຄາດຄະເນຊ່ວງໄລຍະເວລາລະຫວ່າງຂາເຂົ້າ ແລະ ຜົນຮັບທີ່ພິເໝາະສົມ ແມ່ນການພິຈາລະນາທີ່ສຳຄັນ. ພ້ອມກັນນັ້ນການກົມກືນກັນຂອງແຜນງານທີ່ພົວພັນກັນ ຫຼື ໂຄງການທີ່ຂຶ້ນກັບຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ກໍເປັນປັດໃຈທີ່ສຳຄັນເໝືອນກັນ. ຕົວຢ່າງ ໂຄງການຄົ້ນຄວ້າເຕັກໂນໂລຊີການປູກຜັກ ຕ້ອງການໂຄງການຊຸກຍູ້ການຜະລິດຜັກໃຫ້ມາກ່ອນ. ໂຄງການຄົ້ນຄວ້ານຳໃຊ້ ຕ້ອງການໃຫ້ດຳເນີນກ່ອນຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ ໂດຍພະນັກງານສົ່ງເສີມ ເພື່ອເຮັດສາທິດຢູ່ໃນໜ້າ ຫຼື ທົ່ງນາຂອງຊາວນາ. ປັດໃຈທີ່ຮູ້ຈັກທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ພິຈາລະນາໃນການສ້າງໂຄງການ ແລະ ແຜນງານໃນແຜນປະຕິບັດການ.

ໂຄງສ້າງນະໂຍບາຍ.

ໂຄງສ້າງນະໂຍບາຍຕ້ອງສ້າງຄວາມສາມາດແວດລ້ອມ ສຳລັບການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ລັດຖະບານ ຕ້ອງປະຕິບັດການແຕ່ລະທົ່ວທີ່ ເພື່ອເລີກສິ່ງລົບກວນເປັນຕົ້ນ ຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບ, ການຄວບຄຸມ, ການຂໍອະນຸຍາດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ/ລົບລ້າງການອຸດໜູນຕ່າງໆ. ຕ້ອງເປັນໂຄງສ້າງກະຕຸກຊຸກຍູ້ຂອງຕະຫຼາດໃຫ້ແກ່ຊາວນາ. ພາກສ່ວນທຸລະກິດກະສິກຳ ຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ຫຼິ້ນບົດບາດຢູ່ສະໜາມ ດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກສິ່ງກົດຂວາງ (ລົບກວນ) ໃນຕະຫຼາດເປັນຕົ້ນ ການອຸດໜູນທາງດ້ານຝຸ່ນ ແລະ ສົນເຊື້ອ. ສິ່ງກົດຂວາງໃນປັດໃຈຕະຫຼາດຕ້ອງການໄດ້ເນັ້ນໜັກແຕ່ລະທົ່ວທີ່, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດການເງິນຊົນນະບົດ ແລະ ທີ່ດິນ.

ແຜນການການລົງທຶນຂອງລັດ ຄວາມບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງລາຍຈ່າຍຂອງທຶນ.

ການລາຍງານຂອງລັດຖະບານ ໃນປັດຈຸບັນທັງໝົດເປັນການອ້າງອີງແກ່ ຄວາມບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງລະຫວ່າງທຶນ ແລະ ລາຍຈ່າຍໃນປັດຈຸບັນ ໃນແຜນການການລົງທຶນຂອງລັດ. ອັນນີ້ແມ່ນສ່ວນນຶ່ງ ຍ້ອນການເນັ້ນຫຼາຍເກີນໄປຕໍ່ວຽກທຶນພັດທະນາ ໂດຍພວກໃຫ້ທຶນໃຫຍ່ໆ. ອັດຕາທຶນຕໍ່ລາຍຈ່າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປີ 1997-98 ແລະ 1998-99 ແມ່ນສູງເທົ່າທີ່ສູງ 94:6. ຈຶ່ງໄດ້ສ້າງເກດເຫັນວ່າອັນນີ້ຕ້ອງໄດ້ປ່ຽນ ແລະ ກອງປະຊຸມໂຕະມິນຄັ້ງທີ 7 (ທັນວາ 2000) ເອກະສານໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເປົ້າໝາຍອັດຕາສ່ວນ 50:50 ໃນປີ 2004. ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວນີ້ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ ຢ່າງໜ້ອຍໃນຊ່ວງໄລຍະຂອງແຜນປະຕິບັດການ.

ຂັ້ນຕອນໃນການແບ່ງປັນງົບປະມານໃນຂະແໜງການຍ່ອຍ.

ຂັ້ນຕອນລາຍຈ່າຍຂອງລັດຜ່ານມາສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີບາງຂະແໜງການຍ່ອຍ ຢູ່ກະສິກໍາ ໄດ້ຮັບການແບ່ງປັນງົບປະມານຂ້ອນຂ້າງສູງເປັນຕົ້ນຊົນລະປະທານ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນຂະນະທີ່ຂະແໜງການອື່ນໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງໜ້ອຍ ສົມທຽບໃສ່ຂະໜາດຂອງກິດຈະກຳເສດຖະກິດ. ຕົວຢ່າງ, ຂະແໜງການຍ່ອຍລ້ຽງສັດ ໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ 4% ຂອງງົບປະມານກະສິກໍາທັງໝົດ ໃນຊຸມປີຜ່ານນີ້ເຖິງແມ່ນວ່າປະກອບສ່ວນສ້າງ GDP ຫຼາຍກ່ວາ ນຶ່ງສ່ວນສາມ ໃນຄະນະທີ່ພະຍາດ, ພະຍາດເກາະຫ້ອຍ ແລະ ດູແລຮັກສາສະພາບອາຫານຂາດແຄນ ພ້ອມທັງຜະລິດຕະພັນຈາກສັດ ແລະ ການສົ່ງອອກ ຍັງບໍ່ທັນເຕັມທ່າແຮງ. ແຜນປະຕິບັດການຈະແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງຂອງງົບປະມານນີ້ ແລະ ຈະໄດ້ແບ່ງປັນໃຫ້ຫຼາຍກ່ວາເກົ່າ ສຳລັບຂະແໜງການຍ່ອຍ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ທ່າແຮງສຳລັບການເຕີບໂຕ ເຊັ່ນ: ການລ້ຽງສັດ, ປະມົງ ແລະ ກະສິກໍາປ່າໄມ້ປະສົມປະສານ

ກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ຜົນຕອບແທນສູງ - ໃຫ້ຜົນໄວ.

ບຸລິມະສິດສູງຈະໃຫ້ແກ່ແຜນງານ ທີ່ສ້າງຜົນຕອບແທນສູງ ໃນຊ່ວງໄລຍະສັ້ນຂອງປີ. ປະເພດດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນໂຄງການ ການຜະລິດ ແລະ ການແຈກຢາຍ ແນວພັນເຂົ້າປັບປຸງ ແລະ ໂຄງການສຸຂະພາບສັດ. ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີຜົນຕອບແທນສູງຕໍ່ການລົງທຶນ ໃນປະເທດ ASEAN ອື່ນໆ ແລະ ກິດຈະກຳເຊັ່ນນີ້ ສາມາດ ກະທົບຕໍ່ການຜະລິດໃນສອງ ຫຼື ສາມປີ. ກິດຈະກຳຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດດຳເນີນໄປດ້ວຍງົບປະມານຕ່ຳ ແລະ ຮ່ວມມືກັນກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນ. ການຄົ້ນຄວ້າໂດຍ IRR ຢູ່ທົ່ງນາຂອງຊາວນາ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າແນວພັນເຂົ້າປັບປຸງຢ່າງດຽວ ຜົນດ້ານສະມັດຕະພາບເພີ່ມຂຶ້ນ 15-20% . ໂຄງການສຳລັບປັບປຸງ ແລະ ການແຈກຢາຍແນວພັນເຂົ້າ ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນແຕ່ປີທຳອິດຂອງແຜນປະຕິບັດການ ທີ່ຈະຮວມເອົາຂະໜາດທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍໄດ້ ຂອງຄວາມອາດສາມາດ ຂອງສະຖານີຄົ້ນຄວ້າຂອງລັດ ເພື່ອຜະລິດປະລິມານທີ່ຕ້ອງການຂອງແນວພັນພື້ນຖານ.

ຄວາມອາດສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.

ແຜນປະຕິບັດການກໍຈະໄດ້ເນັ້ນໜັກການວາງແຜນ, ຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຄວາມອາສາສາມາດ ຢູ່ລະດັບແຂວງ ແລະ ເມືອງ. ໂຄງການຝຶກອົບຮົມໄລຍະສັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດ ເພື່ອໃຫ້ພະນັກງານແຂວງ ແລະ ເມືອງສາມາດດຳເນີນການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ. ໃນທັດສະນະການກະຈາຍອຳນາດໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ການເພີ່ມສ່ວນແບ່ງງົບປະມານປະຈຳປີໂອນໃຫ້ແກ່ແຂວງ, ຊັບພະຍາກອນພະນັກງານ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ໄດ້ຮັບບຸລິມະສິດສູງໃນແຜນດຳເນີນງານ.

ມີຫຼາຍໂຄງການໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍ້ອນການຂາດການຝຶກອົບ
ຮົມ ແລະ ພະນັກງານທີ່ມີຄວາມສາມາດ ແລະ ບຸລິມະສິດສູງ ແມ່ນໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ
ໃໝ່ ແລະ ພະນັກງານທີ່ມີແລ້ວ ທີ່ເຮັດວຽກໂດຍກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມນຳຄອບຄົວຂອງຊຸມ
ຊົນ. ພະນັກງານໃໝ່ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຈະກິນເວລາເປັນປີ, ການຝຶກອົບຮົມຄູ່ຝຶກ
ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນ. ການຝຶກອົບຮົມເປັນບຸລິມະສິດສູງ ແກ່ພະນັກງານສິ່ງ
ເສີມ ແລະ ພະນັກງານຄົ້ນຄວ້າ ກໍຄືພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກກັບໂຄງການສຸກຂະໜາບສັດ
ແລະ ການກະສິກຳ - ປ່າໄມ້ ປະສົມປະສານ.

ກິດຈະກຳການແບ່ງລາຍຮັບ ສູນກາງແຂວງ.

ການຈັດວາງແບ່ງລາຍຮັບໃນປັດຈຸບັນ ລະຫວ່າງສູນກາງ ແລະ ແຂວງ ບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີ
ການກະຕຸກຊຸກຍູ້ ຢ່າງພຽງພໍ ສຳລັບແຂວງໃນການເກັບລາຍຮັບເພີ່ມເຕີມ. ລັດຖະບານ
ໄດ້ນຳໃຊ້ການຈັດວາງແບ່ງປັນສ້າງລາຍຮັບໃໝ່ ໃນປີ 1998 / 99. ແຂວງທີ່ມີລາຍຮັບ
ເກີນ ປະຈຸບັນອະນຸຍາດໃຫ້ຮັກສາໄວ້ 50% ຂອງການເກັບພາສີເກີນຄາດໝາຍລາຍ
ຮັບ ໃຊ້ສຳລັບໂຄງການ ໂຄງການທີ່ໄດ້ຮັບອານຸຍາດຈາກລັດຖະບານສູນກາງ. ແຂວງ
ໃດທີ່ບໍ່ມີລາຍຮັບເກີນ ສູນກາງໂອນເງິນທີ່ກຳນົດຕາມຕົວເລກເອົາໄວ້ໃຫ້ ແລະ ຕ້ອງ
ເກັບເງິນດຸ່ນດ່ຽງຂອງການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານເຂົ້າເຈົ້າ. ຈາກປະສົບປະການສະແດງໃຫ້
ເຫັນບາງຈຸດອ່ອນ ໃນການຈັດວາງແບ່ງປັນພາສີ. ມັນບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ແຂວງມີການກະຕຸກ
ຊຸກຍູ້ຢ່າງແຂງແຮງໃຫ້ເກັບໄດ້ເກີນຄາດໝາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນສ່ວນເກີນ ເພາະວ່າ
ລາຍຮັບສ່ວນເກີນທີ່ຍົກຂຶ້ນນັ້ນ ບໍ່ສາມາດໃຊ້ເຂົ້າໃນບຸລິມະສິດຂອງແຂວງໄດ້. ການ
ຈັດອັນດັບແຂວງເຂົ້າໃນ 3 ແບບ ແມ່ນບໍ່ຄົງທີ່ໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ບົນພື້ນຖານປະຫວັດ
ການເກັບພາສີແຕ່ລະແຂວງ. ໃນເມື່ອແຂວງໃດມີສ່ວນເກີນ ກໍມີຜົນທະສູງ ຕໍ່ສູນກາງ
ການກະຕຸກຊຸກຍູ້ທີ່ມີສຳລັບແຂວງ ກໍບໍ່ກາຍຄາດໝາຍທີ່ກຳນົດ ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນ
ຈຶ່ງລົບຫຼີກການຈັດລຳດັບໃຫ້ເປັນແຂວງທີ່ມີລາຍຮັບເກີນ. ການຈັດວາງແບ່ງປັນການ
ເກັບລາຍຮັບນີ້ມີຄວາມຕ້ອງການທົບທວນຄືນອີກ.

ຄວາມອາດສາມາດດ້ານການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການບໍລິການຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ
ປ່າໄມ້.

ຂາດຄວາມສາມາດດ້ານການຈັດຕັ້ງ ແລະ ບໍລິຫານຢ່າງພຽງພໍ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິ
ບັດແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ຊຶ່ງເປັນການຂັດຂວາງຕົ້ນຕໍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມ
ແຂງ ໃນກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ກົມແຜນການ, ຄວາມອາດສາມາດ ການປະ
ສານງານ ແລະ ປະຕິບັດ ແມ່ນໃຫ້ເປັນບຸລິມະສິດອັນສູງ.

ການບໍລິການ ການສົ່ງເສີມ.

ການບໍລິການການສົ່ງເສີມ ເຮັດໃຫ້ຜົນຕອບແທນຕໍ່ການລົງທຶນສູງ ດັ່ງການສຶກສາປາກົດການໃນບັນດາປະເທດອາຊີຕ່າງໆ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງມີເວລາ ໃນການຮັບເອົາພະນັກງານໃໝ່ ແລະ ເຮັດການຝຶກອົບຮົມ. ຍ້ອນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວນີ້, ການສົ່ງເສີມແມ່ນບຸລິມະສິດສູງ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນແຕ່ຫົວຫົວ. ວຽກສົ່ງເສີມດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄປຄຸ່ງຄູ່ກັບການຄົ້ນຄວ້າໃຊ້ໜ່ວຍທົດລອງ ແລະ ສາທິດຢູ່ພາກສະໜາມ.

ປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ.

ການປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ໂດຍສະເພາະຕາມນ່າງເສັ້ນທາງຊົນນະບົດ ແມ່ນບຸລິມະສິດສູງ. ຈາກການສຶກສາບັນດາປະເທດອາຊີ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີຜົນຕອບແທນ ຕໍ່ການລົງທຶນສູງມາຈາກເສັ້ນທາງຊົນນະບົດ ແລະ ເສັ້ນທາງຟາມສູ່ຕະຫຼາດ. ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ພື້ນຟູແມ່ນໃຊ້ເວລາ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດກ່ອນແຕ່ຫົວຫົວ ຖ້າວ່າມັນເປັນຜົນໃຫ້ແກ່ໂຄງການອື່ນ, ໂດຍສະເພາະການສົ່ງເສີມ ແລະ ການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບສັດເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ຮັບ. ຊາວນາຕ້ອງມີທາງເຂົ້າຫາຂາເຂົ້າ ແລະ ຕະຫຼາດສຳລັບຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ຮັບ. ແຜນງານກໍ່ສ້າງ ແລະ ສ້ອມແປງທາງເກືອບທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເຮັດໄປຕາມຂອບເຂດຂອງອົງການອື່ນ ແລະ ມີຄວາມຕ້ອງການປະສານສົມທົບຢ່າງໃກ້ສິດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າແຜນງານໄດ້ປະສົມປະສານກັບແຜນງານບຸລິມະສິດອື່ນ.

ເນັ້ນການຄົ້ນຄວ້າຊົນລະປະທານ.

ເພີ່ມນ້ຳຊົນລະປະທານໃຫ້ແກ່ທັງນາ ແມ່ນບຸລິມະສິດສູງ. ມີການລົງທຶນໃສ່ຊົນລະປະທານຢ່າງກ້ວາງຂວາງໃນຊຸມປີມໍ່ໆມານີ້ ແຕ່ວ່າປະສິດທິຜົນ ຂອງການສົ່ງເສີມສູ່ຊາວນາ ນັ້ນຕ່ຳຫຼາຍ. ບຸລິມະສິດ ແມ່ນປັບປຸງປະສິດທິພາບ ຂອງລະບົບການຊົນລະປະທານຕໍ່ຫົວໜ່ວຍການຜະລິດ. ການເນັ້ນໜັກຕົ້ນຕໍ ແມ່ນສ້ອມແປງລະບົບຊົນລະປະທານທີ່ມີ ແລະ ຕໍ່ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ ການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວນາເຊັ່ນ: ສະມາຄົມນາໃຊ້ນາ ແລະ ລະບົບການຄົ້ນຄວ້າຊົນລະປະທານຂອງຊຸມຊົນ. ຄວາມຕ້ອງການວຽກຊົນລະປະທານ ໃໝ່ສາມາດທົບທວນຄືນຫຼັງປີ 2005.

ສົນເຊື້ອ ແລະ ການເງິນຊົນນະບົດ.

ມີຄວາມຈຳເປັນສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ທະນາຄານສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ບັນດາທະນາຄານການຄ້າຂອງລັດ ເພື່ອໃຫ້ທັນໄປເຮັດການຄ້າຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ປ່ອຍສົນເຊື້ອທີ່ມີແກ່ຊາວນາ. ຂັ້ນຕອນການປະຕິບັດການ ແລະ ປ່ອຍເງິນກູ້ຈະຕ້ອງປັບປຸງໃຫ້ຄ່ອງຕົວ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແຂງຂັ້ນໃນພາກສ່ວນຊົນນະບົດ ໂດຍຜ່ານກິດຈະກຳ

ການລະດົມປັບປຸງການປະຫຍັດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເງິນກູ້ໃຫ້ແທດເໝາະກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວນາ. ໃນຂະໜະທີ່ການຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍຍັງສືບຕໍ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້, ຍິ່ງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ. ອີກເພີ່ມເຕີມ, ໂຄງຮ່າງສິນເຊື້ອຂະໜາດນ້ອຍທີ່ສະໜັບສະໜູນກຸ່ມປະຫຍັດ ແລະ ກຸ່ມສິນເຊື້ອ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ແລະ ໂຄງສ້າງທາງດ້ານກົດໝາຍ ສຳລັບການດຳເນີນງານ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນຄວາມປອດໄພດ້ານກົດໝາຍຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນແກ່ເຂົາເຈົ້າ.

ພຶດສິນຄ້າ.

ຍຸດທະສາດຂອງລັດຖະບານດັ່ງໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນ ວິໄສທັດ ແມ່ນເພື່ອກ້າວເຂົ້າສູ່ການຜະລິດປະສົມປະສານ ແລະ ເພີ່ມຜົນຜະລິດພຶດສິນຄ້າໃຫ້ໄວ. ການເນັ້ນໜັກສຸມກຳລັງແຮງໃສ່ໂຄງການ ການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ສົ່ງເສີມ ເພື່ອຊຸກຍູ້ພັດທະນາກຳນົດຜົນຜະລິດແກ່ຕະຫຼາດ ບ່ອນທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າສົມທຽບໄດ້ປຽບ. ພາກສ່ວນລັດຈະເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດ ກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້.

ການເປີດການຄ້າເສລີ.

ຕາມນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບການເປີດການຄ້າເສລີທີ່ໄດ້ລະບຸໃນຍຸດທະສາດວິໄສທັດສຳລັບກະສິກຳ, ສືບຕໍ່ທົບທວນຄືນ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດໃຫ້ກົມກຽວຂະໜານໄປກັບຄູ່ຄ້າ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ອັດຕາພາສີຫຼຸດລົງ ໃນລະດັບສິນຄ້າກະສິກຳທີ່ໄດ້ຈັດໄວ້ໃນ CEPT. ໃນວຽກດັ່ງກ່າວໃນມໍ່ໆມານີ້ ກ່ຽວກັບວຽກດັ່ງກ່າວເຫັນວ່າເປັນບາດກ້າວໃນທາງບວກ ຕໍ່ການຄ້າເສລີຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າ.

5.5 ການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ຊົນນະບົດຕາມເຂດພື້ນທີ່.

5.5.1 ຫົວເລື່ອງ

ພາກຍ່ອຍນີ້ ອະທິບາຍເຖິງ ທິດທາງເພື່ອການພັດທະນາ ກະສິກຳທີ່ໄດ້ສະເໜີສຳລັບແຕ່ລະເຂດ ເນື້ອທີ່. ໂດຍໄດ້ນຳໃຊ້ຜົນຂອງການວິເຄາະສະພາບ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນບົດທີ 4 ມາພິຈາລະນາເຊັ່ນ: ສະພາບດ້ານກະສິກຳ ຂອງແຕ່ລະເຂດ, ທ່າແຮງກະສິກຳຂອງແຕ່ລະເຂດ, ທ່າແຮງກະສິກຳ, ຄວາມມັ່ງມີ ແລະ ທ່າແຮງຂອງດິນກະສິກຳໃໝ່, ແລະ ການຈັດບູລິມະສິດ ໃນການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ. ເນື້ອທີ່ຂອງ ສປປລາວ ໄດ້ຈັດອອກເປັນເຂດເນື້ອທີ່ ພັດທະນາກະສິກຳ 4 ເຂດ: (1) ເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູດອຍພາກເໜືອ. (2) ທົ່ງພຽງວຽກຈັນ, (3) ເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້, ແລະ (4)

ເຂດພູພຽງບໍລະເວນ, ເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູດອຍພາກເໜືອ ແລະ ເຂດພາກກາງ ຍັງມີ ເຂດຍ່ອຍ. ການຈັດປະເພດເຂດເນື້ອທີ່ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ເຂດ	ເຂດຍ່ອຍ
1). ເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູດອຍພາກເໜືອ	ເຂດທົ່ງນາ ເຂດທ່າງໂກມີປະຊາກອນໜ້ອຍ ເຂດຕິດຊາຍແດນປະເທດອື່ນ ເຂດອື່ນໆນອກຈາກ 3 ເຂດເທິງນີ້
2). ເຂດທົ່ງພຽງວຽງຈັນ	
3). ເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໄຕ້	ເຂດລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນກາງ ແລະ ໄຕ້ ເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູດອຍຕອນກາງ ແລະ ໄຕ້
4). ເຂດພູພຽງບໍລະເວນ	

ການຈັດປະເພດເຂດ ດັ່ງເທິງນີ້ ສະແດງໃນພາບວາດ 5.1 ແນວຄວາມຄິດ ແລະ ທິດທາງການພັດທະນາ ຂອງແຕ່ລະເຂດໄດ້ມີດັ່ງລຸ່ມນີ້.

5.5.2 ເນື້ອທີ່ເຂດເນີນສູງ ແລະ ເຂດພູດອຍທາງພາກເໜືອ.

(1) ທິດທາງທົ່ວໄປ.

ເນື້ອທີ່ໃນເຂດເຫຼົ່ານີ້, ກຸ່ມທີ່ 1 ແລະ ກຸ່ມທີ່ 2 ແມ່ນພົ້ນເດັ່ນໂດຍອີງຕາມ ຜົນຂອງການ ຈັດໝວດໃນຂໍ້ 4.2. ພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ແຕ່ຂະຫຍາຍຢູ່ເຂດພາກເໜືອ. ເມືອງຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນຫຼາຍຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ, ໄຊສົມບູນ, ຊຽງຂວາງ ແລະ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ແມ່ນນອນຢູ່ ໃນເຂດເນີນສູງ ແລະ ເຂດພູດອຍພາກເໜືອ (ເບິ່ງຮູບ 4.1.2.1). ເຂດພາກເໜືອໂດຍ ທົ່ວໄປແລ້ວກຳນົດເອົາເຈັດແຂວງຄື: ຕົ້ງສາລີ, ຫຼວງນໍ້າທາ, ບໍ່ແກ້ວ, ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງພະ ບາງ, ຫົວພັນ ແລະ ແຂວງໄຊຍະບູລີ.

ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ, ຄິດວ່າເປັນຜົນກະທົບໃນທາງລົບຕໍ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ໄດ້ປະຕິບັດກັນຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ຜົນກະທົບໃນທາງລົບດັ່ງກ່າວຄາດຄະເນວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນອານາຄົດ ຍ້ອນຜົນການກວດດັນຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງພົນລະເມືອງ. ອີງຕາມການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ການຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ຍັງເປັນບັນຫາສ່ຽງສຳລັບການພັດທະນາກະສິກຳ ໃນເຂດພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້. ໃນດ້ານອື່ນມາດຕະການພື້ນຖານ ຕໍ່ການຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ຮວມທັງການພັດທະນາລະບົບການຜະລິດແບບປະສົມປະສານ ດ້ວຍການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຂອງຄວາມພະຍາຍາມຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການເຜີຍແພ່ລະບົບຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ດ້ວຍການບໍລິການການສົ່ງເສີມ. ມາດຕະການພື້ນຖານດ້ານອື່ນ ກໍຄືຈັດຫາຕາມ່າງເສັ້ນທາງຊົນນະບົດຢ່າງພຽງພໍ ເຂົ້າໃນເຂດທີ່ເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ. ວຽກດັ່ງກ່າວນີ້ຈະເປັນການປັບປຸງທາງເຂົ້າຫາ ແລະ ເພີ່ມການຜະລິດກະສິກຳ ເພື່ອຂາຍເປັນສິນຄ້າ.

ບັນດາມາດຕະການພື້ນຖານເຫຼົ່ານີ້ ຕ້ອງການພິຈາລະນາຢ່າງຖີ່ຖ້ວນ ໃນການລົງທຶນເປັນເວລາຍາວນານ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ບັນດາມາດຕະການອື່ນຈຶ່ງຍັງມີຄວາມຕ້ອງການເພື່ອປັບປຸງ ເສດຖະກິດລະດັບພາຍໃນໄລຍະສັ້ນ. ມາດຕະການຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ລວມມີການ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຂະແໜງການຍ່ອຍດ້ານການລ້ຽງສັດ ດ້ວຍການສະໜອງການບໍລິການສຸມໃສ່ສຸຂະພາບສັດ ສົ່ງເສີມຜະລິດພືດອາຫານສັດ ແລະ ໃຫ້ສິນເຊື້ອຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຈັດຊື້ຂາເຂົ້າ ການຜະລິດຂອງຊາວນາ ແລະ ອື່ນໆ...

ເມື່ອການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍຂະຫຍາຍຕົວ ພົວພັນຢ່າງໃກ້ຊິດ ກັບຄວາມກົດດັນ ຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງພົນລະເມືອງ, ມາດຕະການທີ່ໄດ້ກ່າວຂ້າງເທິງຕ້ອງໄດ້ ເອົາໃຈໃສ່ທ່າແຮງດິນກະສິກຳທີ່ມີ. ໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວນີ້, ໄດ້ທຳການວິເຄາະບົນພື້ນຖານດິນ ທີ່ມີຕໍ່ຄອບຄົວ ສຳລັບແຕ່ລະເມືອງດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບ 4.8 ຈາກຜົນການວິເຄາະດັ່ງກ່າວ ທ່າແຮງຂອງດິນທີ່ມີສະເລ່ຍທີ່ ໃນທາງລົບມີ 27 ເມືອງ. ຈຶ່ງຕີລາຄາໄດ້ວ່າ ຊາວກະສິກອນຢູ່ບັນດາເມືອງເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຮຸກຮານດິນປ່າໄມ້ ແລະ/ຫຼື ເຂົ້າໃນເຂດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງດ້ານລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ເພື່ອເຮັດການຜະລິດກະສິກຳ. ບັນດາເມືອງຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ມີຢູ່ໃນຕາຕະລາງ 5.5.1.2.

ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບ 5.5.1.2 ຢູ່ທຸກໆເມືອງທີ່ມີບຸລິມະສິດສູງ ສຳລັບການເກັບກູ້ ລະເບີດອອກໃນເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູດອຍພາກເໜືອ. ບັນດາເມືອງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີຢ່າງ ໜາແໜ້ນ ໃນແຂວງຊຽງຂວາງ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ໄຊສົມບູນ. ແຂວງໃດກໍຕາມມີແຕ່ ເມືອງດຽວເທົ່ານັ້ນ ທີ່ໄດ້ຈັດເປັນເມືອງບຸລິມະສິດສູງ, ແຕ່ກໍຍັງມີຫຼາຍເມືອງ ທີ່ເປັນບຸລິ ມະສິດສູງທີ່ສຸດ ໃນເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້.

(2) ພື້ນທີ່ປູກເຂົ້າທົ່ງພຽງ ໃນເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູດອຍ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ເນື້ອທີ່ປູກເຂົ້າທົ່ງພຽງຈະຂ້ອນຂ້າງໜ້ອຍ, ທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃນ ເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູດອຍພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ຕາມຮ່ອມພູ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ ການຜະລິດເຂົ້າ ໄປພ້ອມກັບການປູກເຂົ້າເນີນສູງ, ມີບົດບາດອັນສຳຄັນທີ່ສຸດ ໃນການ ຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ. ການສະເໜີທິດທາງສຳລັບພັດທະນາກະສິກຳ ພື້ນຖານແລ້ວຈະເໝືອນກັນກັບທົ່ງພຽງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ຂໍ້ຍ່ອຍ 5.5.4, ເຊັ່ນ ການແຈກຢາຍແນວພັນປັບປຸງ, ປັບປຸງເຕັກນິກການປູກຝັງ, ສ້ອມ ແປງ ຫຼື ປັບປຸງ ລະບົບຊົນລະປະທານທີ່ມີແລ້ວ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຕ່ຽງໄປ. ນອກຈາກນັ້ນ ສະເໜີໃຫ້ໃຊ້ມາດຕະການສືບຕໍ່ສົ່ງເສີມການລ້ຽງປາ ທີ່ຈະ ເຮັດໃຫ້ໄດ້ຜົນກະໄລ ໃນກໍລະນີການປັບປຸງຄຸນຄ່າທາງອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບແກ່ ຊາວກະສິກອນ ຫຼາຍຮູບແບບ.

(3) ການກະແຈກ ກະຈາຍ ຂອງພື້ນລະເມືອງໃນເຂດທ່າງໄກ

ມີຫຼາຍເມືອງ/ບ້ານ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກ ທີ່ການພັດທະນາໂຄງລ່າງຊົນນະບົດ ແມ່ນປະສົບແຕ່ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຍ້ອນທ່າງແຮງທາງດ້ານເສດຖະກິດຕໍ່າ. ບັນດາ ເມືອງ/ບ້ານເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຢູ່ແຂວງຜົ້ງສາລີ, ຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ແຂວງອຸດົມໄຊ. ໃນແຂວງ ເຫຼົ່ານີ້ ການພັດທະນາກະສິກຳກວມເອົາ ເປັນຈຳນວນຫຼາຍເມືອງ/ຫຼາຍບ້ານ ຈະພົບ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ. ເພາະສະນັ້ນຈຶ່ງສະເໜີການພັດທະນາເຂດ ດັ່ງກ່າວດ້ວຍວິທີການ ເປັນເຂດຈຳກັດສະເພາະ. ວິທີການນີ້ຈະສ້າງຈຸດເຕີບໂຕໃນເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກດ້ວ ຍການລົງທຶນສຸມໃສ່ ສຳລັບການພັດທະນາໂຄງລ່າງ ແລະ ການບໍລິການອື່ນໆ. ແນວ ຄວາມຄິດນີ້ຄ້າຍໆກັບວິທີການເຂດຈຸດສຸມ ໃນການພັດທະນາຊົນນະບົດ. ວິທີການທີ່ ສະເໜີ, ກໍເປັນການພັດທະນາແບບຈຸດສຸມກ່ວາ, ເຖິງແມ່ນວ່າມັນບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາວ່າ ເປັນວິທີການຈຸດສຸມ ແລະ ເລັ່ງໃສ່ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຈົນຫຼາຍກ່ວາ.

(4) ເຂດພື້ນທີ່ສາຍແດນ.

ຜົນຂອງຈັດເປັນກຸ່ມໃນຂໍ້ 4.2 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ 2 ເມືອງໃນພາກໃຕ້ຂອງແຂວງໄຊຍະບູລີ ມີລະດັບທັນສູ່ ດ້ານການຕະຫຼາດສູງ (ເບິ່ງຮູບ 4.1.2). ເພາະວ່າສອງເມືອງນີ້ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຜະລິດຝ້າຍ ເປັນສິນຄ້າໃຫ້ແກ່ຕະຫຼາດໄທ. ຕົວຢ່າງອີກອັນນຶ່ງ ແມ່ນການປູກອ້ອຍຢູ່ແຂວງຜົ້ງສາລີ ໃຫ້ແກ່ພາກໃຕ້ຂອງຈີນ, ແຕ່ຂະໜາດ ກໍຍັງໜ້ອຍຢູ່. ຍ້ອນການໄດ້ປຽບທາງດ້ານພູມສາດ, ເຂດສາຍແດນເປັນເຂດທີ່ມີທ່າແຮງ ເພື່ອຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ສຳລັບສົ່ງອອກໄປຍັງປະເທດໃກ້ຄຽງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທ່າແຮງໃນການສົ່ງອອກ ຂອງຊະນິດ ພືດຕ່າງໆຫຼາຍຊະນິດກໍຍັງບໍ່ທັນຮູ້. ຍ້ອນແນວນັ້ນຈຶ່ງສະເໜີໃຫ້ທຳການສຶກສາຕະຫຼາດ ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ຜະລິດຕະພັນພິເສດສົ່ງອອກໄດ້. ການສົ່ງເສີມຜະລິດຕະພັນເປັນສິນຄ້າ ສຳລັບສົ່ງອອກຈະຢູ່ໃນບົດພື້ນຖານ ຜົນຂອງການສຶກສາຕະຫຼາດນີ້. ນອກຈາກນັ້ນ ການລົງທຶນຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ເຂົ້າໃນການປຸງແຕ່ງ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງເສີມຊຸກຍູ້ໃຫ້ຄ່ຽງຄູ່ກັນໄປ. ກ່ຽວກັບເລື່ອງດັ່ງກ່າວ, ຂໍ້ມູນດ້ານຕະຫຼາດ ຕ້ອງໄດ້ສະໜອງໃຫ້ທັງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ເຮັດການຄ້າ. ອັນນີ້ຈະເປັນບາດກ້າວອັນສຳຄັນ ເພື່ອດຶງດູດການຜະລິດເພື່ອການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ. ລະບົບທີ່ມີປະສິດທິຜົນຈຶ່ງຕ້ອງການຂໍ້ມູນດ້ານຕະຫຼາດ.

5.5.3 ກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ ແລະ ເຂດອ້ອມຂ້າງ.

ເຂດນີ້ໄດ້ຈັດໃຫ້ເປັນກຸ່ມ 5 ແລະ ກຸ່ມ 7 ອີງຕາມຜົນຂອງການຈັດກຸ່ມທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນຂໍ້ 4.2. ມັນພົວພັນກັບທິວທັງໝົດ ຂອງກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ, 4 ຕົວເມືອງໃນພາກຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ຂອງແຂວງວຽງຈັນ, ແລະ 2 ເມືອງໃນພາກຕາເວັນຂອງແຂວງບໍລິຄຳໄຊ (ເບິ່ງຮູບ 4.1.2.1). ໃນພື້ນທີ່ນີ້, ພືດຜັກສຳລັບ ເມືອງວຽງຈັນ ແມ່ນຜະລິດແບບກະເສດສຸມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນລະດູແລ້ງ. ແຕ່ມັນກໍຍັງ ເປັນການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ການຜະລິດຜັກລະດູຝົນ ແມ່ນມີຈຳນວນເພີ່ມຂຶ້ນ. ໃນຂົງເຂດນີ້ ແນວໃດກໍຕາມ ນຳຖ້ວມ ແມ່ນນຶ່ງໃນຂໍ້ຈຳກັດທີ່ໃຫຍ່ຫຼວງທີ່ສຸດຕໍ່ ການນຸ່ງຫົ່ມກະສິກຳ. ນຳຖ້ວມມັກກິດຂຶ້ນຢູ່ເລື້ອຍ ໃນລະດູຝົນ ລຽບຕາມແຄມນ້ຳຖ້ວມ ຍ້ອນເງື່ອນໄຂດ້ານພູມິປະເທດ. ເນື້ອທີ່ນຳຖ້ວມຄິດວ່າກວມເອົາປະມານ 10% ຂອງພາກຕາເວັນອອກ ຂອງກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ. ການຜະລິດກະສິກຳລະດູຝົນ ແມ່ນໝົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນເນື້ອທີ່ນຳຖ້ວມເຫຼົ່ານີ້, ເຖິງແມ່ນວ່າມີຕະຫຼາດກ້ວາງຂວາງຢູ່ໃກ້. ບາງມາດຕະການການຫຼີກລຽງຄວາມເສຍຫາຍຈາກນ້ຳຖ້ວມໃນໄລຍະກາງ-ໄລຍະຍາວ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ. ໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວນີ້, ຈຶ່ງສະເໜີດຳເນີນການສຶກສາທາມາດຕະການຫຼີກລຽງຜົນເສຍຫາຍຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້. ໃນການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້, ການພິຈາລະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ເຕັກນິກ ຈະຕ້ອງນຳມາພິຈາລະນາ.

ອີກດ້ານນຶ່ງ, ການຜະລິດຜັກ ຄວນປັບປຸງຢ່າງແຂງແຮງ ໃນເຂດທີ່ນ້ຳບໍ່ຖ້ວມ. ມັນສາມາດຂະຫຍາຍໄດ້, ຖ້າເຮົາມີມາດຕະການອັນເໝາະສົມ. ມາດຕະການດັ່ງກ່າວຮວມທັງການແນະນຳປູກປະເພດຜັກ ແລະ ແນວພັນໃໝ່, ການຄຸ້ມຄອງປູກພືດລາຄາຖືກ ແລະ ເຕັກນິກກວດກາຄຸນນະພາບ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີອັນເໝາະສົມ ສຳລັບການປູກພືດພືດປີ. ການຄົ້ນຄ້ວາຈະຕ້ອງເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອພັດທະນາເຕັກໂນໂລຊີ ກວມເອົາພືດທຸກວຽກຂ້າງເທິງ; ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ການສຶກສາຕະຫຼາດ ແລະ ລະບົບການສະໜອງຂ່າວສານ ດ້ານຕະຫຼາດທັງໝົດ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ໃນຂໍ້ຍ່ອຍ 5.5.2 (4) ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃນເຂດນີ້.

ການຜະລິດເຂົ້ານາ ແມ່ນປູກກັນຢູ່ໃນເຂດນີ້, ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນເຂດອ້ອມແອ້ມກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ (ຊານເມືອງ). ການສະເໜີທິດທາງສຳລັບພັດທະນາ ແມ່ນຄືກັນກັບສຳລັບພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ເຂດເນື້ອທີ່ຕ່ຳ ອະທິບາຍໃນຕໍ່ໄປ. ນອກຈາກນີ້, ທ່າແຮງຂອງຊານເມືອງ ຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ເພື່ອປູກພືດຮອບສອງ, ລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນ້ອຍ.

5.5.4 ເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້

(1) ເຂດລຳແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ ແລະ ຕອນໃຕ້

ພື້ນທີ່ເຂດນີ້ ໄດ້ຈັດເປັນກຸ່ມ- 3 ແລະ ກຸ່ມ- 4 ອີງຕາມຜົນຂອງການຈັດໝວດ ແລະ ຂະຫຍາຍຍາວລຽບໄປຕາມແຄມນ້ຳຂອງ ບ່ອນທີ່ຕ່ຳມີການປູກເຂົ້າພື້ນເດັ່ນ ໃນເຂດດິນພຽງ ແລະ/ຫຼື ເຂດພື້ນຮຽງ (ເບິ່ງຮູບ 5.1.). ບັນດາແຂວງໃນກຸ່ມ 3 ແລະ 4 ມີ ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ສາລະວັນ, ຈຳປາສັກ ແລະ ອັດຕະປື. ທ່າແຮງສຳລັບການພັດທະນາກະສິກຳ ແມ່ນສູງຫຼາຍ. ສາເຫດຍ້ອນວ່າ; (i) ເສັ້ນທາງຫຼວງແຫ່ງຊາດເລກທີ 13 ເບິ່ງແຕ່ເໜືອຫາໃຕ້ໃນພື້ນທີ່ນີ້, (ii) ພື້ນທີ່ນີ້ຈະກາຍເປັນເສັ້ນທາງການຄ້າ ສຳລັບໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ ຫຼັງຈາກປັບປຸງເສັ້ນທາງເລກ 9 ແລະ ສ້າງຂົວຢູ່ສະຫວັນນະເຂດ, (iii) ແຮງງານທີ່ມີ ກໍດີກ່ວາເຂດອື່ນ ມີຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງພົນລະເມືອງສູງ ກ່ວາ. ເລື່ອງສຳຄັນສຳລັບການພັດທະນາກະສິກຳມີຄື: (i) ປັບປຸງການຜະລິດເຂົ້າໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, (ii) ເຮັດການຜະລິດປະສົມປະສານ ຂອງພື້ນຖານການປູກເຂົ້າ, ແລະ (iii) ສົ່ງເສີມການກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ. ການປັບປຸງການຜະລິດເຂົ້າໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຈະຕ້ອງບັນລຸໄດ້ດ້ວຍການແຈກຢາຍແນວພັນປັບປຸງ, ປັບປຸງເຕັກໂນໂລຊີການປູກຝັງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊີນລະປະທານ ທີ່ມີໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ. ວຽກດັ່ງກ່າວນີ້ແນວພັນທີ່ແນະນຳໃຫ້ໃຊ້ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ການຜະລິດສຳລັບເຂົ້າເຂດລຸ່ມໄດ້ພັດທະນາຫຼາຍກ່ວາ 10 ປີ ຫຼື ຍິ່ງໄປກ່ວານັ້ນ ດ້ວຍຜ່ານ

ຄວາມພະຍາຍາມຂອງໂຄງການ LAO - IRRI ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍຕາມການບໍລິການ ການສົ່ງເສີມສຳລັບການຜະລິດ ແລະ ແຈກຢາຍແນວພັນປັບປຸງ ແລະ ຜັນຂະຫຍາຍການແນະນຳ ເຕັກໂນໂລຊີການຜະລິດ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນຍັງອ່ອນ. ຈຸດອ່ອນດັ່ງກ່າວນີ້ຄວນແກ້ດ້ວຍການປັບປຸງ ການບໍລິການການສົ່ງເສີມໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ. ເພື່ອຂະຫຍາຍອັນແນ່ນອນ, ການຜະລິດກະສິກຳປະສົມປະສານ ແມ່ນໄດ້ປຽບ, ແລະ ການລ້ຽງສັດ ແລະ ເຮັດສ່ວນຄົວປູກຜັກ ສຳລັບພໍລິໂພກໃນຄົວເຮືອນ ຕ້ອງເຮັດຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ໃນດິນປູກເຂົ້າເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມການປູກພືດປະສົມປະສານ ແມ່ນມີໜ້ອຍ ຊຶ່ງພົ້ນເດັ່ນດ້ວຍເຂົ້າ. ບັນຫາສຳລັບການປູກພືດ ປະສົມປະສານແມ່ນ: (i) ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກດ້ານການຕະຫຼາດຕໍ່ພືດທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າ, (ii) ຂາດພືດແນວໃໝ່ ສຳລັບການສົ່ງເສີມ, (iii) ຂາດເຕັກໂນໂລຊີການຜະລິດ ສຳລັບພືດທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າ, (iv) ຂາດການບໍລິການສົ່ງເສີມ ກະສິກຳອັນເໝາະສົມ, ແລະ (v) ຂາດສິນເຊື້ອຊີນນະບົດ ສຳລັບການຈັດຊື້ເຂົ້າ. ຍ້ອນແນວນັ້ນມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫາຂ້າງເທິງມີຄື: (i) ສ້າງທາງຊີນນະບົດ, (ii) ສະໜອງຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດ, (iii) ປັບປຸງການຄົ້ນຄ້ວາ, ການສົ່ງເສີມ, ແລະ ບໍລິການ ດ້ານການເງິນໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ. ມາດຕະການທີ່ຄ້າຍໆຄືກັນນັ້ນ ອາດມີຄວາມຈຳເປັນ ສຳລັບການສົ່ງເສີມ ການກະສິກຳສູ່ຕະຫຼາດ. ພ້ອມນັ້ນການຮວມມືຂອງຊາວກະສິກອນ ຕ້ອງເຮັດການຂາຍຜົນຜະລິດ ແລະ ຊື້-ຂາຍເຂົ້າ. ເພື່ອພັດທະນາກະສິກຳທັນສູ່ຕະຫຼາດ ການປັບປຸງ ແລະ ການພັດທະນາ ລະບົບການຕະຫຼາດທີ່ດີ ແມ່ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ຂາດບໍ່ໄດ້. ຊາວນາຕ້ອງຫຼິ້ນບົດບາດ ນຳໜ້າ ລະບົບການຕະຫຼາດເຫຼົ່ານີ້ ດ້ວຍການຈັດຕັ້ງຕົນເອງ ເປັນກຸ່ມຊາວນາ, ເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງຈະເຂົ້າຫາເຂົາເຈົ້າລາຄາຖືກກ່ວາໜ້ອຍໜຶ່ງ ແລະ ລາຄາເໝາະສົມສຳລັບການຂາຍຜົນຜະລິດກະສິກຳ.

ເມືອງທີ່ມີການກົດໜ່ວງຈາກພົນລະເມືອງຫຼາຍ ດັ່ງໄດ້ສະເໜີໃນຮູບ 4.8 ແລະ ຕາຕະລາງ 4.8. ບັນດາເມືອງເຫຼົ່ານີ້ ຈະມີບຸລິມະສິດ ໃນເມື່ອມາດຕະການທີ່ໄດ້ສະເໜີຂ້າງເທິງ ໄດ້ໝູນໃຊ້ເຂົ້າໃນເຂດພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ຈະຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງ ບັນດາເມືອງ/ບ້ານ ທີ່ມີຜົນກະທົບເສຍຫາຍຈາກນ້ຳຖ້ວມໃນລະດູຝົນ. ສຳລັບເມືອງ/ບ້ານ ເຫຼົ່ານັ້ນການສຶກສາມາດຕະການ ການຫຼີກລ່ຽງຜົນເສຍຫາຍຈາກນ້ຳຖ້ວມ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ດັ່ງທີ່ຮູ້ຈັກ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ເສດຖະກິດ ເພື່ອການຫຼີກເວັ້ນຜົນເສຍຫາຍ.

ດັ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບ 4.8, ບັນດາເມືອງ ທີ່ມີບຸລິມະສິດສູງ ສຳລັບຫຼຸດຜ່ອນ UXO ທີ່ມີຂ້ອນຂ້າງໜ້າແໜ້ນກະຈາຍຢູ່ແຂວງສະລາວັນ, ສະຫວັນນາເຂດ ແລະ ແຂວງຄຳມ່ວນ. ການກະຈາຍໃນເມືອງເຫຼົ່ານັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາ ໃນເມື່ອມາດຕະການ ທີ່ໄດ້ສະແດງຂ້າງເທິງໄດ້ໝູນໃຊ້ເຂົ້າ.

(2) ເຂດເນີນສູງ ແລະ ພູສູງ ພາກກາງ ແລະ ພາກໄຕ້

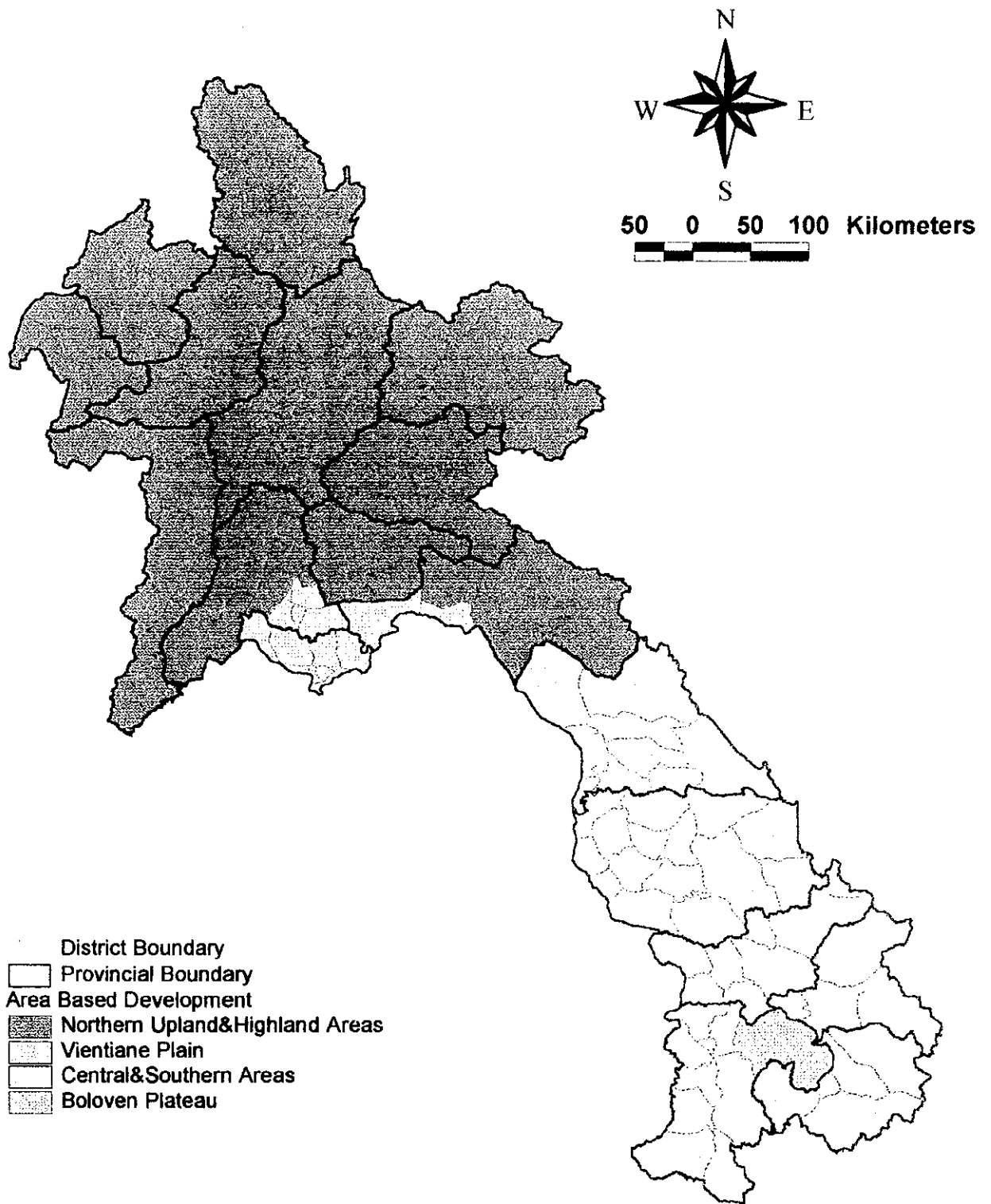
ພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຈັດເປັນໝວດ 1 ແລະ 6 ໂດຍອີງຕາມຜົນຂອງການຈັດໝວດ, ຍາວ ລຽບໄປຕາມເຂດສາຍແດນຫວຽດນາມ ເຂດຮ່ອມພູ ແລະ ພູເຂົາ (ເບິ່ງຮູບ 4.1). ບັນ ດາແຂວງທີ່ຢູ່ເຂດດັ່ງກ່າວມີ ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ສາລະວັນ ແລະ ອັດຕະປື. ທິດທາງໃນການພັດທະນາກະສິກຳ ແມ່ນບົນພື້ນຖານຄືກັນກັບ ເຂດເນີນສູງ ແລະ ເຂດ ພູດອຍພາກເໜືອ. ລັກສະນະຂອງເຂດນີ້ ແມ່ນມີປ່າໄມ້ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ມີ ຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານ UXO ຢ່າງເດັ່ນຊັດ ໃນເມື່ອທຳການບຸກເບີກ ເນື້ອທີ່ເພື່ອເຮັດໄຮ່. ຍ້ອນຄຸນລັກສະນະດັ່ງກ່າວນີ້, ທ່າແຮງດິນກະສິກຳທີ່ມີຕໍ່ຄອບຄົວກະສິກອນ ແມ່ນມີ ໜ້ອຍໃນຫຼາຍເມືອງ ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບ 4.7, ແລະ ແລະ ຮູບດັ່ງກ່າວສະແດງ ໃຫ້ເຫັນໃນດ້ານລົບໃນ 7 ເມືອງ ດັ່ງຕາຕະລາງ4.8. ການກະຈາຍເມືອງເຫຼົ່ານີ້ມີ 2 ເມືອງໃນແຂວງຄຳມ່ວນ, ສອງເມືອງຢູ່ສະຫວັນນະເຂດ ນຶ່ງເມືອງຢູ່ສາລະວັນ ແລະ ສອງເມືອງຢູ່ແຂວງເຊກອງ. ເມືອງເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງໃຫ້ບຸລິມະສິດ ເປັນເມືອງຢຸດຕິການຖາງ ປ່າເຮັດໄຮ່.

5.5.5 ພູພຽງບໍລະເວນ

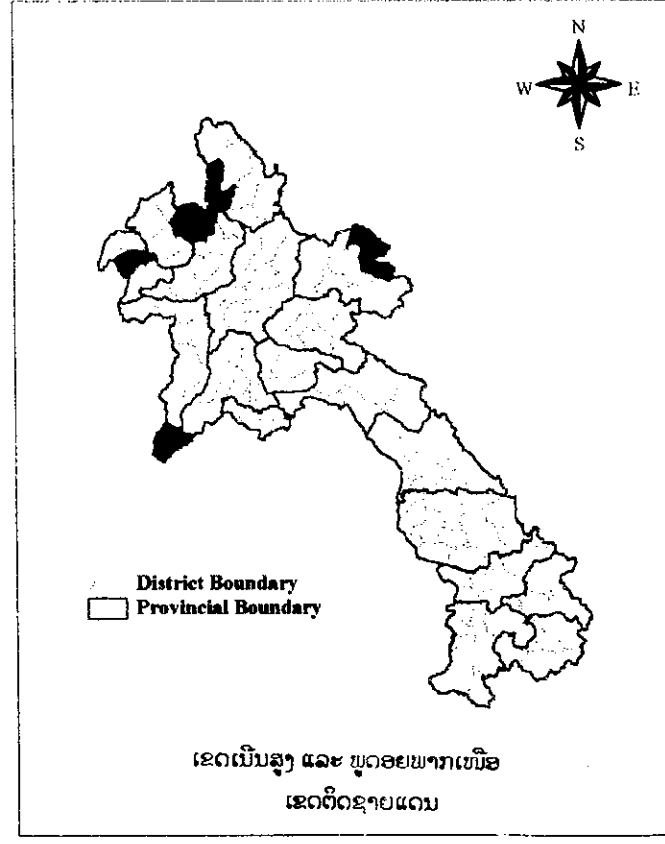
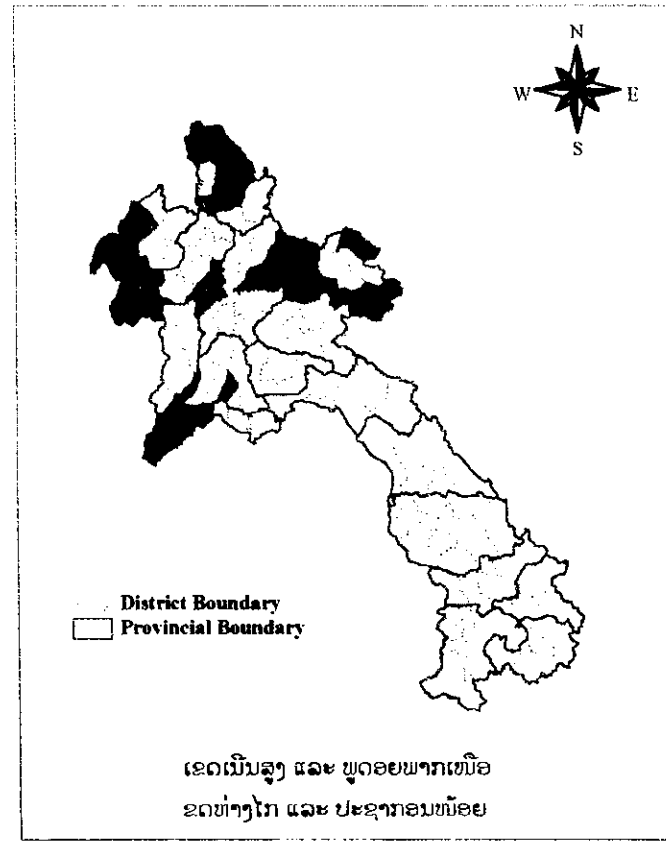
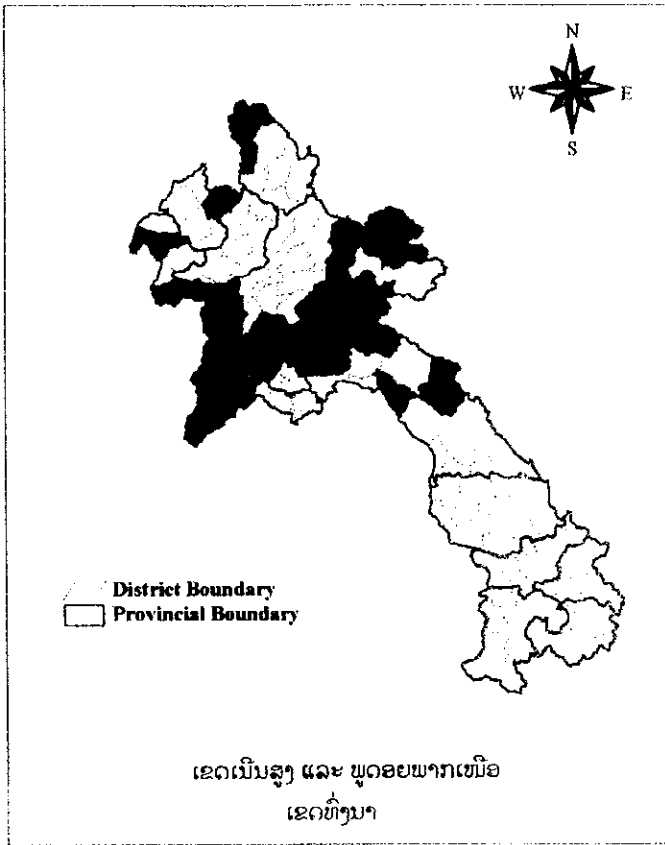
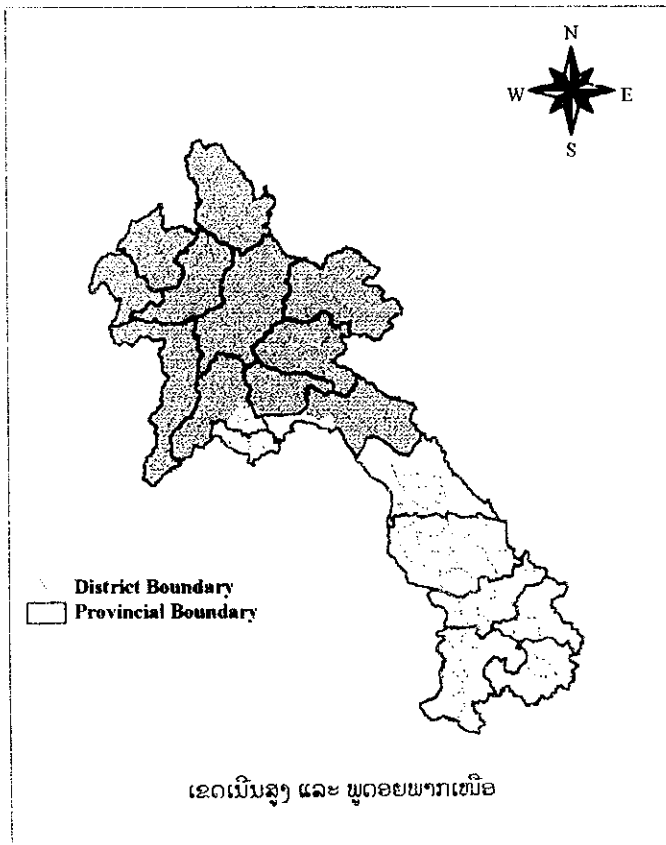
ເຂດນີ້ໄດ້ຈັດເປັນ ໝວດ-10 ແລະ ກວມເອົາ 1 ເມືອງຂອງປາກຊ່ອງໃນແຂວງຈຳປາ ສັກ (ເບິ່ງຮູບ4.1.2.). ພື້ນທີ່ເຂດນີ້ໄດ້ຜະລິດພືດສິນຄ້າທຸກຊະນິດ ໂດຍແມ່ນກາເຟ ເປັນສິນຄ້າທີ່ມີຊື່ສຽງ. ກາເຟສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເພື່ອສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເງິນຕາເຂົ້າສູ່ ສປປລາວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມລາຍຮັບດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຫຼຸດລົງໃນຊ່ວງໄລຍະຫຼັງມາ ຍ້ອນລາ ຄາໃນຕະຫຼາດສາກົນຫຼຸດລົງ.

ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນການວິເຄາະ PC ແມ່ນ ການປູກພືດປະສົມປະສານ ແລະ ການ ນຳໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າ ສຳລັບຜະລິດກະສິກຳ ຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ. ທິດທາງພື້ນຖານ ສຳລັບພັດ ທະນາ ແມ່ນກຳຈັດປັດເປົ່າຂໍ້ຈັດກັດເຫຼົ່ານີ້. ການຜະລິດປະສົມປະສານຫຼາຍຢ່າງຈະ ຕ້ອງສົ່ງເສີມໄປພ້ອມໆກັບການປັບປຸງການຜະລິດ ພືດທີ່ມີໃນປັດຈຸບັນເຊັ່ນ ກາເຟ, ໝາກແໜ່ງ ແລະ ຊາ. ເຕັກໂນໂລຊີການຜະລິດ ແມ່ນຍັງຕ່ຳ ແລະ ຍັງມີບ່ອນທີ່ຕ້ອງໄດ້ ປັບປຸງ. ເພີ່ມເຕີມອີກກ່ວານັ້ນ ເຕັກນິກຫຼັງເກັບກ່ຽວບໍ່ທັນຄົບຖ້ວນ ຈຶ່ງເປັນເຫດໃຫ້ມີຄຸນ ນະພາບຕ່ຳ ແລະ ລາຄາຕ່ຳ. ການຜະລິດປະສົມປະສານຫຼາຍຢ່າງ ໃນເນື້ອທີ່ແຫ່ງນີ້ ຈະຕ້ອງເປັນຜັກ, ໝາກໄມ້, ແລະ ການລ້ຽງສັດ. ສຳລັບການສົ່ງເສີມຊຸກຍູ້ເຂົ້າເຈົ້າ ການຊຸກຍູ້ບໍລິການທັງໝົດ ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ຮວມທັງການຄົ້ນຄວ້າ, ການສົ່ງ ເສີມ, ສົນເຊື່ອຊົມນະບົດ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ ມູນຂ່າວສານ ດ້ານຕະຫຼາດ.

ການພັດທະນາລະບົບຊົນລະປະທານຂະໜາດນ້ອຍ ຄາດວ່າຈະປະກອບສ່ວນອັນໃຫຍ່
ຫຼວງຕໍ່ການຜະລິດກະສິກຳຢ່າງຄົງທີ່. ຈະຕ້ອງໄດ້ສຸມໃສ່ການສຶກສາ ຄວາມເປັນໄປໄດ້
ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ລະດັບການເຂົ້າຮວມຂອງຊາວກະສິກອນໃນການກໍ່ສ້າງ,
ນຳໃຊ້ ແລະ ບຳລຸງຮັກສາສ້ອມແປງ.

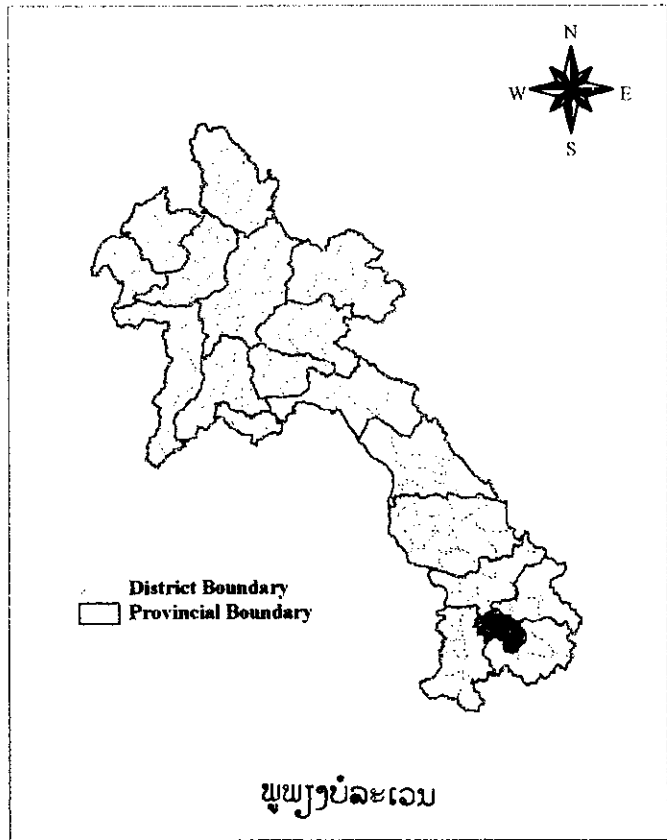
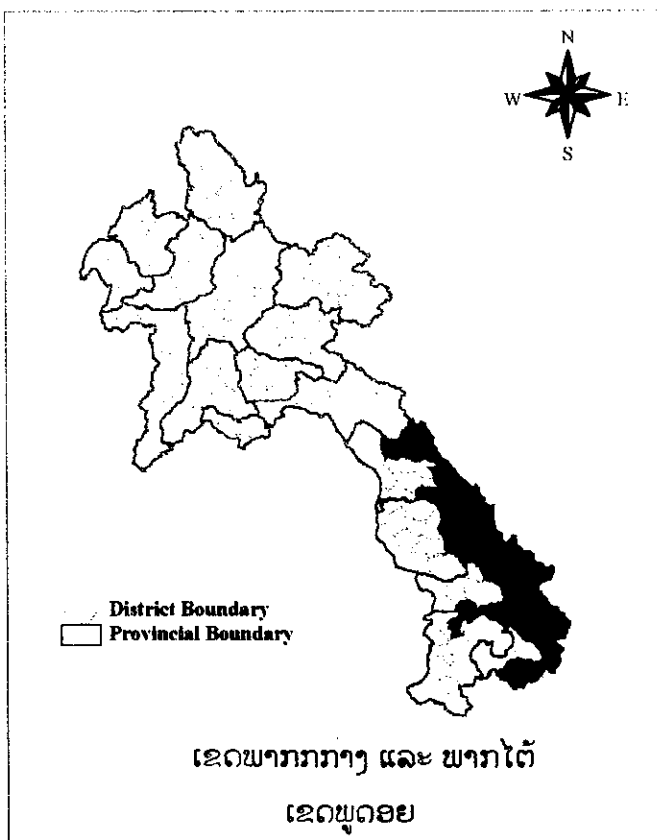
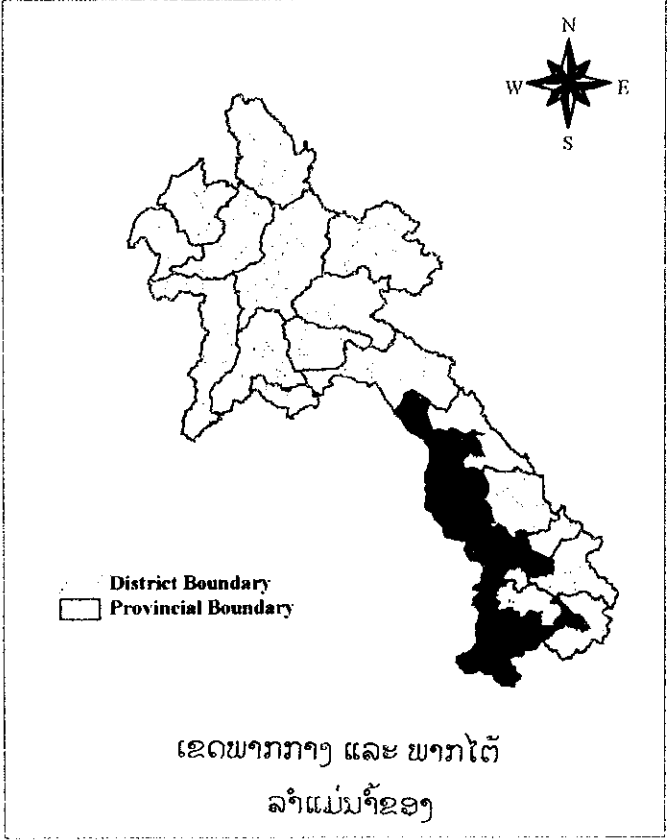
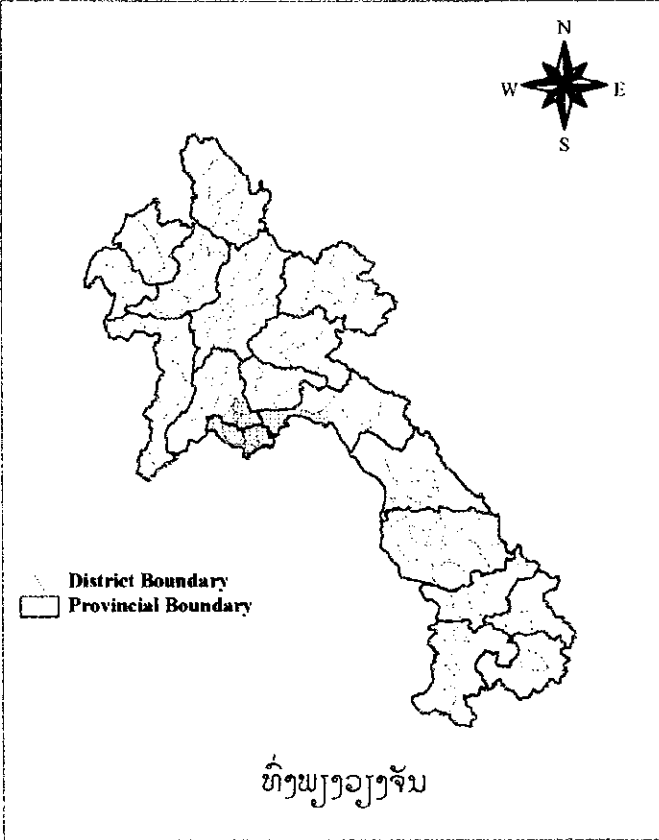

ຮູບ 5.1 (1/3) ການພັດທະນາກະສິກຳຕາມເຂດພື້ນທີ່

ຮູບ 5.1(2/3) ການພັດທະນາກະສິກໍາຕາມເຂດພື້ນທີ່

ຮູບ 5.1(3/3) ການພັດທະນາກະສິກຳຕາມເຂດພື້ນທີ່

ພາກທີ 6: ຈຸດປະສົງ ແລະ ຍຸດທະສາດ ພັດທະນາກະສິກຳໃນຂະແໜງການຍ່ອຍ.

6.1 ຫົວເລື່ອງ

ໃນບົດນີ້ ໄດ້ອະທິບາຍເຖິງແຜນການພັດທະນາກະສິກຳຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການຍ່ອຍ ໂດຍອີງຕາມຜົນຂອງການວິເຄາະສະພາບກະສິກຳໃນປະຈຸບັນ, ທ່າແຮງກະສິກຳ ແລະ ທິດທາງພັດທະນາກະສິກຳຕາມເຂດເນື້ອທີ່ ແລະ ຜ່ານການສົນທະນາປະກອບຄຳເຫັນນຳກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດຖະບານອື່ນໆ. ແຜນປະຕິບັດງານໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນສະເພາະຂະແໜງການຍ່ອຍ 10 ຂະແໜງການທີ່ລວມມີ, (i) ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນດິນ ແລະ ນ້ຳ, (ii) ສະຖາບັນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ, (iii) ການພັດທະນາບຸກຄະລາກອນ, (iv) ການປຸກຝັງ, (v) ການລ້ຽງສັດ ແລະ ປະມົງ, (vi) ການຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, (vii) ການຕະຫຼາດ ແລະ ການປຸງແຕ່ງກະສິກຳ, (viii) ການເງິນຊົນນະບົດ, (ix) ການພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ (x) ຊົນລະປະທານ. ການສົນທະນາຕໍ່ເນື້ອໃນວັດຖຸປະສົງການພັດທະນາ, ຍຸດທະສາດການພັດທະນາ, ຂັ້ນຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜົນຮັບທີ່ຄາດຄະເນໄວ້ສະເພາະການພັດທະນາແຕ່ລະຂະແໜງການຍ່ອຍມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້.

6.2 ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນດິນ ແລະ ນ້ຳ

(1) ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ

ວັດຖຸປະສົງຕົ້ນຕໍໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນດິນ ແລະ ນ້ຳ ແມ່ນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ນັບທັງຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຄວາມສາມາດພື້ນຟູໄດ້ ແລະ ພື້ນຟູບໍ່ໄດ້ພ້ອມທັງຊ່ວຍເຫຼືອລັດຖະບານໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະເພາະນີ້. ປ່າໄມ້ເປັນແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ປະກອບມີຜະລິດຕະພັນຫຼາຍຊະນິດ ລວມທັງຜະລິດຕະພັນໄມ້ຫຼາຍຊະນິດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອການຢູ່ລອດ, ການສ້າງລາຍຮັບພ້ອມທັງເປັນແຫຼ່ງລ້ຽງສັດ ໃຫຍ່ທີ່ສຳຄັນ ໃຫຍ່ເກ່ຊາວຊົນນະບົດບັນດາແມ່ນ້ຳຫຼາຍສາຍໃນສປປລາວ ໄດ້ປະກອບປະມານ 35% ຂອງອັດຕາສ່ວນຂອງລະບົບນ້ຳໄຫຼຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໄຕ້ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາອ່າງໂຕ່ງເຫຼົ່ານີ້ ມີຄວາມສຳຄັນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບປະເທດເຊັ່ນດຽວກັນ, ໂດຍສະເພາະເພື່ອການກະເສດທີ່ງ່າຍໆ ແລະ ການ

ປະມົງ. ໃນໄລຍະ 20 ປີ ຜ່ານມາປ່າໄມ້ປະມານເຄິ່ງລ້ານເຮັກຕາໄດ້ຖືກຕັດ ແລະ ມີເຂດດິນຫາມຫຼາຍແຫ່ງ ໄດ້ຖືກລະບາຍໃຫ້ບຶກແຫ້ງ ຍ້ອນການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ກະສະກຳ. ເຂດເນື້ອທີ່ຫ່ວາງແຫ້ງທີ່ໄດ້ບຸກເບີກໄປນັ້ນກໍ່ບໍ່ເໝາະສົມ ໃນການກະສິກຳ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ຟື້ນຟູຄືນໃໝ່ ໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບເດີມ. ເຫັນໄດ້ວ່າ, ມີຄວາມກົດດັນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ດິນປ່າໄມ້ຫຼາຍ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານພົນລະເມືອງ ພ້ອມທັງຄວາມຕ້ອງການຕອບສະໜອງນະຍາຍາກການປັບປຸງຊີວິດ ການເປັນຢູ່ຂອງລັດຖະບານ.

ຈະໄດ້ສຸມໃສ່ເພື່ອຮັບປະກັນ : ໃຫ້ການວາງແຜນນຳໄຊ້ທີ່ດິນຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ການແບ່ງພຽງພໍໃຫ້ປະຊາຊົນຢູ່ຊົນນະບົດ, ການສະໜອງຂ່າວສານກ່ຽວກັບການຈັດການແບ່ງເຂດກະສິກຳ ແລະ ການນຳໄຊ້ທີ່ດິນ, ການປ້ອງກັນອ່າງໂຕ່ງເພື່ອລຸດຜ່ອນດິນເຊາະ ເຈື່ອນ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນ້ຳໄຫຼຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ –ແລະ ການປັບປຸງການພະຍາກອນອາກາດ ເພື່ອຊ່ວຍຊາວກະສິກອນ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍຕ້ອງກັນໄພນ້ຳຖ້ວມ.

ປັດໃຈສຳຄັນເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍເທິງນີ້ –ແມ່ນການປະກອບການເພື່ອອົບຮົມ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ຄົນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີເງື່ອນໄຂໃນການຂົນສົ່ງ ແລະ ມີທຶນເພື່ອປະຕິບັດແຜນນຳໄຊ້ທີ່ດິນ, ການສ້າງແຜນທີ່ດິນ, ການພັດທະນາເຂດອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ການເກັບກຳ / ຜັນແປ ຂໍ້ມູນດ້ານອຸຕຸ / ອຸທິກກະສາດ. –ໃນໄລຍະອັນໄກ້ຈະໄດ້ສຸມໃສ່ການຝຶກອົບຮົມ, ການສຳຫຼວດວິເຄາະແບ່ງປັນດິນທີ່ມີຢູ່, ການວາງບູລິມະສິດປ້ອງກັນອ່າງໂຕ່ງ 64 ແຫ່ງ ແລະ ກໍ່ສ້າງ ຫຼື ປັບປຸງສະຖານີອຸຕຸ / ອຸທິກກະສາດທີ່ມີຢູ່. ພາຍຫຼັງທີ່ສຳເລັດວຽກງານດັ່ງກ່າວແລ້ວ ແລະ ພາຍຫຼັງທີ່ມີການວາງແຜນນຳໄຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການແບ່ງດິນທີ່ມີປະສິດຕິຜົນແລ້ວພ້ອມທັງມີການກຳນົດການນຳໄຊ້ດິນ ແລະ ການຈັດເຂດພື້ນທີ່ກະສິກຳໃສ່ແຜນທີ່ແລ້ວຈະສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ປັບປຸງພະຍາກອນອາກາດ.

- (2) ຍຸດທະສາດການພັດທະນາ
ຍຸດທະສາດການພັດທະນາປະກອບມີສິ່ງພາກທີ່ເວົ້າເຖິງ (a) ການນຳໄຊ້ທີ່ດິນ (b) ນ້ຳ (c) ການຄົ້ນຄ້ວາວິໄຈ (d) ຊ່ອງທາງຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ. ໃນພາກດັ່ງກ່າວປະກອບມີ 8 ແຜນງານ/ໂຄງການ ແຕ່ມີຫຼາຍໂຄງການແມ່ນຕິດພັນກັບການພັດທະນາໃນຂະແໜງການຍ່ອຍ

ອື່ນ ໂດຍສະເພາະດ້ານການຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ການປູກພືດ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ການພັດທະນາບຸກຄະລາກອນ ແລະ ການພັດທະນາສະຖາບັນງານຈັດຕັ້ງ.

- (a) ຍຸດທະສາດແມ່ນເພື່ອ : ປ້ອງກັນແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ຕາຝັ່ງຂອງແມ່ນ້ຳ, ປະຕິບັດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ເໝາະສົມ, ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄວາມອາດສາມາດຂອງເນື້ອທີ່ດິນລວມມີສະ ພາບຂອງດິນ, ຄວາມຄ້ອຍຊັນ ແລະ ເງື່ອນໄຂດ້ານຊີວະພາບ ແລະ ກາຍຍະພາບອື່ນໆ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນປູກຝັງ, ທີ່ດິນລ້ຽງສັດ / ປ່າໄມ້, ໃນເຂດພູສູງ / ພູລະດັບກາງ, ໃນເຂດພູພຽງ ແລະ ທົ່ງພຽງລວມທັງດິນມີຊົນລະປະທານ ຫຼື ຮັບນ້ຳຝົນໃຫ້ເໝາະສົມ ແລະ ບໍ່ກະທົບເຖິງສິ່ງແວດລ້ອມ ເຫັນໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ການພັດທະນາກະສິກຳ ແມ່ນໄດ້ຮັບຈາກການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຫຼາຍກ່ວາການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນລະບົບການຜະລິດຟາມເຮັດໃຫ້ມີຜົນປະໂຫຍດທັງສອງດ້ານ. ພວກເຮົາໄດ້ອະທິບາຍຫຼາຍ ແລ້ວກ່ຽວກັບຜົນຮ້າຍຂອງການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ –ແລະ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງການເຮັດໄຮ່ຕໍ່ດິນ ແລະ ຄົນຢູ່ເຂດພູດອຍ, ສະພາບດັ່ງກ່າວນີ້ –ເປັນພຽງຕົວຢ່າງນຶ່ງຈາກຫຼາຍໆເຫດ ການປະຕິບັດກະສິກຳທີ່ຕ່ຳຕ້ອຍ. ຊາວກະສິກອນຍັງປູກຝັງໃຕ້ແຄມນ້ຳທີ່ພາໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ປ່າໄມ້ –ແລະ ສິ່ງປົກຫຸ້ມ ທີ່ປ້ອງກັນຕາຝັ່ງຂອງແມ່ນ້ຳ. ດິນຕາຝັ່ງຈະຖືກເຊາະເຈື່ອນຈະຖືເປັນຂອງຫຳມະດາ ພ້ອມນັ້ນໜ້າດິນສົມບູນຈະຖືກສູນເສຍໄປດ້ວຍນັ້ນ ເປັນກໍລະນີທີ່ມີການປູກຝັງໃສ່ດິນແບບບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ໃນດິນທີ່ຈະສ້າງການເຊາະເຈື່ອນ ຖ້າຫາກສະພາບດັ່ງກ່າວ ເກີດຂຶ້ນໃນເຂດເນີນສູງ ມັນຈະເກີດມີໄໝນ້ຳຖ້ວມເກີດຂຶ້ນໄວ ແລະ ມີແຫຼ່ງນ້ຳບໍ່ພຽງພໍໃນລະດູແລ້ງ ພ້ອມນັ້ນຍັງມີສະພາບນ້ຳເຊາະດິນຫຼາຍ. ສະພາບ ດັ່ງກ່າວສາມາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຜະລິດກະສິກຳໃນຕອນລຸ່ມໄດ້ເຊັ່ນດຽວກັນ. ການສ້າງລະບົບຊົນລະປະທານໃນເຂດເນື້ອທີ່ດິນທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ຈະສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດດິນເຄັມ ຫຼື ການໄຊ້ນ້ຳເກີນຄວນ ເຮັດໃຫ້ດິນຂາດທາດ ແລະ ຕ້ອງການມີການມີການພື້ນພູເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກຳມີການໄຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ.

ໂດຍອີງຕາມສະພາບເງື່ອນໄຂທີ່ມີປັດຈຸບັນ ໄດ້ມີການສະເໜີ “ ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (LUP) ການແບ່ງດິນ (LA) ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ (LT) “. ໂຄງການນີ້ໂດຍສະເພາະການແບ່ງດິນແບ່ງປ່າ ເປັນໂຄງການທີ່ກຳລັງປະຕິບັດພາຍໂຕ້ການຊີ້ນຳຂອງກົມປ່າໄມ້ໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະຖືກຕິດຕາມໄປດ້ວຍໂຄງການຈິດທະບູນທີ່ດິນ ແລະ ໂຄງການອອກໃບຕາດິນໄປຕາມໆກັນ. ໃນໝູ່ບ້ານໝູ່ບ້ານຫຼາຍແຫ່ງທີ່ສຳເລັດການແບ່ງດິນແບ່ງປ່າ ຍັງມຄວາມບໍ່ພໍໃຈ ຫຼື ວ່າເຮັດບໍ່ທັນຄົບຖ້ວນ ດັ່ງນັ້ນ,ຈະ

ຕ້ອງໄດ້ທວນຄືນວຽກນີ້ໃໝ່ ສາຍເຫດແມ່ນຍ້ອນຂາດພະນັກງານ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ, ການຂາດສ່ວນຮ່ວມຂອງພື້ນຖານປະຊາຊົນ ແລະ ການຂາດທຶນຮອນເພື່ອເຮັດວຽກໃຫ້ ສຳເລັດ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນເຂດທີ່ໄດ້ມີການມອບດິນມອບປ່າແລ້ວ ຄວນໄດ້ກວດກາຕິດຕາມ ແລະ ຖ້າຫາກຈຳເປັນທວນຄືນໃໝ່. ນອກຈາກນັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອ ໃຫ້ແກ່ໝູ່ບ້ານທີ່ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະຕິບັດການແບ່ງດິນແບ່ງປ່າເທື່ອ. ໂຄງການຮວມມືປ່າໄມ້ລາວ-ຊູແອັດ ໄດ້ ພັດທະນາວິທີການ ແລະ ຂັ້ນຕອນໃນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ແບ່ງດິນ ແບ່ງປ່າ ທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນຜ່ານການທົດລອງເຮັດຕົວຈິງ ກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການສືບຕໍ່ ແລະ ສົ່ເສີມໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ.

ໃນໝູ່ຊາວກະສິກອນເອັງ ມັນບໍ່ເປັນໂອກາດດີ ຫຼື ເປັນຄວາມລັງເລໃຈໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ໂຄງການແບ່ງດິນແບ່ງປ່າ ມີຫຼາຍຄົນບໍ່ຢາກແຈ້ງເນື້ອທີ່ດິນ ຫາກິນຕົວຈິງຍ້ອນຍ້ານເສ ຍພາສີທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະດິນທີ່ຊຸດໂຊມຫຼາຍແລ້ວ. ອັນນີ້ອາດຈະເປັນສາຍເຫດນຶ່ງ ທີ່ ອະທິບາຍຄວາມແຕກໂຕນຫຼາຍ ລະຫວ່າງສະຖິຕິກະສິກຳ ແລະ ການແປຮູບຖ່າຍດາວ ທຽມ ຕໍ່ເນື້ອທີ່ປູກຝັງຕົວຈິງໃນເຂດເນີນສູງ. ດ້ວຍເຫດນີ້ຈິ່ງໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີໂຄງການດັ່ງຕໍ່ ໄປນີ້. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ເພື່ອສາມາດປັນລຸການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບຍືນຍານໄດ້ຈະຕ້ອງມີການ ຈັດສັນເຂດກະສິກຳ ແລະ ການພັດທະນາຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ລະບົບຟາມເປັນຢ່າງດີ. ກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ ແມ່ນກິດຈະກຳກຳລັງດຳເນີນໃນສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳໄມ້, ແຕ່ ຍ້ອນຂາດທຶນ ແລະ ຜູ້ສຳນານໃນວຽກງານນີ້ ຈິ່ງບໍ່ມີຄວາມກ້າວໜ້າ. ເພື່ອສາມາດວາງ ແຜນມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະປະກອບຮູບພາບຊັດເຈນ ຕໍ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນ ແລະ ການປ່ຽນແປງຕາມເວລາ ເພື່ອສາມາດບົ່ງທິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ເໝາະສົມສະເພາະ ດ້ານກະສິກຳ ຫຼື ດ້ານອື່ນໆ. ມີແຜນທີ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນປີ 1982 ແລະ 1989 ແຕ່ມີພຽງຂໍ້ມູນ ບາງຢ່າງສຳເລັດປີ 2000/2001. ດັ່ງນັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງແຜນທີ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນທົ່ວປະເທດ ໂດຍໄວ ເພື່ອສາມາດກຳນົດເຂດມີທ່າແຮງພັດທະນາກະສິກຳ ເຂດດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບ ການກວດສອບອີກຄັ້ງໃນພາກສະໜາມ. ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ແກ່ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະ ຕ້ອງໄດ້ພັດທະນານຳໃຊ້ພາຍຖ່ອຍທາງດາວທຽມ ແລະ ພາບຫຼ່າຍທາງອາກາດ.

(b) ນຳ

ອົງການໃຫ້ທຶນໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອໃຫ້ແກ່ “ ໂຄງການຈັດສັນແຫຼ່ງນໍ້າ “ ຜ່ານມາໂດຍສະເພາະໃນ ອ່າງໂຕ່ງສາມແຫ່ງເຊັ່ນ: ນໍ້າເນີນ, ນໍ້າເລິກ ແລະ ນໍ້າເທີນ ພ້ອມນັ້ນຍັງມີຫຼາຍໂຄງການ ອື່ນໆທີ່ກະທົບເຖິງການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນໍ້າ. ການສືບຕໍ່ປະຕິບັດໂຄງການໃນລັກສະໝະດຽວ